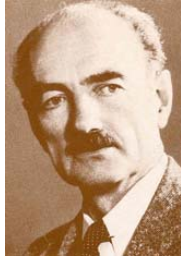

Koop un Bua en Dietschlaunt

Arnold Dyck

Draft September 19, 2018

Arnold Dyck

Koop un Bua en Dietschlaunt

An electronic version will be available at www.plautdietsch-copre.ca

Koop enn Bua enn Dietschlaunt (Parts I and II) was originally published by Arnold Dyck, in Steinbach, Manitoba (1960-61).

Koop enn Bua enn Dietschlaunt was included in the Collected Works of Arnold Dyck, Volume 2, edited by Al Reimer, Manitoba Mennonite Historical Society, Manitoba (1986).

Koop enn Bua enn Dietschlaunt was converted to the Zacharias Orthography, 'without the final n,' by D. E. Copre, 2018.

Cover photo:

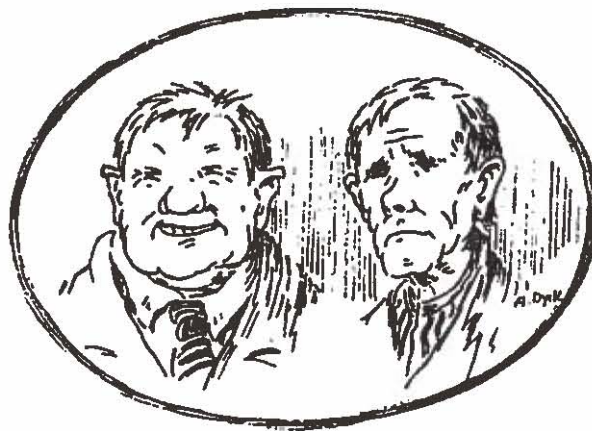
Die Loreley. Painting by Nikolai von Astudin (1847-1925).

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Astudin_Loreley.jpg

Acknowledgement:

The permission granted by the Manitoba Mennonite Historical Society (MMHS) to post this web version is gratefully acknowledged. The copyright to the Collected Works of Arnold Dyck is retained by the MMHS.

All rights reserved.
Ottawa, 2018.

Enhault

Arnold Dyck	4
Koop un Bua Bieekja	5
I – Canada, Seereis, Dietschlaunt	6
II – Dietschlaunt, Hollaunt, Schweiz, Österreich	44
Aunhank	95

Arnold Dyck

Manke rusche-mennonitische Schrefstala es Arnold Dyck daut baste bekaunt. Hee wort 1889 en de Jasykovo Kolonie en Russlaunt jebuare. Dise Kolonie lach nuadlich von de Muttakolonie, Khortitza, em vondoagschen Ukraine.

Dyck woss en een Darp opp, wua siene Elre eene Wirtschoft haude. Hee besocht de Kommerzschule en Ekaterinoslav un lota studieed Bildakunst en Dietschlaunt un en Moskau. Hee erfeld dan sien Forsteideenst, dee too de Tiet fa de mennonitische Mana veflicht wia. En de Kjricksjoare 1914-8 deend hee em Rooden Kjriez.

Nom Kjrigh kaum hee trigj no Jasykovo un wort doa Liera un Vewaulta. Wäarent dise Tiet wia hee een Zeij to de doodliche Makhno Aunjreffs oppe mennonitische Darpa, dee no de marxistische Rewoluzion stautfunge. Hee waundat 1923 met siene Familie no Kanada ut un siedeld en Steinbach, Manitoba aun.

Dyck funk siene schreffliche Oabeit aus een Zeitungs Schriewa aun. Joarelank wia hee Rutjäwa fa de Steinbach Post, eene huachdietsche wäakjliche Zeitunk. Met de Tiet wort hee Schriewa von Korte Jeschichte un Romane, un Rutjäwa von Bieekja.

Arnold Dyck es aum mieeschten fa siene veschiedne schreffliche Leistunge bekaunt. Tweschen 1944 un 1948 schreef hee, *Verloren in der Steppe*, een Bildungsroman em huachdietschen Stiel. Lota schreef hee eene Rieej von Korte Jeschichte un Teeauta Stekja vom mennonitischen Läwe opp Plautdietsch. Mank dise sent de Jeschichte *Twee Breew* un *Dee Millionäa von Kosefeld*, un de Stekja *Dee Fria* und *Welkohm oppe Forstei*. Dyck es oba aum basten bekaunt fa siene dree Koop enn Bua Reise Bieekja. Dise sent komische Reis Jeschichte von eene Grupp von aunjenäme "Struck Foarma" vom butastauts Manitoba.

Nom Kjrigh trock Dyck no Dietschlaunt un storf doa 1970. Siene Oabeit wort enne 1980ja Joare von de *Manitoba Mennonite Historical Society* jefiat derch daut Rutjäwa von eene Saumlunk von siene Schrefte.

Arnold Dyck

Arnold Dyck is the most outstanding of the Russian-Mennonite writers. He was born in 1889 in the Jasykovo Colony in Russia. This colony lay just north of Khortitza, the Mennonite mother colony, in what is now Ukraine.

Dyck grew up in a village of Jasykovo where his parents owned a Wirtschoft. Dyck attended the Kommerzschule in Ekaterinoslav and later trained as an artist in Germany and in Moscow. He completed a term of forestry service which was then compulsory for Mennonite men. During the war years of 1914-8 he served in the Red Cross.

After the war he returned to Jasykovo where he assumed positions in teaching and administration. During this time he was witness to the deadly Makhno raids on the Mennonite villages which took place after the Marxist Revolution. He immigrated to Canada in 1923 and settled in Steinbach, Manitoba.

Dyck's writing career began as a journalist. For years he served as editor of the Steinbach Post, a High German weekly. As his career evolved he became in succession a short story writer, novelist, editor, and book publisher.

Arnold Dyck will be remembered most for his various literary achievements. Between 1944 and 1948 he wrote, *Verloren in der Steppe*, a Bildungsroman in the High German fashion. Later he wrote a number of short stories and plays about Mennonite life in Plautdietsch. Among these are the stories *Twee Breew* and *Dee Millionäa von Kosefeld*, and the plays *Dee Fria* and *Welkohm oppe Forstei*. Dyck though is best known for his three Koop enn Bua travel novels. These are comic stories of the travel of a group of congenial 'bush farmers' from rural Manitoba.

After the war, Dyck moved to Germany and died there in 1970. His achievements were suitably commemorated in the 1980s by the Manitoba Mennonite Historical Society through the publication of a collection of his many works.

Koop un Bua Bieekja

Arnold Dyck siene komische Koop un Bua plautdietsche Woakje bestone von dree Jeschichte, dee en de Joare 1942 to 1961 jeschräwe worde. Daut ieeschte Druck fa jiede Jeschicht wia en twee Deels, dee eensich rutjävwt worde. Aus eene Saumlunk von siene Schrefte en 1986 rutjebrocht wort, worde aule dree Jeschichte toop en Baunt II jedrukt.

En aule dree Jeschichte kome vea Hauptfigure äwadäl. De Komrode von Koop und Bua sent äare Nobasch, Wiens un Toews. Wiens es een 'Russlenda' un Toews een 'Inspakjta' em Rustaunt. Aule vea sent Buasch vom oppjemoakten Darp Musdarp em siedlichen Raunt vonne Oostresarw en Manitoba. Jiede Jeschicht haundet sikj met eene lange Reis vom Heimatsdarp.

Daut ieeschte Buak, *Koop un Bua opp Reise*, kjeem en 1942/43 to Druck. De Jeschicht vetald von de vea Musdarpa äare Koa Reis von Manitoba no Saskatchewan. De vea haude besondasch komische Episodes aum Red River, en de Städa Moose Jaw un Regina, un en een Park un Zoo.

Daut tweede Buak, *Koop un Bua foare no Toronto*, wort en 1948-9 jedrukt. Dit Buak vetalt von äare Koa Reis tweschen Manitoba un Ontario, derch de Stäts. De urkomische Väafal en de Wiltnis von Nuad Ontario, un de Städa Chicago, Niagara Falls un Toronto makjere dit Buak.

Daut dredde Buak, *Koop un Bua en Dietschlaund*, kjeem en 1960-1 to Druck. Dit Buak vetalt von eene Reis von Koop un Bua no Dietschlaunt, von dee see äare Nobasch Wiens un Toews lota vetale. De Reis besteit ut eene Zuchfoat no Quebec, eene Seereis no Dietschlaunt un dan ne Reis met Koa, Foaraut, Zuch un Boss derch Dietschlaunt un omligjende Lenda. To de Huachpunkte jehiere Besuche to de Nuadkust, Frieslaunt, de Rhein Riwa, Sied Dietschlaunt, un de Schweiz.

Verhäaje Opploage von dise Bieekja brukte Plautdietsche Ortografien dee von Dyck selfst oda eene Komitee von de historische Jesalschoft utjedocht wiere. De Ortografie von dit Buak es dee vom E.H. Zacharias sien Wiedabuak, one daut 'n' aum Enj.

Koop un Bua Books

Arnold Dyck's comic Plautdietsch series *Koop un Bua* consists of three works that appeared in the period 1942 to 1961. The first printing of each work was in two parts, each published separately. When a four volume collection of his works was published in 1986, the three works were grouped together in Volume II.

Four main characters appear in each of the works. Accompanying Koop and Bua are their two neighbors, Wiens and Toews. Wiens is a 'Russlenda' and Toews a retired 'inspector'. All four are farmers from the fictional village of Musdarp near the southern edge of the East Reserve in Manitoba. Each story deals with a lengthy trip undertaken from the home village.

The first book of the series, *Koop un Bua opp Reise*, appeared in 1942-43. The story recounts a car trip made by the four Musdarpa from Manitoba to Saskatchewan. The journey is highlighted by particularly comic episodes at the Red River, in the towns of Moose Jaw and Regina, and in a Provincial Park and Zoo.

The second book, *Koop un Bua foare no Toronto*, appeared in 1948-9. This book describes a road trip between Manitoba and Ontario, via the United States. Descriptions of hilarious incidents in the wilderness of Northern Ontario, the city of Chicago, Niagara Falls, and Toronto highlight this book.

The third book, *Koop un Bua en Dietschlaund*, appeared in 1960-1. This book describes a trip made by Koop and Bua to Germany, which is later told to their neighbors Wiens and Toews. The journey consists of a train ride to Quebec, a sea voyage to Germany and then travel by car, bicycle, train and bus through Germany and surrounding countries. The highlights include visits to the northern seashore, Friesland, the Rhine River, Southern Germany and Switzerland.

Prior editions of the series featured Plautdietsch orthographies fashioned by Dyck himself or by a committee of Historical Society members. The present publication uses the orthography of the E.H. Zacharias dictionary, without the terminal 'n'.

I - Canada, Seereis, Dietschlaunt

1.

Daut mucht wellich senne, daut walkje von junt aul eemol waut von Koop un Bua jehieet habe. Wäa nich haft, däm mott ekj de beid Oomkjes doch woll noch ieescht väastale, ea ekj vetal, waut de Oolasch tojoaschen Somma fa Jeschichte aunjinje.

Koop un Bua sent een poa Foarmasch, soo aus et mank onse Lied uk sest billewäa walkje jeft: oppe Oostresarw bie Steinbach un bie Jrientol, ooda uk oppe Wastresarw bie Altona un bie Jretna erom. Daut es aules en Manitoba, oba daut woa jie woll weete.

Woo et de beid sitt?

Na, woo sitt et dee woll. De eena es mea dikj aus denn, eena sull woll saje, gaunz ernea mea. Un hee haft kromme Been, no bute kromm. Un daut es dan Bua, Oomkje Jasch Bua. De aundra, hee helt sikj dolla aune muckaje Kaunt un es doaderch dan mea denn aus dikj. Un hee haft uk kromme Been, oba no benne kromm. Un daut es dan Koop, Oomkje Isaak Koop.

Wan eena de beid wua oppe Gaus toop gone sitt, dan weet eena fuaz woont de Dikja un woont de Denna es. Eena brukt dee oba uk nich seene, un weet doch fuaz, woont wona es. Eena kaun daut hier. Nä, nich daut dee veleicht wäajen äare veschiedne Been uk veschiede bumse biem Gone; nä, daut nich jrod. Oba dee eena, dee vetalt meist emma waut, uk lud jenuach, daut eena daut bie toonje Uage hier kaun. Un daut es dan Oomkje Bua. De aundra, dee vetalt meist emma nuscht. Un wan hee deit, dan mott eena sikj ieescht de Waute ute Uare näme. Sest hieet eena daut nich. Wan jie nu meene, daut dan woll Oomkje Koop es, dan es hee daut uk.

Wua de beid wone?

Na, wua wone dee? Dee wone oppe Oostresarw, doa wua hinja Jrientol, wua de Indiauna vejäte habe, de Welt met Bräda totonoagle. Daut haude de Liedkjes nich vejäte sult, wiels doa hieet sikj mierendeels aules opp. Doa wua wone see, medde mank Struck un Steena un Migje. Musdarp heet daut doa. Wuarom daut doa Musdarp heet, daut weet kjeena. Un een Darp es doa uk kjeent. Oba Foarme sent doa, daut jo, groote, kjliene un uk soone, dee nich to seene sent, nä, weens nich to finje. Von de latste Sort sent uk Koop un Bua siene. Un uk Inspakjta Teews un däm Russlenda Wiens siene. Von Teewse un Wiense hab jie veleicht uk aul eemol waut jehieet.

Wan jie no de Lied eemol sulle hanfoare welle, spaziere ooda waut, dan rät ieescht met de Isaak Obraumsche un de Obraum Isaaksche: dee fuare doa aul eenmol han. Nä, nich de beid Mumkjes auleen, äare Maunslied wiere uk schoons met; oba dee råde nich jieren doavon, un wan eena see doch frajcht un nich nojeft, dan woare see doll. Mie vetalde de Mumkjes daut. Beid. Toojlikj. Oba ekj kaum doch sooväl doahinja, daut ekj nu weet, woo daut wia. Ekj woa junt daut uk leewa fuaz vetale, dan bruck jie de Mumkjes aul nich froage.

Wiere wia daut soo. Obraumse un Isaake, dee wone doa wua tweschen Horndean un Reinlaunt un sent Nobasch, aus dee daut hieede, daut Koop un Bua en Herbert jewast wiere, don wulle see no an han un doch eemol froage, auf see uk bie Aunkje Mumm jewast wiere. De Obraumsche un de Isaaksche, daut sent nämlich Sestre, un Aunkje Mumm, daut es äare rajchte Taunte von Muttasch Kaunt. Dee haud doa bie Herbert eemol eene groote Foarm jehaut,

haud dee dan vekoft un haft nu enne Bank een Klompe Jelt ligje. See es Wätfru, haft kjeene Kjinja un buta de Obraumsche un de Isaaksche kjeen nodet Frintschoft; see es vääre enne 80, un wää weet ... jenuach, de beid Sestre un äare beid Schwoagasch haude jieren jewist, auf Aunkje Mumm nich met eenmol doch ... Nä, kortom, see wulle Koop un Bua froage, auf de leewe Mumm uk noch emma scheen jesunt wia.

Un soo kroope dee aule vea dan opp Isaake äa Moddel T un läde loos no de Oostresarw, no Musdarp.

See kaume uk bat Jrientol, daut es gaunz leicht. Oba doa dan nu wieda no Musdarp? Een Sein wia doa noanich. Nä, dan froage. See fruage em Stua, woo daut hia no Koop un Bua jinkj. "Well," säde de Lied em Stua, "mau väärewajch, emma jlikjtoo siede, dän Wajch hinjaraun, un wua doa nuscht mea es toom Hinjaraun, doa mau rechto derchem Bosch, bat jie hankome. Daut ieeschte, es doa dan Koop, un fuaz rajchtsch omme Akj, doa sett dan uk Bua. Soo säde de Lied em Stua.

Un see fuare, emma väärewajch siede; oba aus et don ieescht rechto sull gone derchem Bosch, doa bokt de Ford meteenst, ieescht eenmol, don noch eemol, don noch eemol, un don dreid hee sikj dedwää un ried sikj nich mea. Daut wia dan soo to vestone: oppem Wajch un en Jleise go ekj, opp Steena un Stobbes go ekj nich.

Jo, un de Steena un Stobbes un de Migje doamank daut wia uk aules, waut onse Jast

von Koop un Bua to seene un von Aunkje Mumm to hieere kjrieeje.

See haude sikj dan von Jrientol utem Stua eene Akjs jeliut un een Koofoot un haude daut nekjsche Kjrät erutjebielt un erutjedukt un wada oppe Been jestalt, metem Jesecht no Jrientol, un zeowes wiere see dan uk wada tus jewast, doa wua tweschen Horndean un Reinlaunt. Daut es dan soo onjefää, wua Koop un Bua wone doone. Wan junt daut eemol jankre sull, doahan to foare, dan weet jie nu.

Ut dise kjliene Reisejeschicht es dan aul to seene, waut onse Musdarpa fa eene Sort sent. Wan dee doa, wua de Welt aul mierendeels oppjehieet haft, nich vebiestre un emma no Hus finje, soone Mensche finje dan uk aul enne äwaje Welt emma aulawääje han. Krakjt eendoont, auf daut nu Herbert es ooda Toronto, ooda Kansas, ooda doaromshaulwe uk Dietschlaunt.

Jo, jo, jie habe gaunz rajcht jehieet: ekj säd Dietschlaunt. Wiels Dietschlaunt es et jrod, wua Koop un Bua tojoaschen Somma wiere. Jo, un daut loont sikj schoons to vetale.

Jie woare nu veleicht ieescht noch froage welle, wuorum de beid, wan aul wiet wajch, nich aundasch aus no Dietschlaunt wulle; wuorum nich no Belgisch Congo, ooda no Formosa, ooda waut weet eena, wua onse Lied sest aulawääjes hantfoare sikj aunjewant habe. Daut weet ekj oba nich. Doa mott jie an aul selfst no froage, wan jie doa mol hanfoare.

2.

Aunfange deed daut soo, aus soowaut mierendeels aunfangt, meten Jeräd.

Aus et en Musdarp met eenmol heet, Koop un Bua foare no Dietschlaunt, don stunt aules oppem Kopp.

"Nä," säd Mumkje Kjressbää-Tiesche, "daut jleew ekj nich, daut jleew ekj goanich.

Oomkje Buare," säd see, "nä, däm es soowaut noch toototruue, oba Oomkje Koop, nä, nä, daut woat nuscht, daut lat de Koopsche nich."

Un nich bloos de Mumkjes råde soo, nä, uk de Maunslied jinkj daut nuscht aundasch, uk dee wulle daut nich jleewe.

Selfst Inspakjta Teews dreikopt een bät metem Kopp, ea hee de Piep aunstekjt, un säd dan to Wiense, daut kunn nich soo senne, hee kjand de Koopsche. Wiens wist nich waut to saje. Hee kaum bie Koope nich. Oomkje Koop kunn am nich rajcht liede, wan hee am daut uk nich enne Uage säd. Vonne Koopsche säde de Lied oba, wan dee wäm nich liede kunn, dee wia soo, daut see dämjansjen daut uk säd, jlikjtoo enne Uage. Nä, un Wiens wull daut dan leewa nich droppaun kome lote.

“Oba,” säd hee to Oomkje Teewe, “mie wundat daut uk von Koope selfst, däm es je bootl fa waut schis. Un nu noch no Dietschlaunt, daut es je nich bloos Koa foare, doa es doch daut groote Wota!” “Jo,” meent Teews, “daut es soo, oba schnorrich es et, jeit Jasch veropp, Isaak jeit dan aul hinjaraun. Un opp Reise helt hee uk.” Hee wia een Stootje stell, dreikopt dan wada, un daut wia to seene, hee docht aune Koopsche. Oba ditmol wia daut met däm Jeräd en Musdarp aundasch aus sest, doa wia schoons waut doahinja. Un de Lied muste mau jleewe, aus Teews un Wiens oppem Inspakjta siene Koa met eenmol bie Buare oppem Hoff jefoare kaume un am selfst un siene Jepak optolode aunftunge. Jo, un hinje enne Koa, doa saut Isaak Koop dan aul meten grooten ruschen Schemmedaun oppe Schoot.

Daut wia oba nich, daut Teews un Wiens uk met no Dietschlaunt fuare. See wulle äare beid Frind mau secha no Winnipeg nom Bonhoff un doa oppem Zuch brinje.

Daut deede see dan uk. Un doa biem Zuch, doa naume see Aufscheet von an. “Un, Jasch,” säd Inspakjta Teews tolatst noch, “räd en Dietschlaunt leewa nich rusch.”

De Somma vejinkj, Koop un Bua wiere noch emma en Dietschlaunt. De Hoafst kaum, Koop un Bua wiere noch emma nich trigj. Un don, lot em Septamba wia et, säde see Wiense en Jrientol em Stua, Jasch Bua haud jrod afens jefoont, Teews sull am un

Koope no Hus hole, see wiere en Winnipeg. Wua see doa dan wiere, fruach Wiens. Bie Schlorre-Hiebats oppe Lipton Street, haud Bua jesajcht, de Numma haud hee nich jewist, oba daut wia een Hus met vääre eene Dää, un oppem Schafott lach doa een jriesa Hunt. Nich een sea groota, un wan eena däm nuscht deed, dan deed dee eenem uk nich vältwaut. Doa wiere see. “Schopskopp,” säd Teews, aus Wiens am daut vetald. Hee meent oba Buare, nich Wiense.

Dän aundren Dach fua Teews, de Dietschlenda no Hus hole. De jriesa Hunt deed am nuscht, wiels doa wia kjeen Hunt oppem Schafott. Daut Hus met vääre eene Dää, daut wia doa oba, un de Numma stunt em Telefoonbuak. Jo, un zeowes wiere see dan tus, beid, Isaak Koop uk Jasch Bua.

Un von don aun wia daut met Buare dan soo: wan daut ieescht semma wort, dan wort schwind Owentkost jejäte, un verwoaz no Inspakjta Teewe. Un doa enne Grootestow luade see dan uk aul opp am. Teews selfst saut oppem Schockelstool, haud de Piep aul reed, bloos noch aunstekje. Wiens haud siene Städ enne Akj mank de Teewsche äare Oraunjebloome. Un waut dan nu Bua wia, fa däm stunt een Stool reed medden enne Stow, soo daut hee jenuach Rum haud fa de Henj un fa de Feet, wan hee biem Vetale wiese must, woo waut krakjt jewast wia un woo daut dan jeseene haud. Aun siene linkje Sied stunt de Teewsche äa Schänestool, doa kaum Oomkje Koop enopp, daut hee emma fuaz bie de Haunt wia, wan Bua am to waut brucke wull. Un doa vetald Bua dan nu Owent fa Owent von äare Reis. Un daut wia to seene un uk to hiere, daut et am biem Vetale noch krakjt soo goot jinkj aus biem Reise selfst.

Ekj jleew, wie sate ons nu uk noch wua stell en eene Akj un lote am vetale. Ekj weet nich, woo jie, oba ekj sie aul selfst een bät nieschierich. Tsch-sch-sch, nu fangt hee aun.

Bua: Daut heet, Nobasch, ekj woa junt waut saje: jie sette hia jun Läfstiet em Struck un bille junt aul wunda waut en, wan jie en Herbert jewast sent. Un woo fua jie doa han, emma bloos mete Koa. Daut es mie scheen waut, mete Koa! Nä, wää vondoagschen Dach reise well, dee foat metem Schepp, un dan runtom wieda nuscht aus Wota, kjeene Seins, kjeene roode Lichta, emma bloos väarewajch. Waut es, Wiens?

Wiens: Ea du vom Schepp aunft, saj doch ieescht, waut daut met dienem Buck es. Mie sitt daut soo, dee es enjefolle, du best doch nich krank jewast?

Bua: Mien Buck? Batem Buck kom wie noch, un nu räd nich emma mank. Äwajens, waut ekj mau saje wull, saul ekj Huachdietsch vetale, ooda leewa Plautdietsch? Ekj weet nich, auf ekj daut Plautdietsch soo goot woa kjenne, wiels, daut es je en Dietschlaunt sea schnorrich, doa råde de Menschen meist aul Huachdietsch. Schon jleich, wan see aufjewont woare, fange see doamet aun. Jo, un nu hab ekj mie daut uk aunjewant, wan ekj mank Lied sie, wiels ... Oomkje Teews, du welst waut saje, waut well jie saje, bitte?

Teews: Räd mau leewa Plautdietsch, Jasch.

Bua: Na scheen, wan jie daut aule tus habe welle. Oba ekj woa nich goot saje, daut doa nich eemol waut Huachdietschet mank jleppe woat. Isaak, daut motst du dan äwasate. Disa kaun nu nämlich uk aul Huachdietsch.

Teews: Fang aun, Jasch.

Wiens: Jo, fang aul fuaz biem Schepp aun.

Bua: Ho-ho-ho, Wiens, biem Schepp sajchst du! De Trubbel, dee funk aul lang verem Schepp aun. Aul fuaz en Winnipeg, de Zuch haud noch mau jrod loosjeruscht.

Wiens: Na nu, Trubbel, met waut?

Bua: Na met disem hia, met Koope. De Mensch haud je noch em Läwe nich lesabon jefoare. Un ekj weet nich, wurom, jenuach, am kaum daut soo väa, de Zuch fua nich no Dietschlaunt opptoo, dee fua no Herbert opptoo. "Ekj well nich aul wada no Herbert," säd hee. Un ekj sull nu partu no däm Kjieedel, waut doa väare aum Stia saut, un saje, hee sull omwenje, ooda waut. Daut wulst du doch, Isaak, nich?

Koop: Nich omwenje. Du sulst bloos wäm froage, auf dit uk de Zuch no Dietschlaunt wia.

Teews: Fang vom Schepp aun, Jasch.

Bua: Na scheen, vom Schepp, dan vom Schepp. Dan woa ekj doavon aul mau stell senne, woo daut en Quebec wia.

Daut wia doa soo: Wie kaume doa kort ver Owent aun, daut Schepp sull oba ieescht dän aundren Dach Klock 12 opp Meddach loosgone. Nä, dan wudd wie je woll motte wua Nacht bliewe, oba wua? "Komm, Isaak," saj ekj to disem, "wie motte

ons waut sieekje." Un Koop well meteenst nich. Un doa holp uk kjeen råde. "Wan ekj nich fuaz oppem Schepp kaun," sajcht hee, "dan bliew ekj hia oppem Bonhoff. Enne Staut," sajcht hee, "doa vebiesta wie ons noch meteenst, daut Schepp jeit wajch, un dan habe wie et, auleen mank dise Sort Mensche." Un doabie bleef hee. Ekj wort doll un säd am woll aulahaunt. Sä d ekj

nich, Isaak?

Koop: Jo, du sätst, mea aus aulahaunt.

Bua: See jie! Oba jleew jie, daut holp waut, nuscht holp daut. Na ekj leet am dan doa bie sienen Schemmedaun sette un jinkj auleen enne Staut, waut sieekje, wua wie schlope kunne.

Eene schnorje Staut es daut, dit Quebec. De Mensche aules Fraunsoose. De Hiesa, de stone doa nich biesied Gaus, aus sikj daut jehieet, dee stone doa oppe Gaus, daut eena doa aunhoake deit, wan eena vebie well. Un wan de Gause dan weens noch jlikj wiere un wua aunfunge un wua opphiere deede. Oba nä, dee fange noanich aun un hiere noanich opp un gone dee kjriez un dedwää, daut ekj boolt nich mea wist, woont mien rajchtet Been wia un woont daut linkje. Nä, daut dieed dan uk nich lang, don wia ekj dral un wist nich hanunhää.

Ekj dan nu de Lied jefroacht, un weet je waut dee säde? Pram-pram-pa, säde dee. Nu weet jie, waut dee säde, un nu sajcht mau mol, waut daut meent. Weetst du, Wiens, du hast en Canada doch eemol bie de Fraunsoose aunjefonge?

Wiens: Säde de veleicht: She-ne-komprang-pa?

Bua: Nä, ekj saj je uk soo. Waut daut es, weet ekj nich, oba wan see daut jesajcht haude, dan wia daut uk ut met onse Vetal.

Teews: Jasch, fang vom Schepp aun!

Bua: Nä, Teews, ekj doo je uk vom Schepp, wiels daut Schepp, daut stunt doa aul wua hinjre Fens. Jo, un meteenst steit doa opp eene Akj een Poliezmaun. Däm sach et opp ne Oat soo aus onse, bloos een bät kjlanda wia hee. Ekj dan nu han no am un räd am Enjlisch aun, un wess woa, hee kunn een bät Enjlisch. Un ekj mott saje, daut wia een feina Kjieedel. Aus hee ieescht aules bejräpe haud, brocht hee mie no een kijlienet Hotel, beräd doa met de

Lied aules opp Frensch, säd mie dan opp Enjlisch, waut de Stow met de twee Bade koste wudd, un brocht mie dan uk trigj nom Bonhoff.

Un doa bute vere Dää, jo, jo, Teews, nu kjemt aul meist fuaz dien Schepp, bute vere Dää oppe Stoop, wää sett doa? Mien Isaak sett doa, aus de veloarna Sän enne Wieste Sinai sett hee doa, meten Schemmedaun oppe Schoot. Sett un kjikjt un sitt mie metem Poliez aukome. Na ekj well mau saje, von nu aun haud ekj met am en Quebec kjeenen Trubbel mea. Hee leet sienen Schemmedaun schmock bie miene Koffasch, so heete soone Sutkäses opp Dietsch, oppem Bonhoff; hee kaum to Nacht met mie no miene Fraunsoose, un schleep doa dan uk, aus sikj daut jehieet. Bloos schnoakje, daut deed hee wada.

Jo, un zemorjes foa wie dan metem Taksie nom Schepp wiels daut wia doa wua wiet butre Staut oppem Mää.

Wiens: Un nu kunn et loosgone, he?

Bua: Nuscht von loosgone, Wiens. leescht kaum doa noch soowaut aus een Spikja, ooda eene Serei, ooda waut weet ekj. Oba groot wia daut Tia! Ekj saj junt, gaunz Jrientol haud doa nen kunt, met Hiesa un Kjoakje un Mensche un Migje, un jie haude daut doa benne nich eemol jefunge. Soo groot wia de Serei. Doa must wie dan nu nenn met onse Sache un mank aul de aundre Mensche met äare Sache. Dee wulle uk aula met. See schoowe ons doa hanunhää, un wie leete ons hanunhää schuwe. Jo, un met eenmol wia wie wada bute un ver ons, jo, Teews nu kjemt dien Schepp. Un wan ekj saj Schepp, daut heet, dan meen ekj, waut ekj saj, een Schepp meen ekj. "Sitst, Isaak, "saj ekj to disem, dit es een Schepp," un hee sajcht, "waut sätst du doch mau Isaak?"

Koop: Nuscht.

Bua: Nä, daut wia dan uk aul bäta, wiels daut Schepp, daut wia een griechischet. Woo saul ekj junt daut mau saje, daut jie daut uk vestone. Daut Schepp, daut kaum von Griechenlaunt. Un Griechenlaunt, ekj weet nich, woo daut nu doamet es, oba aus ekj noch no School jinkj, don wia daut doa emma wua nich wiet auf von Jerusalem. Daut mach doa uk senne.

Un wie doa dan enopp, emma mete Bonsch met. Met eenmol hiee ekj eenem hinja mie saje, opp Dietsch, opp Huachdietsch: soo, jetzt sind wir auf griechischen Boddem. Aus ekj daut hieed, freid ekj mie, daut doa noch een poa aundre dietsche Mensche oppem Schepp senne wudde un nich ekj un Koop auleen mank aul de Grieche. Sest wäaweet, Liera Pries, dee haud nich väl von de Grieche jehoole, daut wiere Heide, säd hee, un met soone Heide, doa wist eena emma nich rajcht. Oba, ekj mott daut nu aul fuaz saje, mea aus de Halft von aul de Passazhiere, daut wiere Dietsche, von aule Sorte; un uk aule dee, waut daut Schepp rane deede, wiere Dietsche: de Offiziere, de Inzheniere, de Dokta, de Stuwards, daut sent dee, waut eenem doa bedeene doone metem Äte jäwe un Badoppmoake. Jo, un uk de Matroose, daut wiere aules dietsche Lied, äwajens mau Huachdietsche. Bloos de gaunz Eppaschta, de Kapitän, daut wia en Griech, oba am sach et sest gaunz ernea un hee wia woll noch kjeen Heid. Jo, un de gaunz Unjaschte, de Hettasch, de Kolescheffasch un de Schmääjunges, daut wiere uk wada Grieche, un kjenne doaromshaulwe uk Heide jewast senne, weens de Heide oppe Bilda, dee sitt et emma soo. Oba ekj hab nich jehieet, daut dee wäm von ons oppjefräte habe.

Aus wie dan nu onse Scheppskoat, daut meent Ticket aufjējäft habe, es doa uk meteenmol aul een trauma Jung bie ons, meten schlockwitten Rock un schmock jekjamt, un frajcht ons, waut daut Numma von onse Kabin es soo heet opp een Schepp eene Schlopstow, kjrucht onse

Koffasch to hoole un sajcht: "Bitte die Herrn, mich zu folgen." Oho, saj ekj to mie em stelles, Herren, na dan mau Hiawajch mit die Herren, un kjikj disem soo vonne Sied aun. "Herr Isaak," saj ekj äwalud, "straighten out your legs a bit and don't walk soo scheiwelhaksich, remember, from now on you too are a gentleman." De Steward hieed daut goot, un soo haud ekj daut uk jemeent. Hee sull weete, daut wie nich mau soo billewäa wiere, un daut wie uk soo rāde kunne, daut hee ons nich vestunt.

Un don jinkj daut dan eene Trap rauf, un don noch eene, un noch eene, un don jinkj daut derch Jenj, un emma soo schmaul, daut mie aul angst wort, doa wudd meteenst wada soone dikje Mumkje kome aus em "Jenerol Brock," waut dan! Doa kaum oba kjeene, oba met eenmol bleef de Steward bie eene Däa stone, doa wia ons Numma bowe un doarunja opp eenem Blaut Papia, doa stunt: "Mr. Isaak Koop un Mr. Jacob Buhr," opp Plautdietsch wudd daut dan Koop un Bua senne. De Steward muak de Däa op, leet ons veropp nenn gone un stald dan uk onse Koffasch nenn, un sajcht dan: "This is your stateroom, gentlemen, I hope you'll like it. And if you should require my service, just push that button. Wünsche eine anjehene überfahrt," vejnieejd sikj un jinkj, un kjikjt sikj uk aul nich om. Un daut wia goot, wiels disa muak en sea dommet Jesecht, deedst du nich, Isaak?

Koop: Lang nich soon dommet aus du.

Bua: Na hia ... Oba don säd ekj fuaz to am, to Koope meen ekj: "De Mensch bilt sikj uk waut en, daut hee Enjlisch kaun, daut kaun bie ons jieda Schopskopp. Oba," säd ekj, "von nu aun rād wie unjaenaunda Plautdietsch, daut es noch nich needich, daut jieda Laupesenja vesteit, wan wie ons waut vetale." Waut jniesascht, Isaak?

Teews: Lot Isaake mau senne, wieda Jasch.

Bua: Na scheen, oba jie woare met disem Steward noch waut belāwe. Na jo,

daut kjemt noch. Verieescht moak ekj noch wada de Däa op un kijj mie vonne aundre Sied daut Papia aun met "Koop un Bua" doabowe. "Sitst, Isaak," saj ekj, "uk en Griechenlaunt mank aul de Heide kjane see ons beid, un see habe de Nomes uk rechtich jeschräwe. Jo, oba daut du die uk een bät doano benemst, un wan wie mank Mensche sent, dan pul die nich emma enne Näs." Daut wia nu uk waut, waut dis Mensch sikj aunjewant haud. Aus wie noch

no School jinje don haud hee daut aul eenmol. Hee kaum doavon oba loos, aus hee sikj befried. Un nu meteenst en Quebec, doa funk sikj daut wada. Un oppem Schepp, ekj must am daut ieescht gaunz opp iernst saje, daut ekj met am nom Dokta gone wudd, wan daut nich aundasch wort met siene Näs. Nä, un daut holp dan uk een bät.

Teews: Wieda, Jasch.

6.

Bua: Scheen, dan wieda. Jo, un soo haud wie dan nu een Tus oppem Mäa. Ekj saj junt, Lied, daut wia doa een Läwe oppem Schepp. To doone nuscht. Schlope, soo väl aus eena wull. Äte, mea, aus eena kunn. Veamol dän Dach aut wie, un waut fa Äte! Un woo niedatrajchtich fein, vornehm, saje see en Dietschlaunt, daut doobie toojinkj, na ekj saj! Wan wie en dän grooten Speisesol kaume, soo heet daut opp Dietsch, wua wie benne aute, dan stunt doa bie onsem Desch de Steward aul reed, daut wia oba wada een aundra. Oppem Desch eene witte Deschdakj, oppe Deschdakj fa jiedrem een Stopsel Komme un Schwiewe, biesied weens twee Massasch, Stekja dree Lämpels, onjefäa vea Gaufle un uk sest noch aulahaunt Tools, von dee ekj nich weet, woo dee heete. Oba aules nich jlikje groot. Un daut wia dan soo: wan eena, saj wie mol, Fesch äte sull, dan naum eena verem Zoagel eene Gaufel. Haud eena dän Zoagel batem Buck wajch, dan naum eena eene aundre Gaufel, eene jratre, un aut daut gaunze Meddelstekj, batem Kopp wajch. Un soo wia daut dan uk met aul daut äwaje. Ekj saj junt, Nobasch, aum Aunfank hab ekj dän Kapitän un siene **Jenj** beduat, daut dee äa Läfstiet met soo väl Jereetschoft äte muste. Oba weet jie, wan eena nich jrod von domme Elre es, eena lieet daut aules.

Mie dieed daut nich eemol sea lang, wan ekj dan saut wia un aul daut Jescherr rieejlanks bekijkjt, aul de Gaufle, Massasch, Lämpels un daut, waut ekj nich weet, woo daut heet, dan wia daut aules enjeschwient, un ekj wist dan, daut ekj jejäte haud soo aus et must, fornäm. Met disem dieed daut lenja, oba aus ekj am ieescht soowiet haud, daut hee nich emma uk noch mete Henj enne Schiew graubscht, don gauf sikj daut uk bie am. Oba bie am wia noch waut aundat: hee kijjkt biem Äte emma soo domm ute Uage, emma aus wan am schis wia, am wudd wäa eent oppe Haunt jäwe.

Oba uk doafäa wia Rot: ekj koft am doa oppem Schepp eene dunkle Brell meten schwoaten Raunt un breede, schwoate Feebastange. Dee must hee sikj biem Äte emma oppstreepe, un ekj beräd daut dan met am, jiedatsmol, wan am daut enne Finjasch kjreiweld, daut see wada enne Näs wulle, dan sull hee de Näs mau tofräd lote un de Brell aunfote un een bät wrijgle. Soo deede daut de väanäme Lied. "Hinjre Jläsa, doa kaunst du je dan soo domm kijkje aus du welst," säd ekj to am. Un schurenoff, daut dieed nu nich lang, don haud kjeena mea jesajcht, daut Koop nich mank ons äwaje Harschofte mank paust.

Wiens: Stunt doa oppem Desch dan uk waut to äte?

Bua: Du meenst, auf doa Borscht reed

stunt? Ooda Portzelkje? Nä Wiens, soo mott daut doa nich. Daut es doa nich soo aus tus, daut, wan eena aum Desch kjemt, doa aul de Koste dan aul reed stone un opp die lure. Waut doa oppem Desch steit, wan du doa hankjemst, daut es de "Speisekarte," soo heet daut. Un daut es dan en stiewet Blaut Papia, eenmol toopjelajcht, un doabowe es jedrekjt met schmocke Latre, waut daut jrod ver een Dach es, auf Mondach ooda Sindach ooda sestwaut, un waut jrod ver een Dutum es. Un doarunja steit, waut eena aules to Meddach habe kaun. Eena kaun sikj waut utsieekje.

Oba doamet es daut dan soone Sach. Läse kaun eena daut schoons wan eena läse kaun, oba eena vesteit daut nich. Doa steit nich wua Zippelsupp ooda Suremalkjschemooss bowe, ooda Kjielkje; doa steit, weet de Hunt waut. Aum Aunfank hab wie dan uk weet de Hunt waut jejäte, mierendeels oba soont, wua doa Eier mank stunt ooda Kartoffeln, wiels Eier un Kartoffeln, dee heete uk opp Griechisch krakjt soo aus opp Dietsch, un woare uk soo Jeschräwe, un uk soo jejäte.

Teews: Wieda! Jasch, vom Äte es jenuach.

Bua: Vom Äte jenuach? Na heea, Teews, daut es aul fuaz to seene, daut du vom Scheppfoare nich väl vesteist, wiels Äte, daut es je jrod daut, wuavon eena oppem Schepp läwe deit. Jo, un uk wie deede daut. Wie kaume langsam uk hinja de griechische Wieded opp de Speisekarte, un wie eete, daut ons de Bekjselint knostad un eenem rajcht heet wort un to schweete aunfunk. Mie weens deed schweete. Eenmol wort mie soo heet, daut ekj dän Rock uttrock un äwre Stoollän honk.

Aus ekj dan saut wia un dän Rock wada auntrock, kjemt doa een Steward dichtbie un sajcht to mie, soo em stellen: "Die Herren werden jebeten..." kortom, en Hamdsmeiwe, daut jinkj nich aum Desch. Nä, ekj hab et je dan uk nich mea jedone, oba eene Schwienarie wia daut: ekj sull doa nich en Hamdsmeiwe sette, un aune aundre Sied aun onsem Desch, doa saute twee Damen, soo heete Frulied oppem

griechischen Schepp, dee haude nich eemol Hamdsmeiwe aun, un dee säd kjeen Schinda waut ... Jo, jo, Teews, ekj hia nu uk aul opp vom Äte.

Doa oppem Schepp jeft et je uk noch sest aulahaunt. Wan eena ieescht vom Äte un Schlope meed es, dan kaun eena je uk waut doone. Eena kaun daunze. Toom daunze mott eena sikj oba wada aundasch auntrakje; de Maunslied trakje mea aun, de Frulied weinja. Eena kaun uk sest waut doone. Eena kaun Daumbrat späle, eena kaun Koate späle: Durrak well wie saje. Eena kaun uk waut drinkje: Bea ooda Wien ooda Schnaups, ooda Coca-Cola, jiedret oppoat, ooda uk aules derchenaunda. Soone Drinkjs mott eena oba aul betole.

Ontliche Mensche kjenne doa oba uk jrod soo sette un sikj vonne Musikj waut väaspäle lote. Zeowes kaun eena em picture show gone un zemorjes de Steinbach Post läse. Sääd ekj Steinbach Post? Ekj wull Bord Zeitunk saje. Doa steit dan aules benne, waut jistre jewast es: wua wada Rewoluzion wia, met wäm de Fraunsoose sikj enne Kodre ligje un auf de Ruschhunt aul oppem Monkje es. Daut steit doa aules benne, opp Enjlisch, un wää daut dan Enjlisch nich jleewe well, dan steit daut doa uk opp dietsch.

Na, un wäm dan tweschenenn mol no fresche Loft es, dee kaun je uk oppem Vedakj gone, sikj een bät veträde. Doa es fresche Loft äwa un äwa. Daut äwaje es aules Wota. Haft eena daut Wota ieescht bekjikt dan kaun eena doaromshaulwe de Schöp un de Äarpläns tale, dee doa vebiekome. Ekj hab daut jedone, tieen Doag lang, jieda Dach, un jleew jie, ekj kaum aules toop bat eent?

Aus ekj soo eenmol wada medden em Tale wia, vefieed ekj mie meteenst: Hotsdrot, saj ekj, wie sent doch nich vebiestat, daut hia kjeen Mensch wanke deit. Ei wan daut Schepp nu met eenmol nemt un unjajeit, un kjeen Mensch dichtbie, dan vesipst je du, Jasch, mank aul daut Wota. Ekj dan nu no unje un hol disem enopp. "Isaak, saj ekj, "nemm die de Brell auf un kjikj die mol een bät rom." Un ekj wies am dan nu metem Finja aul daut Wota

runtom, un wua doa noanich een Schepp un nich eemol een Voagel ooda een Fesch to seene es.

“Wie sent vebiestat,” saj ekj, “hia foat kjeen Mensch, ei wan daut Schepp meteentst unjajeit?” Isaak kijkt mie een Stootje aun un woat dan witt aus de Waunt. “Waut es die,” saj ekj, un well am dan nu een bät treeste, “veleicht jeit daut Schepp uk nich fuaz gaunz unja.”

Un weet jie, waut hee don säd? “Nä,” sajcht hee, “unjagone schoons nich, oba weetst du waut, Jasch,” sajcht hee, “hast du die dän Kapitän uk aul eemol von dichtbie bekijkt? Weetst waut ekj jleew? Ekj jleew daut es äwaheipt kjeen Kapitän, daut es een Seereiba, de Heide sent aula Seereibasch.” Sätst du nich soo, Isaak?

Koop: Ekj säd bloos Reibasch.

Bua: Een Reiba meten Schepp, daut es dan een Seereiba. Jo, un Isaak dreid daut dan nu doahan, daut, wan hia kjeene Mensche wanke deede, un dee deede nich, dan haud de Kapitän ons nu doa, wua hee ons han habe wull. Hia wudd nu woll boolt eene Insel kome, doa wudd hee met ons han, wudd ons daut Jelt un de Kjeleda

wajchnäme un ons bie de Insel em Wota schmiete. “Woo,” saj ekj, “mau bloos ons beid?” “Nä,” sajcht hee, “aule Kjriste.”

Aus wie beid noch no School jinje, haud ekj eemol soone Jeschicht jeläst, woo een Seereibaschepp daut krakjt soo jemoakt haud. Dee haud ekj Isaake don vetalt. Un weet jie waut, Nobasch, mie funk daut met de Insel aun to jefaula, krakjt soo aus don, aus ekj daut Buak jeläst haud.

Wuarom nich opp eene Insel one Jelt un mol wada von vääre to wirtschofte aufange. Fa Mennistemensche es daut doch nuscht Nies! Aus wie en Musdarp aufunge, haud wie uk kjeen Jelt, un nich vâl waut oppem Lief jehaut. Daut wudd ekj de Lied aula vetale, wan wie ieescht oppe Insel un wada drieech wiere, säd ekj to mie, un dan wudde dee mie woll toom Äwaschult rutsate un Koope toom Schriewa un Poliez, un dan must daut doch metem Schisjat toogone, wan daut doa nich eene mennische Kolonie gauf. Oba wieda kaum ekj nich, daut bimmeld to Meddach. Schod.

Teews: Na heea Jasch, waut rätst du doch fa Noarentääj.

7.

Wiens: Saj doch eemol, Bua, gauf daut doa dan nich uk eemol Storm, wia jie nich seekrank?

Bua: Oho, nich Storm, nich seekrank! Frog disem mau mol. Isaak, vetal de Oomkjes, woo daut es, wan eena aul Pluz un Läwe utjekolkjt haft un de Doarm dan uk noch partu hinjaraun welle. Ekj woa junt saje, Nobasch, dan woat eena mak aus eene doodje Pogg. Eena licht opp siene Prosch un stânt un kajinkjat tweschenn aus een junga Hunt, wan däm de Huppsflieeje unja näme. Daut brukt dan bloos to Moltiet kjlinjre, daut eena aun Äte denkje mott, dan kockhaulst eena uk aul, un boolt schulpst et dan uk.

De eensje Freid, dee ekj de Doag haud, daut wia, wan ekj dan disem tookjikjt. De lach nich wua opp sienem Bad, wiels, en Papiatutjes kolkje, daut deed hee nich, soone Tute lage doa nämlich emma reed, daut vestunt hee nich, säd hee. Hee saut de Tiet äwa biem Wauschdesch, metem Mul bowre Komm. Daut wia je nich scheen von mie, oba wan mie jrod een bät makelja wia, un ekj am doa soo sette sach, emma reed fa aules, dan säd ekj met eenmol, “Isaak, Siltfleisch,” un fuaz muak hee een krommen Hauls un leet et poasche. Un wan de Hauls dan wada jlikj wia, säd ekj, “Isaak, Heenaborscht,” un wada een Schulps. Soo holp eena däm aundren biem Kranksenne.

Twee Doag jinkj daut soo, don wia de Storm äwa. Un schnorrlich, aus aules ieescht äwa wia, wia uk ons Bennaschtet wada aules trigj em Buck. Oba wan jie froage, auf wie uk seekrank wiere: daut heet jo, wie wiere. Es nich soo, Isaak?

Teews: Un don kaum jie no Dietschlaunt?

Bua: Nä, jrod soo haustich jinkj daut dan doch nich. Tien Doag dieed et, don hieed daut Schepp meteent opp to schokle, wie sage dichtbie Launt, un om een kortet, don jo; don wia wie en Bremerhaven, un daut es dan aul Dietschlaunt.

Wiens: Doa jinj jie dan aun Launt. Oba jun Kabin Steward, du wulst je von däm noch waut vetale.

Bua: Daut heet, jo, Wiens, daut wull ekj, un daut well ekj uk. Soone Mestkjrät, ons Steward. Un de Tiet, aus wie beid one Pluz un Läwa, ekj enne Prosch lach un Koop vere Wauschkomm saut, kaum hee fluck eemol no ons seene, riemd bie ons opp, räd ons goot too, gauf ons Rot, fruach, waut hee ons to äte un to drinkje brinje sull, hee meend, daut wia bäta, wan wie doch waut aute.

Wan ekj daut nu bekjijk, dan deed hee, waut hee kunn, ons to halpe. Oba don muak eenem daut doll, un wie schulle äwalud äwa am, oba Plautdietsch, daut hee daut nich vestone sull. Äwa aules schull wie: äwa dän Storm, äwa daut Schepp, äwa Griechenlaunt, äwa de Fraunsoose un äwa däm Sputnik. Uk äwa am schull wie, daut hee ons enbille wull, wie sulle mau

wada äte; hee wull bloos habe, säd wie, daut wie ons noch emma mea warje sulle. Un wie säde jleew ekj uk schljachte Wieed to am. Deed wie nich, Isaak?

Koop: Du sätst schljachte Wieed, ekj nich.

Bua: Na heea, Isaak, du hautst uk schoons, wan du mau soone scheene jewist hautst, waut hää pauste. Wie wiere am nich bossich, oba wan eenem soo äakjlich to mood es, dan mott eena doch waut saje, däm Kjieedel schod je daut nuscht, un ons holp daut een bät. Jo, un don, en Bremerhaven, aus wie doa dan nu vom Schepp krupe un ons Steward doa uk soo aum Wolm steit, saj wie to am guddbei un Auf Wiedersehen, soo heet daut opp dietschlendsch, un don sajcht de Hollota: Schmock Plautdietsch sajcht de Kjrät daut: "Audee, Oomkje Koop un Bua, lot junt daut goot gone en Dietschlaunt, un siet mie mau nich mea bossich." Na nu scheid heistakopp, Jasch, saj ekj to mie, soo vefieed ekj mie, un soo freid ekj mie un well dan uk trigjaun un to däm Benjel opp Plautdietsch goondach saje. Oba ekj kunn nich mea trigjaun, wie wiere aul oppem Stajch, de Lied drenjde, un ekj must uk mau wieda. Saj mie bloos, Teews, woo kaum daut, daut de Jung Plautdietsch kunn! Waut jniasacht, Isaak?

Koop: Vetal uk mau fuaz von diene Metz.

Bua: Waut Metz, räd nich emma doa mank.

8.

Bua: Wua wia ekj doch mau? Rechtich, medden oppem Stajch. Un wie sent noch nich gaunz rauf, don sajcht doa meteent eena: "Goondach, Oomkje Koop un Bua, welkom en Dietschlaunt!" Ekj must mie jrodentoo aum Wolm fausthoole, sest wia ekj je nu woll em Wota jestelpt, soo vefieed ekj mie aul wada, wiels wää en eensje Welt rät dan hia aul wada Plautdietsch, un woo

kjand dee ons! Ekj kjijk mie een bät rom, un doa steit dan mank aul de aundre Mensche een langa Kjieedel, soo bie de 40, straum aunjetrocke, aus see doa aula sent, dee kjijkt mie frintlich aun un weifelt mete Haunt. Nu saj mie bloos, Teews, woo kjand dee ons un wää wia daut?

Teews: Un wää wia et dan?

Bua: Doo mau nich soo, aus wan du nich

weetst, Teews. Schult, jo, Welm Schult wia daut, hia, Wiens sien Vada; hee vetald ons daut doano aules, daut Wiens am von Canada jeschräwe haud, hee sull ons mau fuaz vom Schepp aufhole. Un ekj kaun die saje, Wiens, eenen Vada hast du en Dietschlaunt, daut heet, ekj well nich jrod saje, daut du nich een jescheida Mensch best, oba jaaen dienen Vada, ekj weet nich. Wie wiere ons oppe Städ goot, aus wan wie Breeda wiere. Un schnorrich, dis Schult wia je dan nu uk opp eene Oat een Russlenda, hee wia mau nom latsten Kjrlich von Russlaunt no Dietschlaunt jekome, oba uk ons Koop jleicht am meist fuaz von Aunfank aun.

Nä, kjeen Wunda, jie haude seene sult, woo schis disem wort, aus Dietschlaunt emma dichtabie kaum. Un aus et don meteenst heet, nu aula rut un erauf vom Schepp, don kwauseld hee aul doavon, hee wudd metem Schepp nu bloos omwenje un trigjaun, no Hus foare. Waut well wie beid mank aul de Dietschlenda, jaumarieed hee. Oba aus wie don ieescht met däm langen Schult hauntrieet haude un dee to ons wieda nuscht aus Plautdietsch räd, un doabie soo deed, aus wan am gaunz Dietschlaunt jehieed, don läwd uk mien Isaak wada opp un wull aul doa bliewe. Jo, un wan ekj mie lota dan eemol met Schulte wäajen waut enne Kodre fua, Koop hilt dan emma siene Kaunt. Deedst du nich, Isaak?

Koop: Dee wia uk väl jescheida aus du.

Bua: See jie. Oba daut es goanich wäajen daut Jescheide. De Schult haud brukt nuscht jescheida jewast senne aus du, Isaak, du hautst am doch jeleicht. Wiels, Nobasch, ekj jleew, daut es soo met ons plautdietsche Lied, wan von ons wää enne wiede Welt kjemt, un aules es doa soo aundasch, un de Mensche sent soo aundasch, un see råde soo aundasch, dan woat eenem uk soo aundasch tomood, soo een bät weegaulich. Un wan doa dan oba meteenst wää to eenem Plautdietsch rät, goot kjrasch mennisch Plautdietsch, dan es et, aus wan eena no Hus jekome es. Un daut es dan krakjt eendoont, wää daut rät, auf daut eena von Musdarp es, ooda von Altona, ooda von Kansas, ooda von Russlaunt. Jo, un doa es uk Isaak Koop nu meteenst doahinja jekome. Oba doatoo must hee ieescht omme haulwe Welt karosse.

Wiens: Un diene Metz, Bua, wuarom fruach Oomkje Koop no diene Metz?

Bua: Miene Metz, meijeen, miene Metz, dee wia wajch. Biem vom Scheppkrupe, doa oppem Stajch, wull de Wint noch schwind guddbei to mie saje, reet mie de Metz vom Kopp un fieed see em Wota. Oba ekj sie je daut uk aul jewant, un ditmol haud ekj mie dan uk aul eene Spär metjenome.

9.

Teews: Un soo wia jie dan nu en Dietschlaunt.

Bua: Jo, Teews, daut well ekj meene. Runtom, daut wia aules Dietschlaunt. Un de Mensche, daut wiere aules Dietschlenda, un see råde uk aule Dietsch, Huachdietsch, oba ekj mott saje, mau een bät prost, daut eena daut eensjemol meist nich vestunt. Daut wia fuaz to hier: bie Liera Pries haude dee nich no School jegone. Ekj switscht dan nu uk boolt opp

Huachdietsch äwa un wand mie soo aulahaunt aun: daut Bitscheen, un daut Dankscheen, un daut Metzaufnäme biem Goondach saje, un daut Frintlichkjikje un iedel soowaut.

Metem Metzaufnäme es daut en Dietschlaunt gaunz schlemm. Daut es doa aundasch aus wan wie bie ons mete Metz Goondach saje. Wan wie mete Metz Goondach saje, dan fot wie dee nich aun, wie puakse bloos metem Finja doa han,

ooda uk vebie nom Himmel, un daut es dan soo väl aus: Haujudu, ooda nice weather today, ooda plenty mosquitoes. En Dietschlaunt, doa riete see sikj de Metz ooda dän Hoot vom Kopp un hole ut, aus wan see die doamet eent drasche woare. Miene Spärmetz haud ekj mie een bät too kjlien jekoft, dee kjlamd een bät, un daut dieed dan uk nich lang, don haud ekj daut Schilt aune rajchte Sied haulf aufjeräte.

Teews: Na Jasch, du brukst doa doch nich soo väl Goondach saje, du kjanst doa je doch kjeenem.

Bua: Ho, ho, Teews, waut weetst du, woo daut en Dietschlaunt mott. Ekj kjand doa kjeenem, daut es je soo, un mie kjand uk nich väl wää. Ekj saj, nich väl wää, oba een Schoofkje motte doa doch soone jewast senne, wiels ieremol kijkt mie eena frintlich aun, un väle soone jreeste mie dan uk frintlich. Un de Schoolkjinja meist aula. De Junges säde schmock Gutentag un naume de Metze auf, un de Mejalkjes, wiels de kjeene Metz haude, dee sade sikj doafää jiedatsmol een bät oppe Huck, mau jrod een bät, Kjnijkjs, saje see daut doa. Isaak, sto eemol schmock opp un wies de Onkels, woo de Mejalkjes dort soonen Kjnijkjs moake. Na, na nu es hee wada nekjsch. Na scheen, dan woa ekj selfst. Kjikj eemol, soo doone see daut. Lach nich, Wiens, daut es goanich soo leicht.

Teews: Na scheen, Jasch, oba wäajen de Schoolkjinja wuscht du die daut Schilt doch nich aufjeräte habe.

Bua: Nä, nich wäajen dee, oba wäajen Schulte. Ekj saj die, Teews, waut weetst du, woo daut doa mott. Welm Schulte kjande see doa en Dietschlaunt schient soo meist aula. Weens jieda Dommajon jreest am. Un doa es daut dan soo: wan du met wäm oppe Gaus jeist un däm jreest wää, dan jreest hee natieedlich trigjaun un du motst dan oba uk jreese. Soo es daut doa Mood, un daut kost mie daut haulwe Schilt von miene Metz. Jo, un de rajchte Halft de bommeld mie dan nu emma verem linkjen Uag. "Vada Schult," saj ekj dan nu eenmol, "daut jeit doch nich soo, ekj ran je aule linkje Mensche unja un veleicht boolt uk de Hiesa." "O," sajcht hee, "doa es Rot vää,

droag de Metz mau enne Haunt, daut jeit bie ons en Dietschlaunt, un du brukst dan biem Goondach saje aul mau bloos nekjkoppe un frintlich kijkje." Een Stootje deed ekj daut dan nu uk soo, oba ...

Teews: Jasch, vejat de Metz, woo kaum jie von Bremerhaven wajch?

Bua: Nä, Teews, lot mie de Metzjeschicht mau to enj vetale, wiels doano, dan hab ekj fa Metze kjeene Tiet. Ekj saj, en Stootje deed ekj daut dan soo, de Metz enne Haunt un bloos frintlich kijkje. Oba don säd ekj, "Welm," saj ekj, "ekj hab mie de Metz jekoft nich toom Goondach saje un uk nich toom enne Haunt doamet schlenkjre; ekj hab dee fa mienen Kopp jekoft, un opp däm saul dee sikj uk opphoole." Waut ekj wull, daut wia, daut Schilt gaunz aufriete, de Metz oppem Kopp, un dan mau bloos opp kanadisch metem Finja Goondach saje, un doaromshaulwe uk frintlich kijkje. "Jasch," sajcht Welm oba, "ekj weet wada Rot fa dienen Kopp, komm met." Un hee tosd mie dan nu en een, waut see doa Hutjeschaft nane, un koft mie doa waut fa mienen Kopp. Un daut sach dan uk nich no am uk nich no ar. Daut sach soo opp een Oat aus eene aunjebrende Pankuak, wan eena dee eenem oppem Kopp jestelpt haft. Doa wia nich vääre un nich hinje, nich rajchtsch ooda linkjsch, un uk nuscht toom Aunfote.

"Brukst uk goanich aunfote," sajcht Welm. "Wää soone Metz haft," sajcht hee, "dee streept sikj dee zemorjes äwrem Kopp un nemt see zeowes auf. Du kaunst doamet oba uk schlope gone," sajcht hee, "dan es see zemorjes aul fuaz reed." Un weet jie, soo es daut doa en Dietschlaunt uk met soone Metz, haft eena dee ieescht opp, dan blift see opp, biem Goondach saje, em Kino, soo heet doa daut picture show, biem äte un uk sest bille bie waut. Baskenmütze heet soo een Dinkj un kjemt von Frankreich.

"Äwajens," säd Welm, "soone Metze droage bie ons besonda jieren jeliiede Professasch, Molasch, waut de Bilda mole, un soone, waut em Teeauta Komeedje väästale un aundre groote Beesta. Nä, un ekj droag dee dan nu uk. Un wan ekj dee oppem Kopp haud un Oomkje Koop siene

dunkle Brell oppe Näs haud, ekj saj junt
Lied, jie haude ons beid doa en

Dietschlaunt oppe Gaus mau seene sult!

10.

Teews: Wieda Jasch, woo kaum jie von Bremerhaven wajch?

Bua: Jo, Teews, nu kjemt daut aul, woo wie doa wajchkaume. Woo kjemt bie ons wää wajch, wan hee wua von Paraguay, ooda von Mexiko spaziere kjemt? Du holst am doch vom Stäschen auf, mete Koa nich? Soo es daut uk en Dietschlaunt, wan doa wää von Amerika kjemt. Doa steit dan uk eene Koa reed, oba see saje daut nich Koa, see saje Wagen ooda Auto. Fa ons stunt doa Vada Schult sien Volkswagen reed, daut weet jie woll aul, waut daut es.

Aus wie no de Koa kaume, muak Schult de Dää op. "Oomkje Koop," sajcht hee, "go jie veleicht hinje sette." Isaak stääkjt dan nu uk dän Kopp derch de Dää, tornt een bät un bekjt haustich äwaroasch. Na nu, denkj ekj, waut es dan nu de Klock. Oba don sach ekj aul: doa hinje saut aul wää, eene Mejal saut doa. Soo Joa 17 mucht see senne. Ekj woa nu wieda nuscht von dää vetale, jie woare dee noch kjane liere, wiels de Mejal wia don aul emma met ons met, derch gaunz Dietschlaunt. See wia nämlich Welm Schult siene Dochta un jinkj oppe Universität no School.

Wiens: Woo heet miene Plemenitze dan?

Bua: Rechtich, Wiens, du best je dan woll äa Vadaoom. Jo, un heete deit see Gisela. Jie woare saje, daut es en verekjta Nome. Un daut säd ekj don uk, docht daut weens, un veräd mie lang noch emma un säd Jiesbrajcht to ar. Oba aus wie de Mejal ieescht kjane lieede, don jefoll ons uk de Nome. Wia et nich soo, Isaak?

Koop: Jo, un saj mau wieda.

Bua: Waut wieda?

Koop: Waut du sätst, daut jie, wan jie meteenst noch een Kjlienet kjrieetje, un daut eene Mejal wia, dee sull dan uk soo heete. Soo sätst du.

Bua: Na Isaak. Oba soont behelt dis Bädel emma.

Teews: Wieda Jasch, foat aul mau mol.

Bua: Du hast scheen porre, foat mau, wan disa doa nich nenn wull. Nu must ekj mie mau doa hinje nenkjwatsche un miene Been oppe Schoot näme, wiels fa dee es hinje en soonem Volkswagen nich Rum, wan väare soon langa sett aus Schult un fa siene Kjneees een bät habe saul. Spoda, aus Koop ieescht sach, daut de Gisela - Mejal nich biete un nich kjniepe deed, don kjrieet wie am uk no hinje, un haude dan aule vea scheen Rum.

11.

Wiens: Wua fua jie dan nu daut ieeschte han?

Bua: Daut ieeschte fua wie noanich han, wie fuare no Hus, no Schulte. Jo, un doa bleew wie dan uk verieescht eemol dree Doag. Ekj kunn junt je nu aulahaunt vetale,

woo daut doa bie Schulte wia, oba junt woat aul no reise senne.

Teews: Nä, sooväl saj oba doch noch ieescht, wua sett dis Schult doa?

Bua: Wua dee sett? Hia sett dee, kjikjt mau mol opp dise Koat. En Dietschlaunt

hab ekj mie nämlich uk daut Koatekjkje aunjewant. Hia es et, wua een 50 Miel jlikj siede von Bremen. Doa haft hee soon bät butrem Darp vea Aka Launt, waut see doa Morje saje, un doabowe sent dan Heena, waut see doa Jefflieejel saje, soo bie een 1000 Stekj. Un doa wont hee uk, haft een schmocket Hus, gaunz von Tieejle, un läft sikj een Jankel, kaun eena woll saje.

Teews: Soo, soo, na dan nu mau loos mete Reis.

Bua: Jo, Teews, un daut säd Welm Schult don uk, aus wie doa ieescht dree Doag jewast wiere un aunfunge onruich to woare. "Waut well jie dan aum dolsten seene," frajcht hee ons. "Aules aum dolste," saj ekj. "Hm," sajcht hee, "well jie Städa seene?" "Jo," saj ekj. "Well jie Darpa seene?" "Jo," saj ekj. "Well jie Woolt seene, un Boaj, un dän Rhein un de Lorelei?" Daut es nämlich een Frumensch, waut et goanich jeft, un waut doa dan opp een Steen sett un sikj kjamt. "Jo," saj ekj, "krakjt daut aules." "Un dän Hermaun," sajcht hee, "un dän Bismarck un de Jungfrau un ...

"Hault," saj ekj nu, "wää sent daut, es daut waut von dien Frintschoft?" "Nä, nich jrod daut," sajcht hee, "weens mau een bät wietlefkjet, oba daut sent de beid jratse Kjieedels von Dietschlaunt un daut jratste Frumensch vonne Schweiz un vonne Welt." "Hargomms!" saj ekj, "na dan mau hää met daut Frintschoft! Daut heet," saj ekj, "dit Frumensch, es daut een bät een dollet, wiels disa," saj ekj, un meent dan disem, "dee jleicht dolle Frulied." "Nä," sajcht Welm, "nich jrod doll, oba een bät premlich es see eensjemol." "Scheen," saj ekj, "daut es dan berät." Uk Schult säd don scheen.

"Oba," sajcht hee, "woo well jie doa aulawääjes hankome? Mete lesabon, ooda metem Boss, ooda metem Auto, ooda metem Mootaraut, ooda metem Fahrrad?" Soo heet daut Beisikjel doa. "Ooda well jie to Foot gone, ooda..."

"Hault, Welm," saj ekj nu, wiels nu wudd doch noch oppem Basseem riede kome un Huppanack. "Nä," saj ekj, "lesabon un Boss kjenn wie uk tus foare, un Koa aul tweemol, un fa Mootaräda hab ekj Angst." Daut luach

ekj goanich, ekj hab fa dee uk Angst. "Nä," sajcht Schult, "dan blift toom Foare aul mau daut Fahrrad, un daut es uk goanich soo domm; metem Raut." Raut, dan meene see doa uk wada daut Beisikjel, "met daut, dan kaun eena Dietschlaunt aum basten bekjkje, von benne un von bute, von väare un von hinje." Un aus hee daut jesajcht haud, prust doa enne aundre Stow wää loos, un eene Mejalesstemm sajcht derch de Däa: "dan fahren wir beide auch mit, nich Paps?" Un daut wia dan Jiesbrajcht, waut doa räd, un ekj haud nu selfst meist loosjeprust. Wiels, nu stalt junt daut mau mol vää. Ekj un Koop opp Beisikjels medden en Dietschlaunt oppe Gaus, ekj met mienen runden Buck, disa met siene kromme Been, veropp de langa Schult, hinjaraun de Mejal, de Jibbakaut. Dee wudd sikj je dootlache.

Ekj prust dan oba doch leewa nich, wiels, na wää foat doa en Dietschlaunt nich aula Beisikjel! Nich bloos Dikjbuckje un Krommbeenje, nä aule Sorte von Mensche un Kjinja. Äwarut Kjinja: noch kjenne see nich gone, oba Beisikjel foare see aul. Oole Lied, gone kjenne see aul nich mea, Beisikjel foare see noch. Nä, aun Beisikjel foare en Dietschlaunt haud ekj noch nich jedocht. Un wää weet, auf ekj daut uk noch vestunt. Koop vestunt daut je noch, dee fua noch eensjemol, oba ekj haud aul lang, lang nich. Oba don säd ekj to mie: Kuckuck noch eent, Jasch, saj ekj, waut de Dietschlenda kjenne, daut kaun onsa eena aul tweemol, un dien Buck, saj ekj ... Un doabie felt mie waut bie.

En Bremen wia daut, doa kaum wie derch, aus wie no Schulte fuare, ekj stunt doa een Stootje oppem Moakjt un kjikjt mie daut Jeschaft een bät aun. Met eenmol kjemt doa eene Mumm opp, ekj saj junt, Nobasch, een Kjnäwel wia daut, jääjen dee sie ekj een oamet Weisenkjint. Aus eene Ent kjemt see aunjewackelt, en jieda Haunt eene groote Lusch met aulahaunt Jekjäakjs un soowaut. Aune Waunt stunde doa, eent aum aundre, eene goode Dutz Beisikjels. See pult sikj doa eent vää, henjt daut Jekjäakjs väare oppe Lenkjstang, aun jiedat Sied eene Lusch, un well dan nu woa un

woarhauftich opp daut Dinkj enopp.

Mie bleef de Loft wajch. Un mie wia soo, ekj must waut doone, wiels, wan daut Frumensch doa enopp kjript, daut Raut kjneddat doch toop aus goanuscht, un de Mumm licht doa dan medden oppe Gaus aune leed un kaun nich opp un stankat bloos. Dee kaun ommääjlich auleen opp, un ekj auleen kjrie dee uk nich oppe Been, wiels, wua sull eena doa aunfote. Ekj kjikj mie dan nu aul om, auf doa nich wua wää es, de Fiawää to roope. Aus ekj mie oba wada trigjdrei, es miene Mumm huach oppem Beisikjel aul medde mankem Koarejedruzh. Un nich eemol eene Jalmää

haft see veluare.

Seet, doaraun must ekj denkje, un mie wia, aus wan ekj mie schäme sull, daut ekj verem Beisikjel Angst haud wääjen mien beskje Buck. "Äwajens," sajcht Schult nu medden mank mien Schäme, "Wan junt daut goot es, dan foa wie derch daut bowaschte Stekj von Dietschlaunt met mienem Volkswagen. Doa aune Wotakaunt, doa es nämlich väl Wint, un wan eena däm von vääre haft, dan woare eenem de Been schwak oppem Raut. Waut meen jie?" Un wie meende je dan schwind, jo.

12.

Jo, un don, dän vieeden Dach, tiedich zemorjes, läd wie dan loos. Schult aum Stiaraut, ekj uk vääre, un wie haude uk gaunz scheen Rum. Un hinje Koop un de Gisela Mejal. Jo, dee wull partu uk met. See säd, see wudd sikj omet Äte kjemre, un wudd uk kjeenem em Stich krupe un uk sest schmock un ontlich senne. Schult meend, see sull mau mol de Onkels froage. Daut deed see dan uk, un met mie, daut wia je dan uk nich sea schwierig. Oba ekj must mie nu uk äwa disem wundre, must ekj nich, Isaak?

Koop: Nä, dee wull je uk soo jieren met.

Bua: See jie, soo jescheit kaun hee eensjemol senne, doabie wist hee, daut hee met dää wudd motte hinje sette. Ekj freid mie em stelles, wiels, ekj wist, nu wudd hee sikj nich emma fuaz de Schoo uttrakje, wan am de Heenauage een bät piesakte. Äwajens mott ekj saje, soolang haud daut met siene Heenauage un siene Tänerietinj noch nich väl Trubbel jejäft. Daut haud woll doch jeholpe, daut ekj am tus verem Foare daut haud kloa jemoakt, wan hee en Dietschlaunt uk wada met Tänerietinj un Heenauage aunfunk, dan wia hee Teees un Täne loos, doafää wudd ekj

sorje. Daut Jereetschoft naum ekj met.

"En woone Rechtunk foa wie dan nu?" froag ekj Schulte, aus wie metem Foare aul scheen tootoag wiere. "En Rechtunk Nienburg," sajcht hee. "Nä," saj ekj, "daut es schnorrich met de Lied en Dietschlaunt, von Nuade un Siede un soo, vestone dee nich väl, dee foare jrod soo vääre wajch, un eena mott sikj wundre, daut dee noch emma wua hankome. Uk Schult wia soo, oba don säd hee doch Ooste. "Un waut es doa dan daut ieeschte?" froag ekj. "Daut ieeschte," sajcht hee, "es doa dan eene Brigj." Doa wiere dan oba doch noch ieescht een poa Städakjes, un don kaum werkjlich eene Brigj, eene gaunz jehieeje. "Wuarom eene Brigj," saj ekj, "hia es doch kjeen Wota?"

"Oba, Onkel Jasch," sajcht hinje meteenst miene Plemenitze. Daut wia je dan de Jiesbrajcht Mejal, de Gisela wull ekj saje. Ekj wia met dää nämlich aul opp Onkel Jasch un opp du, wiels, ekj jleicht ar, un see jleicht mie uk, weens jibbad see emma, wan ekj mol waut säd, eensjemol uk, wan ekj nuscht säd un see mie mau soo aukjijkt.

"Onkel Jasch," sajcht see nu, "kjikjt doch

eemol doa unje, es daut dan Zieropp, daut es doch Wota! Daut es de Weser!" "De Weser," saj ekj, "waut es daut dan noch?" "Oba Onkel Jasch," sajcht see wada, "daut es doch een Fluss, eena vonne scheenste en Dietschlaunt, wan uk nich soo breet aus de Rhein. Kjan jie daut Leet dan nich vonne Weser?" "Nä," saj ekj, "von eene Weser kjan ekj kjeen Leet. Von Wota Leeda kjan ekj mau 'Old Man River'. Woon Riwa daut es weet ekj nich, dee mott oba wua enne Stäts senne." "Jo," sajcht see, "daut es de Mississippi." "Nä," saj ekj, "wuahää welst du daut dan weete?" Un waut meen jie woll, sinjt de Mejal mie nich meteenmol eenen Varsch von 'Old Man River' vää. "Na liebster Welt," saj ekj, "wua hast dan du daut Leet hää, un dan noch Enjlisch?" "Well," sajcht see, "I do speak English and I know quite a number of negro songs; I like them very much." "Prostmoltiet," saj ekj to mie em stelles, un dan wada äwalud: "Woo kjemt daut, daut du Enjlisch kaunst?" "Nä," sajcht see, "wie motte daut doch enne School liere." "Wuato," saj ekj, "too waut bruck jie daut, jie råde hia doch aula dietsch?" De Mejal es een Stootje stell un jibbat dan wada een bät un sajcht: "Wan miene kjiene Vadasch von Canada emol

häakome, spaziere, daut ekj met dee dan weens råde kaun, Dietsch kjenne dee doa je aul nich mea." Un doaropp wist ekj dan uk nich waut to saje, wiels, noch wia et je woll nich soo, oba bootl mucht et soo senne.

Aus wie äwre Brigj wiere, must Schult een bät biesied foare un unjre Beem stell hoole. Jiesbrajcht wull daut soo, see must ons doch de Weser von dichtbie wiese, meent see. See leid ons nu erauf, unje aum Eewa, un doa sad wie ons em Graus dol. Stell wia daut doa, daut wia je noch tiedich zemorjes. De Sonn wia noch nich huach, daut wia kjeel, un bowrem Fluss honk een leichta Näwel. Daut Wota trock doa gaunz langsam vebie, daut wia meist nich to seene, daut et wieda kaum. Jo, un hia sunk de Gisela Mejal ons dan daut Weserleet vää. Un woo see sunk! Daut dieed uk nich lang, don sunk doa eene Maunsstimm met, un daut wia dan nich Koop siene uk nich miene. Ekj mott saje, de Schulte, Lied dee kjenne sinje! Ekj weet nich, woo disa, oba mie wort et gaunz woam unjre Wast, un daut Weserleet woa ekj mien Läwestiet nich vejäte. Un de Weser uk nich, wan doa uk nich vää Wota benne wia.

13.

Un don kaum Nienburg. Daut es eene gaunz ernoare Staut, un de licht aune Weser. "Schult," saj ekj, aus ekj de Staut oppe Koat jefunge haud, ekj haud nämlich emma de Koat reed un paust opp, daut Schult uk nich vebiestad. "Schult," saj ekj, "daut es hia woll een Druckfäla oppe Koat, hia steit Nienburg, un daut sull doch woll Neuenburg senne?" "Nä," sajcht Schult, "Nienburg es schoons rechtich, wie sent hia en Niedersachsen, un de Menschen sent hia Niedersachsen, un daut sent plautdietsche Lied, opp eene Oat soo aus wie, un oppem Launt råde see uk

mierendeels Plautdietsch. Jo, un doaderch haft dee dan uk eemol waut eenen plautdietschen Nome. Soo säd Schult. Un soo wia daut dan woll uk.

Teews: Hast du met de Lied dan uk eemol Plautdietsch prooft to råde, Jasch?

Bua: Daut hab ekj, Teews, daut heet, ekj räd to wäm Plautdietsch, un hee räd to mie Plautdietsch, un dan fruach eena däm aundren opp Huachdietsch, waut hee opp Plautdietsch jesajcht haud. Nä, eene Vetal gauf daut kjeene. Oba vää Wieeda saje see krakjt soo aus wie, un eenem woat dan soo, aus wan eena mank Frintschoft es. Ekj

meen soo oppem Launt mank Bures wia daut soo.

Jo, oba Schult säd, met daut Plautdietschräde, daut hieed sikj uk oppem Launt soo langsam opp, uk de Bures räde met äare Kjinja aul meist bloos Huachdietsch, daut wia väanäma. Hee säd, daut wia schod, un daut gauf uk aul väl jeliiede Lied, Professasch, Lierasch un Pastors, dee räde de Lied too, see sulle doch Plautdietsch räde, uk met äare Kjinja.

Wiels Plautdietsch, daut wia nuscht schljachta aus Huachdietsch, un de ieeschte Bible en Dietschlaunt dee wiere opp Plautdietsch jewast. Un daut gauf en Dietschlaunt nu uk aul Vereine, vetald Schult wieda, dee de Lied toom Plautdietschräde aunhilde. Jo, un Dichtasch un Jeschichteschriewasch, de schreewe Plautdietsche Bieekja un Plautdietsche Stekja toom väastale. Uk em Radio kunn eena aule Dach waut Plautdietschet hier. Un daut wia uk soo daut haud ekj bie am selfst jehieet. Jo, un eensje Pastors, dee haude aunjefonge, Plautdietsch enne Kjoakj to prädje, säd Schult.

Teews: Soo, soo es daut doa met Plautdietschräde.

Bua: Jo, Teews, soo es daut doa. Un aus Schult ons daut aules soo vetald, don docht ekj soo bie mie: dan saje de jeliiede Professasch en Dietschlaunt mau krakjt daut, waut uk bie ons eensje jescheide Lied saje, un dan well wie en Musdarp mau schmock wieda Plautdietsch räde, dan sent wie met de Professasch jlikj.

Jo, un nu felt mie noch waut aundat bie, waut Schult uk vetald: latsten Winta wia daut jewast, don wia doa en Haumborj een jaupaunscha Professa jewast, jo, jo, eena von Jaupaun. Un weet jie, waut dee doa haud wult? Plautdietsch liere wull dee doa. Hee haud äwajens aul waut jekunt, daut haud hee tus en Jaupaun sikj selfst jeliieet, ut Bieekja. Dän Frits Reita, daut saul uk soon Plautdietscha Spuchteschriewa senne, dän haud hee gaunz schmeissich jeläst. Un de Maun, säd Schult, haud sikj sea jewundat, aus hee hieed, daut de Lied hia nich mea rajcht Plautdietsch räde wulle, daut wia am schod jewast. Schult säd, daut haud don en aule Zeitunge jestone.

Teews: Na scheen, oba nu wieda, Jasch.

14.

Bua: Wieda, dan wieda. Boolt hinja Rotenburg, soo heet doa eene Staut, wia wie meteentst oppe Autobahn. Vonne Autobahn woa jie aul jehieet habe, un daut es dan nich eene lesabon, ooda waut, daut es een Heiwä. Un wan ekj saj Heiwä, daut heet, dan meen ekj Heiwä. Oba de Autobahn, daut es nuscht fa mie. Doa jeit de Koa emma von selfst een Huppasch, un eena kjricht dan nuscht to seene. Buta däm jeit dee emma bie aule Darpa un Städa vebie, von dee kjricht eena uk nuscht to seene. Oba wie kaume uk boolt wada rauf un wiere dan un ... un ... na woo heet de Staut doch mau ... Daut es een Jauma en Dietschlaunt met äare Nomes! Ekj weet

nich, daut de Städa doa nich uk Sarto ooda Marchand ooda Morris heete kjenne, daut kaun eena doch weens saje ...

Oba nu hab ekj et, hia oppe Koat steit et: Buxtehude, jo, un een Enjskje wieda, doa kaum dan Städe uk Nomes, nich? Oba bie dise Städ, daut es doa eene Oftjääjent, doa es Oft, na, na! Opp een Oat soo aus bie ons en Ontario, un oba doch wada gaunz aundasch. En Ontario, doa jeit eena derchem Kjoasche, ooda Plumegoade aus bie Steinbach äwrem leedschockeflekj. Aules emma schmock en de Rieej, un een Boom aus de aundra, aul jlikje groot; haft eena sikj ieescht eenen bekjikt, dan kaun eena aul omwenje, wiels aul de aundre

seene krakjt soo. Bie Städe, doa es daut aundasch, eena weet doa goanich, wua een Boom opphieet un de aundra Aunfangt; un dan mierendeels soo groot, daut eenem dieslich woat, wan eena gaunz bat bowe kjikje well. Jo, un de Wonhiesa, dee sent doa dan medde mank. Un waut fa Hiesa!

Daut heet, ekj hab emma jejeleeft, een Apel es een Apel, eena at am opp, spicht de Kjiena ut, un daut es dan aules. Daut eena sikj fa wieda nuscht aus Apel soone Jebieda oppknoare kaun, aus de Lied doa habe, daut haud ekj nich jejeleeft. Un dan daut: sooväl aus ekj weet, habe see uk en Dietschlaunt aula Kjeisasch un Kjeenichs aufjeschauft, oba daut es dan jeloage, weens Apel, un Bäarekjeenichs, dee jeft et doa noch vondoagschen Dach, un doano seene uk äare Wonhiesa ut: oolt, daut jo, oba groot unforsch, daut uk jo. Nä, lot see. Un wie muste je uk aul wada wieda; Schult,

de pord aul. Jo, Schult pord, oba ekj meen, ekj wist uk wuarom. Wia een 40 Miel wieda nom Ooste, doa saute aul de Komministe, un dee kjand hee noch von Russlaunt. Nä, wie dan wieda, nom nuadwaste, emma lenjst de Elbe. Daut saul je dan uk een gaunz ernoara Fluss senne, oba to seene hab wie däm doa nich jekjräaje, wiels doa wia lenjdhan een huaga Daum vää. Wuarom, daut kjemt noch.

Daut es mau goot, daut wie Manitoba Lied een bät Wint omme Näs jewant sent, wiels däm kjrieej wie nu to späare, je wieda wie nom Nuade kaume. "Schult," saj ekj, "wua nemt dee sikj hää?" "Vom Mää," sajcht hee, "wie foare hia nu aul dichtaune Nordsee." Na, daut mucht je dan uk senne, oba uk vom Mää wia nuscht to seene, uk doa haude see eenen Daum vääjebut. Oba daut wia uk von ditsied Daum nich toom Tietlankwoare.

15.

Doa kaume Städakjes un Darpa, eent aum aundren, un aus de Koare ieescht emma dichte rande, wia wie met eenmol en Cuxhaven. Un daut es dan soo wiet, aus eena en dise Jääjent von Dietschlaunt nuade foare kaun. Wieda es nuscht aus Mää, nuscht aus Wota un Schöp un Fesch. Soo säd Schult, to seene es von aul daut oba nuscht, wan eena en Cuxhaven soo oppe Gause eromfoat. Oba eene Tofel sach ekj doa met eenmol aune rajchte Sied, un doabowe stunt: Kurgebiet. "Schult," saj ekj, "waut es daut opp dietsch?" "Daut," sajcht hee, "meent sooväl aus: hia nich vâl Jedruzh moake, de Mensche welle hia nuscht von Autos hiere."

Wie foare doa opp eene jehierich lange Gaus, oba met eenmol wia dee doch to Enj, un doa enne Akj unjre Beem hilt Schult stell, un ver ons wia hia dan uk wada een Daum! Ekj woa junt saje, weens 20 Schoo huach, daut unjaschte Enj nich jerääkjent,

un met aulawääjes Trape enopp.

"Soo," sajcht Schult, "nu sent wie opp verieescht doa un welle ons eemol daut Mää bekjikje." Ekj kjikj dan nu uk met aula Jewault no aule Siede, oba von Wota es doa kjeene Spua. Oba doamet felt mie dan uk aul bie, daut daut Wota je aune aundre Sied vom Daum senne kunn.

Weet jie, Nobasch, wan eena eenen haulwen Dach aul sooväl Nies om een Kopp jehaut haft, dan rant et eenem derchenaunda. Aundasch wia daut met de Jiesbrajcht Mejal, dee wist, wua waut wia. See wutscht dän Daum enopp un roopt von bowe: "Komt schwind, Onkel Jasch, hia es waut!" Ekj dan nu hinjaraun, un Koop un Schult hinja mie. 33 Stoope wiere et, biem Raufgone tald ekj see, don wia wie bowe. Un doa aune aundre Sied vom Daum, see saje doa äwajens Deich, doa wia waut: doa kjreiweld et briedikj voll Mensche. Oba ieescht bekjikjt ekj mie dän Daum, dän

Deich wull ekj saje. Dee wia bowe wua een 15 Schoo breet, meten Tieceelstich enne Medd. "Schult," saj ekj, "wuatoo es de Stich?" "Toom Spaziere," sajcht hee.

Eena saul je, wan eena wua em framden Launt es, nich fuaz lache, wan doa waa waut Doms sajcht, wiels de Lied doa veleicht nich wieda sent. Soo uk dit. Een Tieceelstich toom Spaziere. Toom Spaziere motte doch een poa Benkje un een poa Steela senne, un doabowe waut vom Frintschoft ooda waut vonne Nobasch, un dan spazieet eena sikj eent. Wan eena en Dietschlaunt spaziere well, dan brukt eena nuscht von aul daut, nich Frintschoft, nich Nobasch, nich Steela, nich Benkje, eena brukt dan een Stich, von Tiecele ooda uk one Tiecele, un kjeene Mensche dichtbie. Doa zaubelt soon Spaziamensch dan erom, un wan hee no Hus kjemt, sajcht hee, hee haft scheen spazieet. Na lot am.

"Schult," froag ekj wada, un wies metem Finja nu unje, "es daut uk waut toom Spaziere?" Daut wia doa nämlich soo: fuaz hinjrem Deich, doa kaum ieescht eene Strip Graus, dan kaum een Zementstich, soo bie een 12 Schoo breet, dan kaum noch wada en kjliena Daum, gaunz von Steena, Wellenbrecher säde see däm, dan kaum Saunt un dan noch aulahaunt. Ekj weess oba no däm Zementstich. "Das ist die Strandpromenade," sajcht Jiesbrajcht un jibbat aul wada fuaz, "die ist zum Promenieren." "Un was ist das, prominieren?" froag ekj. "Daut es uk opp eene Oat spaziere," sajcht Gisela. Säd ekj ieescht Jiesbrajcht? Wan ekj Jiesbrajcht saj, daut es dan emma de Mejal jemeent, de Gisela. Un ekj vestunt uk fuaz: een Stich met ooda one Tiecele un met nuscht dichtbie, daut es toom Spaziere; een Stich von Zement met väl Mensche doabowe, daut es dan toom Promeniere. Un wan jie froage, waut daut es, promeniere, dan es daut uk wieda nuscht aus erom zauble met Mensche biesied.

Wie stunde noch emma bowe opp däm Tieceelstich. Biesied wia doa hanewada eene Benkj, schmock witt un met eene Län. Opp soone sat wie ons nu opp verieescht dol, om ons een bät omtokjikje. "Nu saj

bloos, Schult," saj ekj, "to waut habe de Lied disen gruljen Daum oppjeschett, bloos toom Spazieregone?" "Nä," sajcht hee, "jäajen daut Mäa, daut Wota." "Na Watsteen noch eent," saj ekj, "wua es de Daum, un wua es daut Mäa?" Un ekj well am dan nu wiese, woo wiet auf daut Mäa es. Ekj kjikj un kjikj, un doa es äwahaupt kjeen Mäa uk kjeen Wota to seene. Aules waut doa von Nauts wia, daut wiere een poa Puddels, wua Junges un Oomkjes met oppjekjrempelde Bekjse benne eromklunjde. "Waut Schisjat," saj ekj, "es dan daut, wua es dan jun Mäa?" "Jo," sajcht Schult, "nu jrod es daut wiet wajch, nu es Ebbe, oba en twee Stund, dan es Flut, dan kjemt daut Wota bat aun däm Steenadaum, foaken kjemt et uk äwa, un eensjemol, wan noch jrod Storm es, dan kjemt daut Wota meist bat bowe oppem Deich. Wan dis Deich nich wia, dan wia Cuxhaven aul välmol vesope."

Ekj deed je soo, aus wan ekj daut jleewd, oba ekj jleewd daut nich. "Scheen," saj ekj nu, "un woo weetst du, daut hia en twee Stund Wota woat senne?" "Doa," sajcht hee, "opp de Tofel, doa steit daut met Kjried oppjeschräwe." Un hee wiest metem Finja no eene Tofel, un doa stunt werkjlich waut met Kjried jeschräwe. "Scheen," saj ekj wada, "un woo weete de Lied daut, dee daut doa enoppjeschräwe habe?" "Dee weete daut," sajcht hee, "wiels daut emma dautselwje es. Tweemol em Dach un Nacht kjemt daut Wota opp, un tweemol jeit et uk wada trigj, un fa jieda Trip, han ooda trigj brukt et sas Stund un 12 1/2 Minute." "Soo, soo," saj ekj, un doo wada soo, aus wan ekj daut jleewe doo. "Un von waut," saj ekj, "kjemt daut dan, daut Mäa emma soo hanunhää scholkjat?" Un weet jie, waut dis Schultemensch don säd? "Daut deit daut Monkje," sajcht hee. Un jleew jie, hee schmustad weens doobie! Nä, gaunz ieeboa säd hee daut.

Weet jie, Nobasch, daut es soo met de Mensche: lieeje doone see aula, oba meten Unjascheet. Wan Koop mie waut väälicht, dan mott ekj oppause, dan well hee doavon waut habe, un wan nich mea, dan weens, daut ekj mie oajre saul. Wan Schult

mie waut väaluach, dan wull hee wieda nuscht, aus daut ekj mie freie sull. Eena wist je uk fuaz, daut hee luach, oba auntoseene wia am daut nich, ieeboa aus eene Jrettworscht kijkt hee doabie. Soo es daut met de veschiedne Liecebiedels. Ekj mott saje, dis Welm Schult jefoll mie emma dolla.

“Schult,” saj ekj nu, “veleicht weets du uk daut: wuarom rane jane Mensche doa erom?” Un ekj wies doahan, wua no twee Stund daut Mää senne sull, un wua nu Jungkjes un Oomkjes un Mejalkjes un Mumkjes romdwaulde. “O,” sajcht hee, “dee moake sikj doa jesunt met Boaft romklunje.” “Well wie daut nich uk doone?” sajcht Jiesbrajcht meteenst, un sprinjt uk aul opp, “Komt, Onkel Jasch, daut woat junt scheen gone.”

Un jleew jie, wie jinje nich? Aule vea jinj wie. leescht dän Daum erauf, un doamet wia wie dan mank aul de aundre Mensche. Un doa em Saunt, doa haud jie dan nu seene sult. Doa wia aules, von een Joa un enopp bat rom 80, von beid Sorte, Maunslied un Frulied. Eensje wiere gaunz aunjetrocke, eensje haulf, eensje mau afens. Eensje lage sikj mau soo erom, eensje späde Baul, eensje schoote Heistakopp, eensje stunde oppe Feet, eensje oppem Kopp, un eensje späde em Saunt un bude doa Hiesa von Saunt un von Muschle. Un dee, waut de Hiesa bude, daut wiere dee tweschen 50 un rom 80.

“Schult,” saj ekj nu wada, “woo Schisjat es daut, daut es doch Woakjeldach vondoag, daut es je woll aul Hoafsttiet, dise Mensche, habe dee dan aul nuscht to doone?” “Dise Mensche,” sajcht Schult, “dee sent, un hee säd doa een Huachdietschet Wuat, waut ekj nich wist, waut daut wia, oba daut wia doch soowaut aus krank. “O,” saj ekj, “un kijkt no eenem 50-joaschen, dee doa em Saunt späld un doabie piepad, “du meenst krank em Kopp? Daut es je dan uk waut aundat,” saj ekj.

Don haud jie oba de beid Schulte seene sult, Voda un Dochta, woo de lachte. “Du meenst,” sajcht Schult, “dee sent schoslich!” Un hee lacht noch wada eent, daut et mau soo räs. “Mank dise Lied,”

sajcht hee, “sent Doktasch un Professasch, sent soone, waut Loftschöp moake, un soone waut Foatieja toom Mon flieeje, bue, un soone, waut Bieekja schriewe un Fiddel späle. Kijkt mau mol janem doa, waut de Kjinja wiest, woo eena mott Koppkje stone, däm hieed ekj ver een Moonat en Haumborj sinje, ver vea dusent Mensche. Nä,” sajcht hee, “metem Kopp, daut es bie de Lied schoons en Ordunk.” “Na, Isaak,” saj ekj dan to disem, “dan nu mau Schoo un Strem ut.”

Wie kwakste ons doa dan nu em Saunt dol un funge ons aun daut Footich uttotrakje. Un doabie vetald Schult dan, woo daut met soone Staut aus Cuxhaven es, woo doa aule Somma de Mensche von wiet un breet, von Dietschlaunt un vom Utlant, hankaume un sikj aum Mää met em Wota klunje un heistakoppscheete jesunt moake, wan see vom Fiddelspäle un Menschedoktre krank jeworde sent. Kurgäste, nand hee dee, un daut Wuat kaum dan woll von Utkure hää, oba lot et uk, “Fa jeweenlich,” vetald Schult wieda, “haft Cuxhaven 40,000 Enwona, em Somma sent hia butadäm dan noch soon 75,000 Kurgäste.” Na, docht ekj soo bie mie, disen Somma haft et dan 75,000 un twee met Koope un mie.

Daut heet, ieescht must wie je nu oba de Strem ut habe un aurfange to klunje. “Na Isaak,” saj ekj, “dan nu mau jieha, un em Modd enenn, daut woat goot senne fa diene Heenauage un wäaweet, veleicht uk fa diene kromme Been.” Aus ekj mie don oba no am omdrei, don steit hee doa aul reed, boaft met oppjekjrempelde Bekjse. “Hotsdrot,” saj ekj, aus ekj siene Feet see un don uk haustich no miene kijkt. “Isaak,” saj ekj, “hast du die toom no Dietschlaunt foare uk de Feet jewoasche?” “Daut schot nuscht,” sajcht de Jiesbrajcht Mejal, un jibbat un weet fuaz Rot: “Wie gone daut ieescht een bät em Blott klunje, dan es daut nich to seene, woon Jries von wanea es.” Na, denkt ekj soo bie mie, opp de dietsche Uniwersitäte, doa liere see schoons waut.

Wie läde dan nu onse Schoo un Strem aula toop bie eenem Steen oppem Klompe,

eenen kjlandren Steen doa enopp, daut däm Wint dee nich jankre sulle, un dan nu rut em Watt. leescht oba leid Gisela ons no

een Moddpuddel un jinkj uk veropp nenn, daut onse Feet sikj doch aula likjne sulle, meent see.

Teews: Waut es daut, Watt?

Bua: Jo, Teews, du hast rajcht: Waut es daut, Watt. Daut Watt, nu paus mau opp, daut es de Boddem vom Mää, wan doa kjeen Mää bowe es. Daut es oba feicht un zimlich hoat un schmock rebbich un kjittelt aune Feet, doavon woat eena dan jesunt. "Un wan jie welle," sajcht de Mejal, "dan kjenn wie soo bat jane Insel gone," un wiest metem Finja, wua de Insel es. "Neuwerk heet dee," sajcht see, "un bat doa, daut sent näajen Miel." Un weet jie, wää nu doahan gone wull? Disa wull, Koop. Isaak, woo kaum daut, daut du wulst?

Koop: Ekj säd daut mau soo.

Bua: Mau soo, bloos lenja boaft klunje wulst du. Soo scheen jinkj am daut. Na, ekj wull oba nich, un Schult wull uk nich, wiels, daut Wota wudd nu aul boolt oppkome, meend hee. Ekj lacht bie mie em stelles, hee emma met sien Wota, un wan doa noch weens daut Monkje wua jewast wia. Oba ekj säd nuscht. Na, wie klunjde doa dan jrodsoo erom, un wan jie ons doa soo jeseene haude, dan haud jie woll jesajcht: dee sent woll nich gaunz jescheit. Oba saj daut mau nich, Teews, ekj wad, wan du doa jewast wiescht, uk du wiescht kjinj- rich jeworde, soont stekjt aun.

Aus wie vom Watt jenuach haude, jinj wie noch een bät em woamen Saunt klunje; doa wiere je nu noch mea Mensche jekome. Jo, waut ekj ieescht noch vejäte haud: hia jrod stunde je uk aul dee, waut see doa Strandkorbe saje. Daut sent schoons Kjarw, ooda Kjiepe von Wade jeflochte. Oba doa woare nich wua Klucke benne jesat, Mensche sade sikj doa selfst nenn. Oba uk scheen wieekj sent dee aus fa Klucke, unje jepolstat, bowe een Dak, un eena kaun de gaunze Bood dreie jäajen

Wint un Sonn, ooda met Wint un Sonn, opp een Oat soo aus eene Wintmä. Un doa sette de Lied dan benne, eenletsich ooda poawies un daut es to seene, woo dee tooseenes jesunt woare.

Aus wie ieescht vom Klunje un Kjikke jenuach haude, sull wie je dan nu woll wada Strep un Schoo auntrakje. Oba woo, opp de saundje Feet, jrod jries wiere see je aul nich mea. Oba uk vere Feet wia wada Rot. Dichtbie wia, waut see doa een Becken nande, doa kroop eena nenn, dreid een Kron op, un doamet poascht daut Wota dan uk aul aun Feet un Been. Un wan eena dan noch een bät mete Teees wriggelt, dan woat aules schmock rein un eena kaun dan uk wada Strep un Schoo auntrakje.

Wie stolt sieede dan nu wieda lenjst däm Zementstich, daut heet, Promenade, saul eena je saje. Schult säd, dee wia goot äare fief Miel lang. "Daut es de Promenade," saj ekj, "un de Daum, ooda Deich, woo lang es dee?" "O," sajcht Schult, "soo 200 Miel, dee jeit von Haumborj bat Bremen." Daut säd hee wada soo, aus daut vom Monkje.

Doa wiere je nu aum Strand uk aulahaunt Jebieda, Stuar wiere doa, wua eena soowaut kjeepe kunn aus Postkoate, Apel, Coca-Cola, un weet jie, waut noch toom drinkje? Wota utem Mää. Wess woa, Woata utem Mää, 10 Pfennich daut Glaus. Oba eena kjemt je soo wiet, daut eena sikj opphieet to wundre. Doa een Enjskje auf, doa sull je, wan daut Monkje ieescht wull, daut Mää senne, met Wota, jenuach toom Vesupe, un aules emsonst, un hia een Glauskje voll 10 Pfennich. Daut säd ekj Schulte dan uk. "Nä, Onkel Jasch," sajcht de Jiesbrajcht nu, "daut es doch bätä, 10 Pfennich jäwe un nich Vesupe." Ekj sie sest nich oppem Mul jefolle, oba opp daut

wist ekj nuscht to saje un koft mie don een Glaus Mäawota un vesoop doafäa uk nich. Ekj räd uk disem too, hee sull eent kjeepe, oba hee deed daut nich. Schod, ekj freid mie em stelles aul, woo ekj daut tus siene Mumkje vetale wudd.

Jo, un wieda wia doa dan, waut see een Pawiljin saje, eene groote Bood, aun eene Sied op, wua see Musikj benne moake met Fiddel, Trompeete un Posaune. Wäa wull, kunn sikj doa dan dichtbie hansate opp de Benkje un tohiere. Eena kunn oba uk aundasch tohiere. Fuaz doobie wia een aundat, aulmajchtjet Jebied, daut stunt gaunz opp Zementpast, benne een grootlichsta Sol, de Wenj von dree Siede nuscht aus Glaus, un daut wia dan een Restaraunt, daut meent, doa benne kunn eena waut äte. Jo, äte ...

Wiens: Un jankad junt daut nich, doa mol nenn to gone?

Bua: Jo, Wiens, daut deed et, un daut deed wie uk.

Teews: Uk Isaak?

Bua: Jo, Teews, uk Isaak. Verieescht wull hee natieedlich wada nich. Waut daut doa

woll koste wudd, meend hee. Un daut haud Schult dan woll jehieet, wiels hee sajcht meteenst: "Jie sent vondoag aula miene Jast to Meddach, komt mau aula nenn."

Daut es bie de Dietschlenda soo, dee saje nich, ekj woa junt triete, dee saje, ekj lod junt en, ooda jie sent miene Jast. Un wan et to soowaut kjemt, dan vesteit uk Koop schnorrich derch de Bloom.

Na, un soo jinj wie doa dan ieescht eene Trap nopp un dan nenn. Vere Däa muak wie ons oba noch ieescht een bät straum. Ekj kjneep de Wast to un trock mien Nekjte i een bät stiewa un schoof et enne Medd. Disa haud je kjeen Nekjte, doaraun jleefft hee nich, oba hee must sikj weens dän Hamdkroage tokjneepe. Ekj haud oppem Kopp miene Pankuak un wull daut dan uk hia mol lote droppaunkome. Koop honk siene dunkle Brell opp daut, waut hee meent, daut daut eene Näs es. Jo, un de Feet, dee haud wie ons doch afens jewosche. Jenuach, jie brucke nich Angst habe, wie habe Canada doa kjeene Schaund aunjedone.

Jo, un don saut wie dan aum Desch, fuaz aune Glauswaunt. Un daut wia hia aules noch väl väanäma aus oppem Schepp. Toom Biespel daut: Hia kjrieech jieda eene Speisekarte enne Henj, jie weete aul waut daut es, un jiedatsmol veneijd de Kellner sikj, soo heete hia de Stuwards. Wie kjikjte doa dan uk enopp. Uk Koop deed ditmol, äwajens hilt hee daut Blaut äwakopp, daut sach oba kjeena buta mie.

"Ekj mucht Supp un Frikaudellen, du nich uk, Paps?" sajcht de Gisela Mejal meteenst. Un "Paps" wull, un Koop un Bua wulle haustich uk. Ons hungad aulatoop meteenst niedatrajchtich no Frikaudellen, krakjt eendoont, waut daut dan nu senne mucht. Wie wiere froo, aus wie de

Speisekarte hinja ons haude un de wada auffjäwe kunne. Oba Prostmoltiet! Meen jie, de Kellner rieekjt nich jiedrem noch eene. Na, nu, saj ekj to mie, es daut Mensch nich gaunz jescheit. Ekj kjikj dan oba doch opp de Koat enopp, un waut meen jie woll, waut doa bowe steit? Doa steit bowe "Weinkarte." Oba ekj wia met mien vefiere noch mau haulf tootoag, aus de Jiesbrajcht Mejal uk aul sajcht: "Eine Buddel Muskauteller, nich, Paps, dem griechischen." Un doamet dreit de Mejal sikj uk aul no mie un Koope un sajcht, "Dän wudd jie doch uk welle nich, wua jie nu met de Grieche doch aul een bät Frintschoft sent?"

Waut wie beid dan nu wiere, Koop un ekj,

wie wulle je kjeenen Wien, daut heet, welle wull wie schoons, oba wie sulle doch nich. Mein Zeit, wan daut tus wää to hierie kjrieech! Bie Schulte tus, wan wie ons doa aum Meddachsdesch sade, dan haud doa ieremol een Glaus Wien ver ons jestone, un du liebe Zeit, eena kunn je daut doch nich utschole lote. Un doa sach je daut uk kjeen Framda, oba nu hia ver aul de Mensche!

Oba doa holp dan nuscht doatoo, de Wien wort bestalt, kaum oppem Desch un soo wieda. Disa vestunt daut soo auntogone, daut kjeena sach, woo sien Glaus ladich wort. Bie mie woare de Lied daut woll jeseene habe, oba dee deede aula soo, aus wan see nich en worde doavon dan woll uk nich wieda jerät habe. Jo, un jie, Nobasch, rät doa uk mau nich von. Äwajens mott ekj saje, de Wien, de schmakjt goot. Muskateller heet dee, ekj hab mie daut oppjeschräwe, fa wiedahans, sas Moakj de Buddel.

Teews: Un waut wia daut dan, waut jie aute?

Bua: De Frikaudellen? Jo, Teews, du jleefst nu woll, waut uk ekj ieescht jleewd, daut daut eene Sort Fesch wiere. Daut wiere oba nich eene Sort Fesch, daut wiere eene sort Klopps. Un jie haude Koope bie siene Frikaudellen seene sult, emma eene gaunze opp eenmol prommeld hee sikj en. Ekj schämde mie, un wan ekj sach: nu haud hee wada eene oppe Gaufel un Zield aul nom Mul, dan säd ekj schwind waut to de beid Schulte: "Kjijkt bloos eemol rut," säd ekj, "waut ver een grootet Schepp doa kjemt!" Ekj luach daut, doa wia kjeen Schepp, oba de beid kjijkte dan doch. Un bat see dan nuscht jefunge haude, wia Koope siene Gaufel aul ladlich. Nä, un soo met groote Schöp un met Waulfesche un met rusche Sputniks hieed ekj de Schulte dan soo lang, bat disa siene Klopps aula venielt haud. Jo, un don aut wie aundre dan uk. Un drunke dän latsten Wien ut. Un aute noch Nachspeise, un drunke noch eene Taus Koffe.

Un don, Teews, don fälsd aul mau du met diene Piep. Jo, jo, Teews, ekj weet goot, waut ekj räd. Ekj vetal mau, woo daut don wia, aus wie soo scheen saut wiere, un aus

ekj doaderch aun die denkje must; aun die met diene Piep. Daut jehieet uk to Läpelkost, woo du, wan du ieescht saut best, diene Piep ute Wastfupp erutpult, doa nenkjijst, waut sitst du dan doabenne? Woo du dee dan omstelpst un oppem Desch ooda opp waut utkloppascht, doa dän Tobbak utem Biedel nenpommelst, metem Finja dolklunjt, dee dan tweschne Täne fädemst, wua daut Loch aul emma reed es, un dan aunftangst, Schwäwel to sieekje. Du weets goot, wua dee sent, oba du sieekst ieescht. Un met eenmol hast dan uk eenen. Jo, un dan moakst du aune rajchte Lenj de Bekjse een bät stiew, un schirkj, de Schwäwel Brent.

Sie mau stell, Teews, ekj weet, waut du saje welst: du schirkst mau aune auldoagsche Bekjse, welst du saje; wan du de sindoagsche aunftangst, dan schirkst du unje aune Stoolsett. Jo, un wan de Schwäwel dan Brent, dan helst du am bowrem Piepekopp un suchst aum Stengel, bat dwääräwa Gloom es, un dan kjemt et uk aul ut Mul un Näs. Daut heet, Ruak meen ekj.

Ekj saj, wan ekj daut aules soo delenjd jeseene hab, dan weet ekj, daut ekj scheen saut sie un daut ekj fa Fräd enne Welt sie. Un mie es dan soo, wan du daut gaunze Toakel von de United Nations mol soo eene Piepfoll väaschmieekje sulst, one eene Muck to lote, dan wiere dee uk aula fa Fräd un dan wia daut ut met de veflikste Weltkjriej.

"Gisela," sajcht Schult meteenst medde en miene Weltpolitikj nenn, "Oomkje Koope un Bua woare aul meed senne, ran doch eemol un hol daut Auto häa, un dan foa wie wada een bät." De Mejal naum de Schlätels un jinkj. Wie aundre bleewe oba noch sette un horchte Musikj.

Horch Musikj un bieaun kjij ekj toom Fensta rut un denkj een bät aun Musdarf, woo daut doa disen Somma woll mete Migje senne mucht. Met eenmol, Hargomms, waut es dan daut! "Schult," roop ekj, "waut es daut, waut doa foat?" "Daut? Daut es en Feschaboot," sajcht hee. "Du meenst een Schepp?" saj ekj, "Na liebster Welt, woo kjemt daut doahan, daut

es je krakjt doa, wua wie afens eromdwaulde. Haft daut dan unje Rāda?" Oba doamet see ekj dan uk aul: de gaunze acht Miel vonne Insel bat dicht aune Musikjbood, daut es aules wieda nuscht aus Wota un wua een Stekj säwen Schöp, ooda Feschaboote, aus Schult dee nand.

Un weet jie, Nobasch, aus ekj ieescht daut Māa soo dicht vere Feet haud, don Zield ekj uk fuaz nom Himmel, auf daut Monkje doa nich wua wia. Seene kunn ekj kjeent, oba wan Schult jesajcht haud, daut bommeld doa nu jrod bowrem Dach, ekj jleew, ekj haud am daut ditmol jejliefert, wiels, wua naum sikj sest daut Wota meteenst hāa, acht Miel wiet!

Aus wie don ieescht wada enne Koa saute, fua wie dan soo een bāt enne omjāajent von Cuxhaven rom. Mie jeit daut doabie dan emma scheen, to läse, waut doa opp de Tofle biesied Wajch steit, daut es eensjemol toom Krommlache, waut doa fa Nomes sent. Un nu uk aul fuaz: "Schult, schwind," saj ekj, "lās daut eemol!" Un wies metem Finja. Un Schult last: "Am Grooten Steen," Un krakjt soo stunt daut doa uk, schmock Plautdietsch, daut onse eena daut nich haud dolla Plautdietsch saje un schriewe kunt. Ekj mott saje, de Lied hia funge mie aul aun to jefaulde, wiels dee äare Gause plautdietsche Nomes gauwe un soo deede, aus wan an daut mau soo goanuscht wia.

18.

Wie wiere noch mau knaup ute Staut bute, met eenmol es doa dicht aum Wajch een Boajch, nich, sea breet uk nich sea huach; oba wiels hia doch 100 Miel erom aules jlikj aus eene Dāl es, wia daut doch schoons een gaunz ernoara Boajch. "Woo kjemt dee hiahāa," froag ekj, "un waut well dee hia?"

"Jo," sajcht Gisela, "dee well hia nu nich vāl mea aus stone, oba lang, lang trigj, don deed hee schoons waut, un doavon heet hee uk vondoag noch 'Galgenberg'." "Wacht een bāt," saj ekj, "Galgen ... wan mie rajcht es, dan es daut doch soowaut toom läwendje Mensche opphenje, nich?" "Jo," sajcht see, "un daut woare see doabowe uk woll eemol jedone habe."

Na Lied ekj saj! Von soowaut haud ekj en Jeschichtebieekja jenuach jeläst, un doa haud mie daut dan uk scheen jegone, wiels daut emma soo een bāt gruslich wia. Oba wan eena, soo aus ekj nu, soo dichtbie bie soone Städ es, wua soowaut werkjlich jedone wort, ekj saj junt, Lied, daut jeit eenem dan soo hubrich äwrem Puckel. Oba schnorrich es daut, gruselt eenem

ieescht een bāt, dan es et, aus wan eenem noch no mea es. "Schult," saj ekj, "hool hia mol stell, ekj mott doa enopp."

Doa jinkj uk een Stich enopp, un ver dām hilt Schult stell. Fuaz veraun lach doa een groota Steen, un doabowe stunt met schwoaate Foawe: "Sahlenburg." Ekj las daut un kjikj Gisela aun, wie beid wiere daut ieeschte bie dām Steen, un dee vetald dan nu uk fuaz: "Ekj weet nich, aus daut werkjlich soo wia, oba daut mucht schoons. Sea, sea lang trigj, don habe see mol disen Boajch oppjeschett un doabowe eene Burg jebut, om sikj jāajen de Seereibasch to wāare, dee vom Māa kaume. Don es de Burg oba demmolieet worde, de Mensche veleicht dootjeschloage ooda metjeschlapt, un hia es dan aules vefolle, un de Steena habe see toom aundre Hiesa bue jenome. Bowe sent aul mau jrod een poa Kjalawenj jebläwe. Jo, un en lotre Tiede habe see hia opp disem Boajch dan woll Reibasch un aundret Toakel oppjehonge, soo daut uk wiet to seene sull senne. De Burg, dee haft Sahlenburg jeheete un don lota haft de Boajch dan oba dān Nome Galgenberg

jekräaje. Soo mucht daut jewast senne, eent es oba secha, hia woat schoons aulahaunt passieet senne.”

Soo vetald de Mejal, un daut wia dan uk onjefää soo, aus ekj daut emma en miene Jeschichtebieekja jeläst haud. Un don, biem Enoppklautre, don wia mie soo, aus wan ekj de Mensche sach, dee hia jrod opp disem Stich veleicht no bowe jeschlapt worde, met Kjäde aun Henj un Feet, un bowe doa stunt dan de Post met däm Dwäaholt un däm Strank doaraun aul reed ver an. Jo, un aum Enj Strank de Schlenj. Wan ekj daut hia nu soo vetal, dan hieet sikj daut aules een bät grulich, un jie woare veleicht denkje, soont sull eena leewa nich vetale. Ekj jleew oba, eena sull doch.

Na jo. Aus wie ieescht bowe wiere, wiere doa von de oole Tiet uk mau jrod een poa Steenawenj jebläwe, von eenem Kjala veleicht, aus Gisela jemeent haud. Oba hia wia doafää waut aundat: von hia kunn eena wiet em opne Launt nenkijke un noch wieda oppem Mää enopp. Daut deed wie dan uk, un doaräwa vegaut ekj dan gaunz de grulje Jeschichte.

Rauf kroop wie aune aundre Sied vom Boajch, aul one Stich. Un doa saut dan met eenmol wää. Unjrem Boom em Schaute sett hee, biesied aum Staum, steit sien Beisikjel, oppe Schoot haft hee eenen Kauste met waut, un mete rajchte Haunt foat hee emma hanunhää. Ekj well jrod waut saje, doamet ritt Jiesbrajcht mie aune Meiw un wiest metem Finja nom Mul, ekj saul stell senne.

“Daut es een Mola,” sajcht see mie em

Ua. Na, un daut wia dan de ieeschta läwendja Bildamola, däm ekj en mienem Läwe to seene kjrieech. Ekj haud am jieren een bät äwre Schulre jekjikjt, woo soona daut moakt, daut hee bloos mete Henj un met nuscht toom Kjnipse, een Bilt tostaunt kjricht, daut sikj dan uk likjent; oba Gisela meend, leewa nich, soone Molasch hilde nich doaropp, daut eena an oppe Finjasch kjikjt. Na, dan nich, saj ekj, un wie leete am doa sette.

Un don fua wie dan wada wieda. Fuaz dicht bie wia doa een Stautje, daut wia no de Burg veneemt un heet uk Sahlenburg. Daut scheenste doaraun wia dan oba de Woolt dichtbie.

Daut wia aules aunjeplaunta Woolt, oba aul sea oolt un huach, met aule Sorte von Beem. Doa tweschen wada Footstiej toom Spazieregone, wiels Sahlenburg, daut wia uk een Seebad met väl Kurjast. Dee jinje tweschenenn jieren uk eemol em Woolt erom. Nä, un wie stalde dan nu onse Koa biesied un jinje uk een bät em Woolt erom. Weet de leewen Tiet, soowaut stekjt doch woll aules aun. Wäm felt daut bie ons tus mol bie, buta biem Veessieekje, em Bosch eromtozauble, wan eena benne sette kaun un nuscht doone! Oba daut woat uk nich bloos aune Mensche ligje, daut woat uk aum Woolt ligje, daut dee veschiede es. Weens uk wie beid, ekj un Koop, sent doa lota noch foaken em dietschen Woolt romjedwault. Disa säd dan äwajens emma, hee wull mau oppause, daut ekj mie nich vebiestad.

Aus wie don wada wieda fuare, sajcht Schult meteenst, auf wie nich uk emol een dietschet Kjoakjhoff beseene wulle. Na, wie wulle, wuarom uk nich. Haulf em Woolt, haulf biesied wia doa nämlich jrod eent. Wie leete de Koa wada stone un jinje doa

dan enopp. Un daut kaum gaunz von selfst, daut wie met eenmol nich lud råde un uk nich väl. Daut wia, aus wan eena wua en de Kjoakj wia.

Daut Kjoakjhoff, daut wia opp eene Oat aus eene Staut, met Gause un Dwäagause,

waut dan oba Stiej wiere. Un aun jiedat Sied stots Hiesa soowaut aus Stowe met Wenj von dicte Hakje, oba emma schmock beschoare. Jieda soone Stow wia dan fa eene Famielje. Daut sach eena, wan eena laus, waut opp de Graufsteena stunt. Doa wiere dan uk de Joazole, wanea waa jebuare un wanea jestorwe wia; dan wist eena, woo oolt dee jeworde wia. Un dee met de Doodesjoare 1914-18 un 1939-45, daut wiere dan mierendeels Maunslied soo tweschen 18 un 45 Joa. Von dee gauf et vâl, sea vâl. Vere Steena un tweschne Steena wiere schmocke Beschakjes un Bloome, dee doa wosse. Aundre Bloome stunde oppem Grauf un schmocke Topkjes met Wota doabenne. Dise Bloome worde woll ieremol jewakjelt, dee sage aula fresch. Uk Fleedabescha, ooda soogoa Beem stunde doa en soone Goadestowe,

un doarunje ieremol eene Benkj. Daut wia to seene, de Lied kaume hia foaken haa, weede daut Onkrut wajch, goote de Bloome un saute dan woll een Stootje opp de Benkj un dochte aun äare Mutta unje enne leed, ooda äaren Voda, ooda äaren Sän, dee noch mau 18 jewast wia...

Ekj weet, Nobasch, jie woare wada saje, soowaut daut mott aules nich, wiels: lasset die Toten die Toten begraben. Oba got mau mol opp soon Kjoakjhoff un sett doa een Stootje un denkj junt, daut daut june Mutta, jun Voda, ooda jun Sän es, waut doa licht, dan woa jie opp aulahaunt Jedanke kome, un jie woare met dee dort unje em Råde kome, un jie woare derch dee met däm dort bowe em Råde kome, un ekj jleew, daut es dan uk waut von daut, waut met daut Kämmerlein jemeent es....

20.

Na jo, oba daut wort Tiet, daut wie trigj no Cuxhaven kaume, wie wulle je doa noch een bät derche Staut foare un ons waut aunkjikke.

Daut deed wie dan uk, un doabie wia daut uk jrod, aus mie daut daut ieeschte Mol soorajcht oppfoll, woo oppjerimt daut hia aules wia. Veleicht es daut doamet en Cuxhaven uk besonda schlemm. Oba daut wia dan doch nich soo, daut de Lied doa von tiedich bat lot oppe Gause romfääjde un eromweschte. Ekj hab doa kjeenem soonen jeseene. "Nä," säd Schult, "opprieme oppe Gaus, daut doone de Lied uk mau eenmol de Wääkj, aum Sinnowent. Oba, ekj weet nich," sajcht hee, "woo jie daut doamet en Amerika habe, hia es daut soo, daut de Lied nich vâl Onrot moake oppe Gaus, kjeena schmitt hia mau jrod soo waut oppem Stich han." Na, daut mucht je dan uk woll senne, oba ekj weet nich, bie ons en Musdarp, wan ekj doa oppe Gaus sie un ät jrod miene Schnäd

Arbus, dan woa ekj de Schal doch nich enne Fupp stoppe! Nä, von free country, doavon vestone de Dietschlenda nich vâl.

Tweschenenn hild wie dan uk eemol stell un jinje een Enjskje. Doabie läs ekj dan aules, waut doa opp de Seins steit aune Gaus un wunda mie em stelles, woo daut bloos jeit, daut daut nich opp Enjlisch, nä, emma opp Dietsch es. Met eenmol oba läs ekj doa waut, daut es doch nich Dietsch, wan uk met dietsche Latre. Ekj buakstabiee daut dan nu oba derch un kjrie soowaut erut: "Hier steist du ver twee Möchlichkeiten, entweder kumst du rin oder bliest du butten." Krakjt soo aus ekj daut säd, soo stunt daut doa, Plautdietsch, waut doa dan soo Plautdietsch heet. Ekj kjikj mie daut Hus aun, un doa bowre Daa steit "Gaststätte."

"Lied," saj ekj nu to Koope un de beid Schulte, "Wan to mie een Jeschaftmaun sajcht: 'Come in, come in, daut jeit nich aundasch, du motst nenkome,' dan saj ekj

to mie: paus opp, Jasch, saj ekj, dee welle die dee Uare utschääre, go nich nenn. Oba wan toom ieeschten mol en mienem Läwe een Jeschaftmaun to mie sajcht: 'Welst nich, brukst nich', daut heet, Lied, dan well ekj. 'Komt nenn,' saj ekj to aundre, 'ekj lod junt to Faspa en.'"

Na, un soo drunk wie doa dan Koffe un aute waut doatoo. Un doabie sach ekj dan wada, woo goot daut wia, daut wie onse Jiesbrajcht Mejal met haude. Dee wist uk

nu wada krakjt, waut ons goot schmakje wudd un waut fa ons jesunt wia, un bestald dan jrod daut.

Bieaun wia daut langsam Owent jeworde, un daut wort Tiet daut wie ons no waut toom Schlope omsage. "Nä," säd Schult, "nich hia enne Staut. Wie foare leewa noch een Enjskje rut un finje unjawääjes schoons wua een Krupunja." Un soo deed wie daut uk.

Daut es je en Dietschlaunt soo, daut doa billewää aum Wajch mank de Beem een Gausthus es. Sea foaken es daut een Foarma, een Bua, aus see dee doa saje, däm sien Wonhus dicht aum Wajch licht un wua dan eene Stow aus Gauststow enjerecht es. Bedeene deit irjentwää ute ieejne Famielje.

Daut es doa Mood, daut de Lied ute Nobaschoft, wan see jrod nich to meed sent, ooda wan see uk too meed sent, oba noch dolla darschtich, zeowes noch schwind dee bät enne Wirtschoft, waut dan jrod soon Gausthus es gone un doa een "Schoppen" drinkje. Soon Schoppen daut kaun dan een Glaus Bea senne, ooda een Glaus Wien, ooda uk een Glauskje Schnaups. Daut kaun oba uk ieescht een kjliena Schnaups un hinjaraun langsam miere Schlucks Bea senne.

Dee, woone bloos Bea drinkje, dän dieet daut een bät lenja, bat see enne Vetal kome. Meten Glaus Schnaups verhää, saje see, dan, saje see, sent see boolt nich mea soo meed, un de Tung fangt dan aul von selbst aun. Jo, un soo nobre see doa dan. Fa 10 Pfennig, daut es 2 1/2 Zent, kjenne see sikj waut vom Musikjkauste väaspäle lote. Ooda see kijkje uk TV, waut see doa Fernsehen nane. Daut jeft et doa uk, oba soo schlemm aus bie ons es et doamet noch nich.

Eensje von soone Gausthiesa habe dan uk een poa "Fremdenzimmer." Daut meent, daut eena doa Nacht bliewe kaun.

Soont funk wie dan nu uk boolt un naume twee Stowe, eene fa de Schulte, un eene fa ons beid Kanadia. Wie wosche ons nu een bät, kjamde ons, un Koop must sikj wada dän bowaschten Hamdeknoop tookjneep. Wia et nich soo, Isaak?

Koop: Dee wia noch emma too.

Bua: Na veleicht. De Brell, dee brukt hee sikj hia aul nich oppsate, daut wiere hia mau eenfache Lied. Un don jinj wie auf enne Gauststow. Onse Stowe lage nämlich "eine Trepp hoch" soo aus see daut doa saje, daut meent dan em tweeden Stock. De beid Schulte-mensche saute enne Gauststow aul aum Desch. Sest wiere uk noch kjeene Jast, un wie kunne ons doa een bät romkjkje.

Daut es en Dietschlaunt doch gaunz aundasch aus hia en onse Koffeschops, daut doa dan een Kaunta es met runde Dreisteele doafää un soowaut. Doa es daut, aus wan eena wua biem Frintschoft em Parla sett, bloos daut aules met Desche volljestalt es, väl to dicht. Daut es doa benne soo, aus et en Dietschlaunt uk bute aulawääjes es, emma aules väl too enj. Aune Wenj hinjre Desche es wieekjet Polstameebel. Doa sett eena dan soo deep benne, daut eena biem Äte metem Mul

meist nich bowrem Desch kaun. Oppe Desche uk hia wada Deschdakje. Nich von Jips ooda waut, nä von Zeich, bunt jehockt, nich witt. Medden oppem Desch steit sikj wada een Dinkjs met fresche Bloome. Oba kjeene Speisekarte un uk kjeen Kellner.

Doafäa kaum de Wieetsche selfst met eenmol rut, un nu wort et jemietlich. De Wieetsche, daut wia je dan de Buaschfru, scheen runt un frintlich. Nä, säd see, woamet haud see nuscht reed toom ons väasate, oba see wudd ons schwind waut moake, "Spiegeleier veleicht mit Bratkartoffeln." Scheen, säd Gisela un kijkt mie aun, un ekj säd uk scheen, fa mie uk fuaz fa disem.

Un nu wia ekj doch wada een bät nieschierich. Ekj kjand Heena-Ente-Jans un Eemskjeeia, oba von Spieejeleia haud ekj siendoag nuscht jehieet. Daut dieed een nat Stoot, oba schlieslich kaum et doch oppem Desch, un daut wiere dan doch mau jebrodne Heenaieia, von bowe kwaublich, un biesied een Hupe jebrodne leedschocke. Un daut leet sikj schoons äte meten Glaus Bea doatoo.

Auf daut Bea wäa bestalt haud, weet ekj nich, ekj wia weens nuscht enjeworde. Un ditmol stiepad wie ons, ekj meen Koop un ekj, uk aul nich sondalich; wiels Schult selfst drunk, de Schulte Mejal drunk ... Daut mott doa en Dietschlaunt eenfach soo, na, un waut mott, daut mott. Biem ieeschten Schluck krusd wie äwajens doch noch de Näs un schliesade metem Kopp, aus wan wie soon Jedränkj nich kjande.

Schult haud ons nämlich aul ea vetalt, daut de Menniste en Dietschlaunt ons Menniste en Amerika fa niedatrajchtich ontlich hilde: wie drunke nich, wie schmieekjte nich, wie säde nich schlajchte Wieed un iedel soowaut. Un wie sent je uk ontlich, un doawäajen deed wie dan nu uk soo, aus wan wie daut Bea meist nich dolkjrieije. Oba wie kjrieije daut schoons dol. Uk disa. Wie sent je hia unja ons ... Waut? Sie mau gaunz stell, Isaak, uk du kjrieechst daut goot dol, daut wia goanich dien ieeschtet Glaus ... Saul ekj eemol vetale, woo du doa en St. Pier em Parlor ... Ekj saul nich, he? Na scheen, ekj woa nich,

oba wäa saut doa enne Akj aum Desch gaunz auleen. Un waut doa em Glaus ver die wia, wia daut Bottamalkj?

Wiens: Na Bua, woo weetst du, daut daut nich Bottamalkj wia?

Bua: Na ekj sach daut doch.

Wiens: Vonne Gaus? Derchem Fensta un derch de Gardiene?

Bua: O, doa welst du han, Wiens. Du meenst, ekj wia doa woll uk benne. Daut heet jo, ekj wia doa benne, oba waut wull ekj doa doch mau? O jo, nu felt mie et aul bie: ekj wull froage, wua eena dichtbie woll eene Buddel Coca-Cola kjree kunn, wiels mie darscht. Soo wia daut, jleew ekj, oba well wie mau wada trigj no Dietschlaunt.

Zemorjes jinkj et dan wieda. Schult wist wuahan, no Bremerhaven, sajcht hee. Na nu, denkj ekj, doa wia wie doch aul eenmol, oba, denkj ekj, Schult woat doch woll weete. Un doamet es ver ons uk aul wada daut Mäa. "Nä," sajcht de Gisela Mejal, "daut es nich daut Mäa, daut es de Weser." Ekj säd nuscht un leet ar doabie, fa mie es soo väl Wota weens een Mäa. Un Schult prald nu jlikjtoo en daut Mäa nenn. Soo sach et weens. Oba aus hee don stell hilt, don sach eena dan: wie wiere opp eenem jehierich grooten Schepp, waut see doa Fähre nande. Un doabowe stunt aul Koa aun Koa un meddemank twee groote Bosse, woo see dee en Dietschlaunt äwajens saje. Runtom aules proppendich voll Mensche.

"Kjikt mau, Onkel Jasch, dee eene Boss, daut es eene hollendsche un de aundre, dee kjemt von Schweeden."

Schweeden ... Schweeden ... Denkj ekj, waut es daut? Hollaunt, daut wist ekj, daut must hia aul wua vere Hinjadäa senne. Oba Schweeden, doavon haud Liera Pries ons nuscht jelieet. De Jiesbrajcht Mejal holt nu oba eene Launtkoat verendach, doa wia gaunz Europa bowe, säd see, un weess mie dan, wua daut Schweeden lach. Ekj kijkt un denkj un jrebbel, mie es, aus wan ekj met Schweeden doch aul waut to doone jehaut haud. Un met eens, dan weet ekj: daut woat je daut Launt senne, wua onse

Schweedenborja hääkome. Lied ekj saj, von soo wiet!

Aus daut Schepp ieescht loosjinkj, kroope uk de Lied ut de beid Bosse erut. Daut loond sikj schoons, daut aundre Eewa von dit Mää, waut dan de Weser senne sull, wia noch wiet, wiet auf. Ekj un Gisela drenjde ons dan nu een bät mank de Bosslied. Ekj wia nieschierich, woo dee woll råde wudde. Un daut woat je dan woll soo jewast senne, daut de Hollenda hollendsch råde, un de Schweedenborja noch wada woo. Oba jleew jie, ekj vestunt waut? Nä, ekj deed nich. Bloos wan dee dan lachte, daut vestunt ekj un lacht uk met. Soo spazieed wie doa dan aulatoop.

Oba don kaum doch meteenst daut aundre Eewa. Wie fuare vom Schepp erauf un wiere uk aul fuaz en eene aundre Staut. De heet Bekjsen, oppe Koat stunt oba Blexen, wuarom, weet ekj nich. Wie hilde ons doa aul nich opp, un en eene Stund wia wie dan uk aul en Wilhelmshaven, eene ernoare Staut un licht aum Mää, soo aus Cuxhaven. Oba uk hia fua wie mau bloos derch. Schult meend, wie wulle ons en

Ostfrieslaunt nich de Städa bekjikke, dee wiere soo aus see uk sest en Nuad-dietschlaunt sent; nä, hee wull ons hia daut plaute Launt wiese, daut wia aundasch aus sestwua.

Jo, wie wiere hia nämlich aul en Frieslaunt. Wie habe je aul emma von Frieslaunt jehieet, un wan ons dan oba wää fruach, wua daut lach, dan wist kjeena. Wiels eenmol heet et, daut wia en Hollaunt, dan wada, daut wia en Paraguay, un dan wada wiere et en Dietschlaunt, un wää weet, wua noch. Un, wan et droppaun kjemt, dan es daut aules rajcht, wiels daut es soo: daut jeft vea Frieslenda, eent en Hollaunt, un daut es dan Westfrieslaunt, un licht aum Mää. Twee sent en Dietschlaunt, un de heete Oostfrieslaunt un Nuadfrieslaunt, uk beid aum selwjen Mää aus daut hollendsche. Un daut vieede, daut es dan kjeen Launt, daut es eene mennische Kolonie en Paraguay, dee mau bloos Frieslaunt heet. Hinja aul dit kjemt eena soo langsam doahinja, wan eena ieescht soo aum Mää delenjd foat, aun daut de dree Frieslenda ligje.

22.

Jo, un wie wiere dan nu en Oostfrieslaunt, waut to Dietschlaunt jehieet. “Un,” sajcht Schult, “de Lied hia daut sent Friesen. Nich daut de aula Friesen heete doone. De Friesen, daut es een Menschenstaum, soo opp eene Oat aus de Preissen un de Schwobe, un vâl von onse preische un russlendsche Menniste, dee sent hia mol tus jewast. Eensje staume von hia, aundre habe hia mau tietwielich jewont, ea see dan aulatoop wieda trocke, no Priesse. Soo kjemt daut, daut dise Lied hia aum Mää em grund jenome ons Frintschoft sent, un soo aus dee läwe un aus wie läwe, doa likjent sikj noch vondoagschen Dach välet. Oba natieedlich mau bie de Lied hia un bie ons, waut oppem Launt jebläwe sent.” “Un woo

lang,” froag ekj, “es daut dan aul, daut wie hia mol wajchtrocke?” “Soo 400 Joa,” sajcht hee.

Na, na, denkj ekj soo bie mie, wää weet, wää daut dan ut miene Lienje mach jewast senne, dee hia en dise Jääjent mol jeläft haft, un woo et däm woll mucht jeseene habe. Veleicht soo, aus et dise Lied hia uk noch sitt. Aus ekj daut don uk äwalud säd, sajcht Schult, “Daut kunn wellich senne. Ekj fua hia eemol derch een Darp,” vetalt hee, “dee Gause, de Tieninj, de Beem aune Gaus, un doahinja de Stroodääakja, daut sach nich waut aundasch aus soon oolet Darp wua en Russlaunt enne Ooltkolonie. Un met eenmol kaume doa dan uk twee Mumkjes jegone met äare lange Folderakj

bat oppe Feet, äare Joope, äare Dieekja omen Kopp, nuscht aundasch aus onse oole Mumms wua en Borwool ooda Roosegoad jinje.”

Soo vetald Schult, un ekj mott saje, ekj wort emma nieschieeja.

“Ekj woa hia,” sajcht Schult nu, “een bät een Boage moake un emma soo dichtbie aum Mäa foare, aus et mau jeit.” “Daut es scheen,” saj ekj, “ekj jleich daut, wan daut Wota soo scheen plenschat.”

“Woo saj jie daut, Onkel Jasch,” frajcht Jiesbrajcht meteenst, “waut doo jie daut Wota?” “Daut Wota,” saj ekj, “daut doo ekj nuscht.” “Nä, soo meen ekj daut nich,” sajcht see, “oba jie säde: 'Ekj jleich daut, wan daut Wota plenschat.' Waut es daut, wan jie daut jleiche?” “Daut es,” saj ekj, “Wan eena ... Wan eena waut un jleew jie, ekj wist waut? Nä, ekj wist een Drakj.” “Woo wudd jie daut dan opp Enjlisch saje?” frajcht see wada. “Na krakjt soo,” saj ekj, un ekj saj daut dan schmock opp Enjlisch. Jo, un don vestunt de Mejal. Daut es mau goot, daut dee doa en Dietschlaunt enne School Enjlisch liere motte, daut eena an doch dietlich moake kaun, waut opp Plautdietsch es.

Un de Mejal vestunt uk fuaz: “Ekj jleich junt, Onkel Jasch,” sajcht see, “es daut rechtich?” “Daut es rechtich,” saj ekj, “un säm tu ju,” saj ekj. “Thank you,” sajcht see, un jibbat.

Teews: Wieda, Jasch.

Bua: Wieda, dan wieda. Emma aum Eewa delenjd, waut see doa äwajens Kjist saje. Oba, wan jie jleewe, wie sage doa waut vom Wota, ooda hieede waut plenschre, dan sag wie nuscht un hieede uk nuscht. To rajchta Haunt wia wada wieda nuscht aus een huaga Deikj. Oba Schult must dan nu ieremol stellhoole, ekj wull doch seene, auf doa äwahaupt noch wua Wota wia. Wie kroope dan aulatoop rauf un dan dän Deikj enopp, un von soo huach, doa kunn wie dan aune rajchte Sied eene goode Striep vom Mäa seene, waut doa Nordsee heet. Un aune linkje Sied, doa wia eene Striep plautet Launt, waut see doa Marsch nane. “De Marsch,” erkjläad Schult ons, “daut es fatet Weidlaunt, daut

baste, daut et jeft. Doa kjikjt mau mol daut Vee: Rindfee, Schop, Pieed, de beriemde oostfriesische Pieed. Un seet mau mol de Malkkjieej, jieda Koo een Vemieeje. Daut kjemt aules ut disem Marschboddem.”

Doa wia oba uk aune Mäasied vom Deikj noch scheenet Weidlaunt, un doa wiere uk Fense aulawäajen. “Oba dise Weide,” sajcht Schult, “dee kome aula unja Wota, wan et mol Hochflut jeft met stoakjen Wint. Wan de Storm gaunz schlemm es, dan jeit daut Wota uk eemol äwrem Daum. Wan dee nich wia, dan wia hia veleicht, woo wie nu foare, aules een See, daut es een Läk wiels städwies es daut Launt hia läaja aus daut Wota em Mäa. Fa dise Mensche,” sajcht hee, “es daut een eewjet Streptsure met de Natua, metem Wota un met däm Storm.

“Jo, uk metem Wint,” sajcht hee, “junt woat daut woll aul aun jantsied Weser oppjefolle senne, aul meist von Nienborg aun, woo doa aule Beem aum Wajch winjsch stunde. Doa es nich eena meten Staum jlikj enne Hecht, aula stone see scheef nom Ooste han. Daut kjemt vom Wint, dee hia daut Joa derch puste deit, un emma vom Waste un Nuadwaste, vom Mäa. Jo, un hia en Frieslaunt, wua aules soo kol es un nuscht, waut dän Wint opphoole kaun, hia woat hee foaken soo stoakj, daut hee aules metritt, waut nich need un noagelfaust es. Jie woare wieda noch de Hiesa seene, woo see dee hia bue, daut de Storm dee nich oppem Kopp stalt. Uk aun de Jebieda es to seene, waut dise Mensche daut kost, emma äwarenj to stone.

“Un doavon sent dise Lied, dise Friesen, uk soon besondra Menschenstaum jeworde. Lange Kjieedels mierendeels, drieech un sänich. De Hut von Sonn un Wint rootbrun, daut äare lichte Hoa eenjemol meist witt seene. See moake nich väl Mulwoakjs, uk von Jedanke sent see een bät langsom, oba toag un nich unjatokjree. Wan dee sikj ieescht waut em Kopp jesat habe, dan sent see doavon nich soo leicht aufto布林je. Kjeen Wunda, daut see von aul de Dietsche mol de Latste wiere, dee toom Kjristentum kaume un uk

daut jinkj dan mau met Jewault. Nohää wiere see dan uk sooväl fausta. Likjent daut nich aules een bät onse Menniste? Wua dee nich opp eene niee Städ hankome, uk fa dee heet et dan emma: retauj un raka, sest jeist unja! Un see gone nich unja, noch nich. Jo, daut woat schoons stemme, daut dise Lied hia ons Frintschoft sent.”

Soo räd Schult, un ekj must mie saje: daut wist du aules noch nich, oba goot, wan du daut behelst, un uk to aundre sulst du doavon råde.

Wie fuare wada wieda un sage dan uk de “Bauernhofe,” aus see daut doa saje; bie ons wudd je daut eene Foarm senne. Oba daut sach doa aules aundasch aus bie ons oppe Foarm. Un soo aus Schult säd, uk aundasch aus opp eene Fiastäd en Russlaunt. Daut heet, en eenem Stekj likjent sikj daut met Russlaunt, säd Schult, un ekj mott saje, uk met Canada, soo aus onse Oolasch daut noch enne Darpa haude: Wonhus, Staul un Schien wia aules unja eenem Dak. Oba waut daut dan fa aulmajchtje Jebieda wiere! Daut Jäwelenj haud foaken fief groote Fenstre en eene Rieej. Daut Jebied wia aulsoo jewaultlich breet. Oba daut Dak doano nich huach, daut wia nich soo steil jespoat aus wie daut doone, un wia no aule vea Sieda aufschossich. De Wenj aule von Tieejle, uk bie Staul un Schien, un daut Dak von Stroo un wellich 10, veleicht 12 Zoll dikj. Oba daut sach mau soo aus Stroo, Schult säd, daut wia eene Sort Rua, daut doa enne Jlade woss. Soon Dak, säda, daut lach goot siene 100, 150 uk doaroms-haulwe 200 Joa. De Wenj wiere mau läach, un aune nuadwastne Sied, doa rieekjt daut Dak meist bat oppe leed. Daut gaunze sach dan een bät soo aus eene Kluck em Rääjen, wan dee de Kjikjel unjre Flichte nemt un sikj plaut oppe leed dukt.

“Daut es je jrod wääjen däm Storm,” sajcht Schult, “daut dee noanich unjafote saul.” Obaforsch sach daut aules, daut mott eena schoons saje. “Na, na,” saj ekj dan uk, “soon Foarmkje mott aul waut wieet senne.” “Daut well ekj meene,” sajcht Schult, “een Bua met soonen Hoff, dee sett sikj aus een kjiene Kjeenich. Waut soone

Fiastäd wieet es, daut jeit enne Hundatdusende Moakj. Oba dee es je uk nich en 10-20 Joa oppjebut. Joahundadelang läft doa emma deeseljwa Famieljestaum bowe, un aule rakre see un spoare un hoole toop un bue doatoo. Jo, un de plieeje uk nich mea met Kjiej ooda Osse, see habe äare Trekjtäsch, daut sent Trekjtäsch, un foare no Staut ooda spaziere nich mea met Pieed, see habe Autos. Nich aula natieedlich,” sajcht hee, “wiels dise Lied, wan see uk kjenne, see besenne sikj emma ieescht lang, ea see aun waut Nieet naungone.”

“Nä,” saj ekj, “bie ons en Canada, doa besenn wie ons nich lang, wan et om eene Koa jeit.” “Jo,” sajcht Schult, “daut hab ekj jehieet. Oba doafäa woare onse kjiene Vadasch hia, dee don nich mettrocke no Puisse, wiels see nich mennisch jeworde wiere, dee woare noch hundade Joare soo sette un deeseljwe kjoanje Lied senne, dee see aul emma wiere. Un wooväl von junt en Manitoba woare no 200 Joa noch oppem Launt sette un noch soo senne, aus onse Oolasch mol wiere un aus de Lied bie junt en Musdarp woll noch sent?”

Soo säd Schult. Un, Nobasch; de Maun jleew ekj haft rajcht. Ekj säd am dan uk soowaut; ekj säd, waut ekj jehieet haud, daut wan daut soo wieda jinkj, boolt de halft von aule Menniste en Manitoba en Winnipeg sette wudd.

“Na, doa es et aul,” sajcht Schult, “dee heete vondoag noch aula Menniste, oba woo lang woare dee noch von de Sort senne aus dee wiere, waut von hia mol no Puisse trocke, von doa no Russlaunt, un von doa no Canada. Nä, soo mennisch sent de veleicht aul vondoag nich eemol mea.” “Na, na, Schult,” saj ekj, “mau sacht, wan dee en Winnipeg daut hieede, daut see nich mea de baste Menniste sent, dee wudde die scheen waut!” “Soo,” sajcht hee, “na veleicht wudd ekj uk doll senne, wan mie daut wää soo säd. Ekj sie je uk soona, sie nuscht bäta. Ekj sie no aul däm Jauma en Russlaunt hia nu oppe Been jekome, hab waut ieejnet, kaun miene Kjinja no School schekje, sie een fria Mensch, laj mie jieda Owent ruich dol,

kjeena woat mie de Nacht utem Bad hole un no Sibierjen joage ... Wan see mie nu säde: daut sitt soo, wie veliere aules waut wie habe un woll Frieheit un Läwe dootoo, wan wie ons nich jäajen de Komministe wääre, welst du ons nich halpe? Waut wudd ekj dan doone? Wudd ekj miene Nobasch, wudd ekj aules waut ekj hab em Stich lote un no Paraguay utretze? Waut wudde june Winnipegja doone, wan et fa dee soo kaum?"

Waut wist ekj, waut dee doone wudde, oba ekj mold mie daut doch soo een bät ut, waut disa un jana, woone ekj en Winnipeg kjan, doone wudde, wan et meteenmol heet: nu nemt dien Jung daut Jewäa, ooda du latst hia aules stone un ligje un pakst die rut utem Launt. Ekj wunda, wooväl dan no Paraguay gone wudde. Jo, un waut dee, waut dan veleicht doch jinje, fa Jesechta moake wudde wan et doa dan heet: soo, nu vejät mau june Koa un jun TV un june Leppefoaw, hia hab jie een Spodem, un nu groft opp verieeschst mol dän Chaco om. Ekj saj, de Jesechta mucht ekj seene.

Jo, dis Schult, daut wia een putsja Kjieedel. Daut dieed emma nuscht, dan räd hee uk aul von aulahaunt sposje Sache, aun dee doch sest kjeen Mensch denkjt. Na, lot am, wiels ekj lua aul eegol, du saust saje, wieda, Jasch! Wulst du nich aul, Teews?

Un wie fuare je dan uk emma wieda, dwäa derch daut gaunze Oostfrieslaunt. Daut likjent sikj doa aules sea, daut Launt aulawääjes plaut, Jeträäjdflekja, daut väle Vee vestreit oppe Weide, forsche Foarme ...

Un met eenmol wia doa uk eene School. Doa wia woll jrod Pause, un daut wia dan uk krakjt soo lud aus sest wua oppem Schoolhoff opp Pause, wiels Kjinja sent doch woll Kjinja. Wie hilde stell un kjikjte daut soon bät delenjd. Un ekj weet nich, auf ekj doa een eensjet schwoathoajet Kjint jeseene hab, dee wiere bloos emma tweschen licht un witt. "Un," sajcht Schult, "kjikjt junt uk mau mol de Jesechta aun, doa es seldom mol een Runtkopp mank, de jesechta schmaul un lang."

Na, Schult, saj ekj, woo kjemt daut dan,

wan dise Lied ons Frintschoff sent, daut onse Kjinja witte un schwoate, roode un jäle un noch aulahaunt Sorte Hoa oppem Kopp habe, un lang, un runt, un plautkoppich sent? "Jo," sajcht hee, "onse Oolasch, dee kaume uk mau toom Deel von Frieslaunt, doa wiere Lied mank vonne Schweiz, von Sieddietschlaunt, vom Rhein," daut es nämlich uk wada een Fluss en Dietschlaunt, doa kom wie uk noch han, un von Hollaunt" (un hee säd doa noch een poa Nomes, waut ekj nich weet, auf daut een Fluss ooda eene Menschesort es), "un uk von Priesse," sajcht hee, "kaume doa noch walkje too." "Un von de väle Sorte kjemt daut dan," meend hee, "daut bie ons aules soo scheen bunt es, un well sikj mol wäa befriee, dan haft hee uk waut toom Utsieekje."

Hee kjikjt mie nu soo een bät nom Kopp un dan uk Koope, un ekj kjikjt dee aundree no de Kjap, un doa wia et dan uk aul fuaz: ekj selfst sie je, weet de leewen Tiet, een bät fossich. Wuarom, weet ekj nich, miene Murrakje haud brune Hoa, un Vurrakje, dee haud kjeene. Jo, un bie Koope, doa kaun eena je nich saje, schwoat es daut nich, oba beleib uk nich waut aundat. Schult selfst wia, waut see enne Jeschichtebieekja dunkelblond saje, un de Schulte Mejal wia strooblonde, soo heet doa soone Kalia, waut no Weitestroo likjent. Butadäm haud see bleiwe Uage un wie beid pauste aum dolsten mank de Friesen, Kjinja oppem Schoolhoff mank. Wulst du waut saje, Isaak?

Koop: Mete fosje Hoa paust du doa mank, oba nich metem Kopp.

Bua: Woo meent du daut, nich metem Kopp?

Koop: Na, soon Jesecht aus dient, daut es je breeda aus lang. Un dan de Näs...

Bua: Wie råde nich von Näs. Oba wan aul, dan hab ekj weens eene. Un du, wua hast du diene Näsajcha benne sette, en diene Näs rääjent je daut nenn, wan et rääjent.

Teews: Lot de Näs tofräd, Jasch, foa aul mau wieda.

Bua: Senne lote! Die es goot råde, Teews, wan eena ... na scheen, ekj sie aul

stell, oba mie oajat daut, wan dit Mensch ieescht von miene Näs aunft, dan kwauselt hee uk boot von leedschocke.

Koop: Nu fangst je du selfst vonne

leedschocke aun.

Bua: Sie stell, Isaak, Wiens well uk eemol waut saje, nich Wiens?

Wiens: Jo, ekj well. Ekj wull froage: aus jie doa derch Frieslaunt fuare un aules soo sage, wia et die dan nich eensjemol soo, aus wan et die schod wia, daut onse Lied doa mol wiere wajchjetrocke? Ekj meen, wuscht du doa nich jieren jewont habe?

Bua: Goot, daut du doavon rätst. Daut hab ekj mie doa nämlich selfst jefroacht. Wiels, wie kaume doa opp Städe, wua de Lied dicht biem Deikj wonde, en Schulinj, vere Hiesa scheene Oftgoades, aune Wenj aules von Ranke, doafäa bunte Bloome, de Hoff soo krakjt oppjerimt aus to Kjast, un opp aules scheen soo frintlich daut Sonnkje, dan säd ekj woll to mie: auf dise Lied woll met mie tusche wudde, ekj hiahäa, un see opp miene Foarm en Musdarp? Un ekj säd dan, na, säd ekj, see wudde nich, un domm wiere see, wan see et deede. Un wan ekj mie dan fruach: Jasch, wuscht du tusche welle? Dan säd ekj: nä, ekj wudd nich, domm wia ekj, wan ekj et deed, wiels Struck ooda nich Struck, Steena ooda nich Steena, tus es tus. Jo, tus es tus.

Teews: Scheen, un dan nu mau wieda, Jasch.

Bua: Wieda, dan wieda. Daut wia aul goot nomeddach, aus wie no eene Staut kaume, de heet Norden. Daut sull oba woll Morden senne, daut kjemt ieremol vää, daut de Dietschlenda de Nomes vedreie. Doa en Morden aut wie Meddach. Aus wie jejäte haude, nemt Schult de Koat, spreet see oppem Desch ut un sajcht, "Nu kjikjt mau mol, velenjd de gaunze Kjist," daut es hia oba nich eene Kjeedakjist jemeent, daut es daut Eewa vom Mäa, velenjd de gaunze Kjist bowrem hollendschen

Frieslaunt un bowrem dietschlendschen Frieslaunt ligje nich wiet auf em Mäa Stekja 20 Insle. Well wie mol no eene soone Insel hanfoare?"

"Wuarom nich," saj ekj. "Isaak, du welst doch uk," saj ekj to disem, "wie sent noch miendoag nich opp eene Insel jewast, un wie wulle doch emma. Weets noch," saj ekj, "aus ekj die emma von Kruse äarem Robinson vetald! Daut wia je uk eene Insel, wua de bowe saut, gaunz auleen, un sikj een Flitsboage muak. Opp soone wull wie je uk aul emma, funge bloos kjeene, oba hia hab wie nu een Schans." Aus Koop nuscht säd, wia de Sach dan berät, un ekj saj, wie beid wulle. "Oba," saj ekj, "woo kom wie doa han?" "Metem Schepp," sajcht Schult. "Sitst", saj ekj to disem, "krakjt aus de Kruse Jung, dee fua daut ieeschte Enj uk opp een Schepp, daut latse must hee aul to Foot socke, wiels daut Schepp wia meteenst unjajegone." "Na," sajcht Schult, "dit woat schoons hankome."

Wie fuare dan nu daut korte Enjskje von Morden no Norddeich, uk wada een Stautje, parkte doa de Koa, un aus wie nom Wota kaume, stunt daut Schepp doa aul reed. Briedikj voll Mensche. "Na, na," saj ekj, "welle dee uk aula opp soone Insel enopp?" Un dee wulle. Daut dieed eene kjliene Stund, don wia wie doa. Oba met wille Kose un Menschefrätasch un aul soowaut wia daut doa nuscht. Daut es je soo, de Mensche, de doa eromrande, haude uk nich vël mea oppem Liew, aus daut bie de Menschefrätasch soo Mood es, oba sest, na, see deede eenem nuscht. Schult säd, daut wiere deeseljwe Sort aus en Cuxhaven, wiels dit wia hia uk wada en

Seebad, un heete deed daut Nordernei,

met de Betoonunk oppem Ei, säd hee.

Bua: Ekj klijkjt mie dan uk dise Mensche een bät noda aun, un daut wia schoons rajcht, daut wia deeselwje Sort aus en Cuxhaven un en Sahlenburg. Doa wia uk wada nich eena mank, däm et soo jeseene haud, aus wan hee de Uttäarinj haud, nä aula schmock voll jewosse, brun enjebrent un frintlich em Jesecht.

Teews: Na scheen, Jasch, lot de aundre Lied mau senne, waut deed jie hia dan opp dise Insel?

Bua: Waut deed wie, äte deed wie. Nich daut wie aul wada soo hungrich wiere, oba weet de leewen Tiet, opp soone Städe met soo vül Kuajast, doa vestone see daut, eenem emma wada toom Äte entoankre. Uk hia wada. Uk hia wia wada fuaz een Restaraunt met Wenj mierendeels von Glaus. Oba daut jankad ons nu aul nich. Ons jankad waut aundat. Fuaz doabie wia nämlich, waut see doa Terrase nande, ekj wudd saje eene Däl, gaunz dicht aum Mäa, oba gaunz huach bowrem Wota. Doa sad wie ons aun eenem Desch. Daut jinkj aul toom Owent, de Sonn brend nich mea, doa wia schnorjawies ditmol kjeen Wint, von irjentwua kaum doa Musikj, kortom, daut wia doa wundascheen. Jo, un doa drunk wie dan eene Taus Koffe. Runtom aun de Desche saute aulahaunt aundre Mensche. Väle wia daut auntoseene, daut et ne aundre Sort wia. Oba de Gisela Mejal, dee kjand daut Frintschoft aul noch schnorrich un must mie dan nu vetale, waut daut emma fa walkje wiere.

“Un dee doa enne Akj, “sajcht see, “daut kjenne wellich Turkje senne.” “Turkje!” saj ekj un veschlukt mie rajcht aun mien Koffe.

Turkje! Ekj riet dan nu de Uage op, wiels läwendje Turkje haud ekj mien Läwesdach noch nich jeseene. Ekj wist oba, daut dee mierendeels met kromme Säbels eromrande, un daut wia goot, wan eena emma een Enjskje auf bleef.

Woo daut dan kaum, fruach ekj, daut dee hia medden en Dietschlaunt mank aul de aundre Mensche senne kjenne un Koffe drinkje. “O,” sajcht de Mejal, “daut woare woll Studente senne. Hia oppe Uniwersitäte, jeft et Studente meist vonne gaunze Welt.” Un see rieejd dan opp, von wua aulawääjes, waut ekj oba nich aules novetale kaun. Oba doamank wiere dan uk Ägipta un Perser un Meder un ekj jleew meist uk eene Sort Fillister, un uk sest noch disa un jana. “Na liebster Welt,” saj ekj, “dee vestone je doch nuscht, wiels june Professasch dee råde doch woll Dietsch enne School?” “O jo,” sajcht see, “dee vestone schoons. Dee kjenne aul emma een bät Dietsch, wan see häakome, un no vea-fief Joa, wan see wada no Hus foare, dan råde see aul gaunz schmeissich dietsch. Jo, un tus,” sajcht see, “doa liere see dan de Kjinja en äare Schoole uk Dietsch läse un schriewe.” “Na, nu,” saj ekj, “hieet sikj oba uk aules opp, to waut motte soone Turkjebalj Dietsch läse kjenne!” “Jo,” sajcht nu oba Schult selfst aul, “daut es toom Wundre, wua aulawääjes enne Welt nu aul Dietsch jeliieet woat.” Hee säd uk wuaron, oba doa kaum ekj nich goot doahinja. Oba jleewe must ekj daut schoons. Jo, un soo es daut dan: onse Kjinja hiere opp Dietsch to liere, un de Turkje un de Äjipta äare, dee fange aun.

Dicht bie ons, aum Nobadesch, doa saut eene junge Fru meten Jung, acht Joa veleicht. Dee sach et uk soo een bät aundasch von Jesecht, un de beid råde toop uk nich dietsch. Un nu paust mau opp. Ekj weet nich wuarom, oba meteenst bät ons Koop opp un wajch no de Trap opptoo un erauf. "Postoj, hault!" belkj ekj am hinjaraun, oba wajch es hee. Hee kaum je dan uk bootl von selfst trigj. De Fru aum aundren Desch hoof dän Kopp opp, aus ekj meteenst loos blood un muak groote Uage. See kijkt mie aun, ekj kijkt ar aun, frintlich vesteit sikj. See uk frintlich, un wess woa, met eenmol frajcht see mie waut. Ekj vesto oba nuscht un well aul jrod pram-pram-pa saje, oba doamet rät Schult meteenst loos, to de Fru; un de Jiesbrajcht Mejal fuschelt mie stell em Ua: "Daut es Rusch, daut mott eene Rusche senne."

Wiens: Waut räd Schult dan met de Fru?

Bua: Jo, Wiens, waut räd hee. Dien Vada vetald ons daut nohäa aules.

Dise Fru, vetald hee, es ut Katrinslauw aum Nippa. Aus de Dietsche de Staut enjenome haude, haud see, see wia don noch nich befriet jewast un wia Lierasche jewast, met aundre Mejales toop no Dietschlaunt jemust un en eene Fabrikj oabeide. Aus dan '45 daut gaunze Derchenaunda met de Flichtlinje loosjinkj, de Dietsche no Dietschlaunt, de Russe no Russlaunt, don wia see met de aundre Russe nich metjegone.

Teews: Wuarom woll nich?

Bua: Jo, daut haud hee ar uk jefroacht, säd Schult. O, haud see jesajcht, see haud Angst jehaut. See haud to de aundre Russe enne Fabrikj jesajcht, see jleewd daut nich mea, daut de dietsche Oabeida enne Fabrikje daut soo schljacht jehaut haude, aus an daut en Russlaunt emma jesajcht worde wia. Un wäaweet, uk en Amerika wudd daut woll nich schlemma senne aus en Dietschlaunt. Daut haud see een poa mol jesajcht, un nu wia see schis, wiels wan dee aundre daut tus vetalde, dan wist see, waut ar jebrode wia. Äa Voda wia je

bowenenn Pop jewast, daut es je woll een ruscha Prädja. Nä, see wull aul mau leewa en Dietschlaunt bliewe, wort waut see wort. Un soo wia see dan met de dietsche Flichtlinje bat aun ditsied Elbe jekome. Jie weete je aul, daut es de Fluss nich wiet hinja Haumborg, wua de iesane Gardien anfangt.

Un hia haud see dan eenen ruschen Kjieedel jetroffe, waut nu äa Maun wia. Dee wia Kjriechsjevangna jewast, haud hia aul een poa Joa bie eenem Bua oppem Launt jeoabeit. De Bua wia to am emma jescheit jewast un et haud am nich schljacht jegone. Aus hee nu trigj no Russlaunt kunn un sull, don wull hee nich. Hee säd uk, hee wist, woo daut dort wia, nä, doa jinkj hee nich mea han. Hee vestuak sikj, sien Wieet holp am doobie, un werkjlich, see funge am nich. Hee wia Kulakesän, an haude see aules wajchjenome, un soo haud hee dan to schustre aunjefonge un vestunt nu waut doavon. Sien Bua veholp am to Schustajereetschoft, un soo haud hee dan em Darp aunjefonge to schustre. Bieaun holp hee emma noch sienem Bua enne Wirtschoft, wiels dee auleen nich foadich wort. Hee haud em Kjrlich twee Säns veluare, un siene Dochta, dee en Preise Nurse jewast wia, dee haude de Russe veschlapt.

Un soo haud dan uk see selfst bie am Oabeit jekjräaje. Na un soo haude see sikj dan befriet. Nu läwd see en, dän Nome von de Staut hab ekj vejäte, see haude doa een Schoojeschaft, aus daut doa heet, un an jinkj et goot. Aulemaun wist je, daut see Russe wiere, oba kjeen Mensch säd an doawäajen waut. See haude dree Kjinja, disen Jung un twee Mejalkjes; twee jinje aul no School un råde Dietsch, haud see jesajcht, kjeena wudd saje, daut see nich dietsche Kjinja wiere. Jo, un hia, em Seebad, wiere see daut ieeschte Mol; äa Maun haud jesajcht, see sull mau wellich mol opp eene Wäakj häafoare, bie de Kapitauliste wia uk eene Pependochta een Mensch un brukt fa kjeenem Angst habe.

Un, vetald Schult wieda, säd ekj to de Fru, bang jie junt dan nich trigj no Russlaunt? Nich bange, haud see jesajcht, nich bange ... Aus wie tojoaschen Winta hieede, daut de Kosoake en Bremen sinje wudde, jie weete je, dee sinje eensjemol uk en Winnipeg, fua wie doa uk han. Un aus ekj dee don sinje hieed, rusche Leeda, don hab ekj oppem Trigjwajch un tus noch de haulwe Nacht jeroat, soo bangd ekj mie. Na, säd Schult, haud hee jesajcht, jie kjenne doch trigj gone, de Dietsche lote aulem rut, wää bloos well, un de Russe vespräakje junt doch aulahaunt, wan jie bloos trigjkome. Jo, sajcht see, daut weet wie aules, oba wan dee waut vespräakje...

See wia meteenst haustich stell, vetald Schult, un daut wia, aus wan see sikj vefiere deed. Sajcht eenmol, sajcht see, woo kjemt daut, daut jie soo goot Rusch räde, wää sent Jie? Na, na, saj ekj, säd Schult, mau nich Angst habe. Rusch kaun ekj, wiels ekj uk en Russlaunt jebuare sie un dort no School jegone sie. Un häajekome sie ekj uk onjefää soo aus jie. Sent jie dan uk een Russ? frajcht see. Nä, säd Schult, ekj sie von de dietsche Koloniste, unje aum Nippa. Un, saj ekj, uk ekj bang mie nom Nippa, wan ekj hia de Kosoake sinje hia. Oba trigj, nä, trigj well ekj uk nich mea. Wie wiere beid een Stootje stell, un jie habe woll jeseene, säd Schult, de Fru worde meteenmol de Uage naut. Don wees see no äarem Jung un säd: oba dee, dee woat hia en Dietschlaunt aul gaunz tus woare. Un wan wie ieescht doot sent, dan woare siene Kjinja am veleicht froage: woo kjemt daut mau, daut wie soon sposjen Nome habe, Petrenko, daut hieet sikj jrodentoo rusch. Oba wie sent dan woll aul doot.

Soo vetald Schult ons nohää, waut de Fru aules jesajcht haud.

Aus de beid to Enj jerät haude, veleicht uk noch nich to Enj, daut oba aul Tiet wia, aun Wiedafoare to denkje, don naum wie dan aula Aufscheet von de Fru, un doabie

fruach see Schulte, wää wie dan wiere, Koop un ekj, auf wie nich uk Rusch kunne, dee eena haud jedoch soo schmock postoj jesajcht, doamet meent see mie. Nu erklääd Schult ar dan, woo daut met ons beid wia, daut wie von Canada wiere, daut onse Vodasch oba uk eemol aum Nippa jewont haude. Doaropp gauf see ons dan noch eemol de Haunt un säd, sull wie aulatoop mol no, see nand wada de Staut, kome, dan sull wie bie an nendroppe; see uk äa Maun wudde sikj freie, un wie kunne ons dan waut vom Nippa vetale. Doa wia uk see tus jewast, en Katrinslauw.

Daut latste säd see opp Huachdietsch un haud sikj doabie no ons jedreit, no mie en Koope. Un aus ekj ieescht von Katrinslauw hieed un opp Huachdietsch, don wia uk ekj mol aune Rieej. "Hault," saj ekj, "dan sind wir jau aul meist Frintschoft, weil Katrinslauw, dau ist mein guter Freund Peter Wiens von Sibierje von her jebirtig," doamet meend ekj die, Wiens, "und der haut dau auch einmaul dem ruschen Keiser jesehen von Aunjesicht zu Aunjesicht, aus der dau jraude haut spazieren tun." Na daus freit mir, sajcht see to mie, vom Kjaiser in unsre Stadt hat unsre Papascha uns auch mitgeteilt. Ja, kommt mal zu uns, sajcht see noch eemol toom Aufscheet, dann verzählen wir uns vom Nipper und tun dabei Tee trinkjen ausem Samowar, auf rusch. Aus wie aul jinje, dreid ekj mie noch eenmol om un säd "Gott help ons" un see weifeld mete Haunt un kijkt frintlich doabie. Wie habe dee nich mea jeseene, oba sooväl weet ekj nu doch, daut jeft uk soone Russe.

Teews: Wieda, Jasch, daut woat junt noch diesta.

Bua: Rajcht hast, Teews. De Sonn wia aul toom unjagone, ea wie wada oppem Schepp wiere, un wia gaunz wajch, aus wie raufkroope. Wie fuare uk fuaz loos un wiere dan en eene knaupe Stund en Emden. Soo heet doa eene Staut, un uk dee jehieed noch emma to Oostfrieslaunt.

Aus wie doa aunkaume, wia et aul gaunz diesta. Wie wiere von däm gaunzen Dach jehierich meed aulatoop, un Schult sajcht nu: “Om dise Tiet em Joa es daut en Dietschlaunt nich leicht, eene Städ toom Schlope to finje, soo väl Mensche sent hia unjawääjes. Oba wie fange fuaz biem ieeschten Hotel aun to froage.” Un doa wia dan uk aul boott eent. Schult nu nenn, un ekj buakstabeied daut äwa, waut doa bowre Dää stunt: “Hotel Kroonprins.” “Schwäwel-Hiebat,” saj ekj, “Kroonprins, he! Isaak,” saj ekj, “weetst du waut daut fa eena es, eene Kroonprins? Daut es opp eene Oat haulf soo väl aus een ernoara Kjeisa.”

Un weet jie, Nobasch, disa funk fuaz aun soo schnorrich ute Uage to kjikje. Uk mie selfst wia soo, aus leewa nich. Oba doa holp dan nuscht doatoo, wie muste mau nenn, wiels Schult haud aul twee Stowe jenome. Un daut wia je dan uk wieda nich toom Grule. Kroonprinse hab ekj doa kjeene romrane seene, oba vedolt väanäm, daut wia daut doa. Wie wiere je daut nu aul een bät jewant met runtom groote Lied to speisen. Speisen, soo heet daut bie soone, nich wua äte, wiels äte es too prost. Oba hia wia daut noch uzhent schlemm. De Lied aun de aundre Desche råde nich een Wuat, dee kjikjte eenem uk nich eenmol aun. Uk de Kellner räd sootosaje nuscht, un wan hee jinkj, jleew jie, daut wia to hiere? Daut

wia meist nich eemol to seene. Oba doafää kost daut dan uk schoons waut. Aus wie zemorjes de Stow, Zimmer saul eena daut saje, betolde, don haud jie Koope seene sult, na, na!

No Owentkost jinj wie doch noch een bät oppe Gaus, daut heet, mau ekj un Jiesbrajcht. De aundre wulle nich. Wie bommelde doa dan soo derch de Staut, soo saje see daut doa. Äwa waut ekj mie aum dolste wundad, daut wiere de Mensche. Waut de aula groot wiere, äwarut de Maunslied. Daut sent hia äwent ajchte Friesen, meent Gisela, aus ekj mie nich jenuach tiere kunn. Ekj saj junt, mie funk daut Jenekj aun weetodoone von daut Huach enoppkjikje, wiels ekj wull doch uk daut bowaschte Enj von de Lied seene.

Teews: Jenuach von de Lied, foat aul mau wieda, Jasch.

Bua: Scheen, dan wieda. Dän aundren Morje jinkj et dan uk wieda. En Dietschlaunt es daut nu soo aus daut es. Eena es ut eene Staut noch mau haulf bute, dan es eena uk aul haulf enne aundre benne, de Darpa tweschenenn nich jerääkjent.

Wua wie nu daut ieeschte hankaume, de Staut heet Leer. Daut es je opp Plautdietsch–Ladich, un daut wia dan uk jeloage. Wiels de Staut dee wia gaunz jehierich voll, voll Hiesa, Mensche un daut äwaje. De Mensche wiere uk wada von de lange Sort.

“En Leer,” sajcht Schult, “doa sent wie opp Heiwä 75.” Daut heet, Heiwä saj mau ekj, en Dietschlaunt heet daut Bundesstrasse. Daut es doa soo Mood: je kjarta waut es, je lenja heet et. See saje nich Trock, wan see Trock saje welle, see saje Laustkrauftwagen. Kjeen Wunda, wan

see met soon langet Kraweel dan noanich omwenje kjenne. Na lot an.

Un wie wiere dan nu, aus Schult säd, opp Heiwä 75. Daut schient soo, es eena wua opp 75, dan es eena uk nich wiet auf vonne Jrens, soo aus bie Emerson. Aus wan daut en aule Lenda jlikj es. Weens Schult sajcht

nu: "Wan wie soo wieda foare, sent wie en 20 Minute en Hollaunt." Ekj kijj oppe Koat, un wess woa, doa kjemt eene aundre Kalia, un medde mank de Kalia, doa steit "Hollaunt." "Un et ieeschte," sajcht Schult, "kjemt doa dan de Prowins Groningen, un doahinja Westfrieslaunt. Oba," sajcht hee, "uk en Groningen sent daut deeselwje Friesen Mensche aus en Oostfrieslaunt. De hollendsche Friesen sent en eenem Stekj oba noch wada ajchta, dee råde noch friesisch, daut es uk eene Sort Plautdietsch. De dietschlendsche Friesen, dee habe sikj aul daut dietsche Plautdietsch aunjewant. Jo," sajcht Schult noch eemol, "de Mensche sent deeselwje, un uk daut Launt sitt meist krakjt soo aus daut, waut wie jistre sage." "Nä, Welm Schult," saj ekj nu, "Wan daut soo dichtbie es un de Lied soo sea em Frintschoff, dan mau väärewajch en Hollaunt nenn, ekj well mie miene hollendsche Vadasch uk von dichtbie bekijkje un an råde hier. Waut sajchst, Isaak," saj ekj, "well wie?" Waut sätst du don, Isaak?

Koop: Nuscht.

Bua: Jo, mie es uk meist soo, aus wan du nuscht sätst. Äwahaupt mott ekj saje, wan hee, ekj meen disem Koope, wan hee nich jrod nekjsch es, dan es hee de basta Sputnik biem Reise. Jie weete je woll aul, waut een Sputnik es. Daut es rusch. De Enjlenda saje daut Sateleit. Opp Plautdietsch wudd daut dan woll Biehutscha senne. Un daut es dan waut, waut emma soo met eenem metzauble deit, un een bät kjlanda es. Na opp een Oat soo aus Koop. Ekj saj, opp Reise, es Oomkje Koop de basta Sputnik, wan hee nich jrod dedwää es.

Un soo wia daut uk doa opp No. 75, wie wulle beid no Hollaunt. Oba wää nu nich wull, daut wia Welm Schult. "Ekj kaun nich," sajcht hee, "ekj hab kjeene Papiere, nich fa mie uk nich vere Koa." "Na toom Kuckuck," saj ekj, "waut doo wie dan?" "Weet jie waut," sajcht Schult, "foat jie beid auleen. Jie brucke je nich wiet nenfoare, veleicht bat hia." Un hee wiest metem Finja oppe Koat. Ekj läs, un doa steit Groningen. "Daut es eene gaunz ernoare Staut," sajcht

Schult, "un es de Hauptstaut vonne Prowins. Foat bat doa, kijjkt junt doa een bät erom," sajcht hee, "un dan kom jie trigj, un ekj foa en de Tiet schwind een bät no Oldenburg; en sas Stund sie ekj trigj un lua hia dan opp junt." "Woo," saj ekj nu, "woo sätst du, woo daut heet, wua du hanwulst?" "Oldenburg," sajcht hee, "es eene Staut, veleicht wua een 40 Miel auf." Oldenburg ... Oldenburg, denkj ekj, waut weetst du von Oldenburg? Un meteenst, holla! "Schult," saj ekj, "jeft et doa en Oldenburg uk Oldenburja?" Schult vestunt mie nich fuaz. "Hinjste," saj ekj nu, "Oldenburja - Hinjste?" Un weet jie, Nobasch, dit wia dan nu krakjt doa, von wua june Oldenburja Darpschinste häakaume, Wiens, von dee jie Russlenda emma soo een Puhu muake aum Aunfank. Na Lied, soo dichtbie wia wie von doa, mau 40 Miel.

Teews: Wieda, Jasch!

Bua: Wieda, dan wieda. "Oba Schult," saj ekj, "met waut sell wie dan doa hankome, no dit Groningen?" "Daut ieeschte," sajcht hee, "go jie hia derch dit Hus." Wie stunde doa met onse Koa nämlich aul gaunz dicht aune Jrens, wua et wieda aul nich mau jrodsoo jinkj. "Daut es daut Jrenshus," sajcht Schult, "doa benne mott jie june Paus wiese, un doa kjenn jie junt uk fa dietsche Deemark hollendsche Gulde entusche, dee sent onjefää jlikj opp jlikj. Sent jie dan ieescht aun jantsied Hus met Gulden enne Fupp, dan kijjkt junt doa mau een bät om, doa woat dan aul wua een Boss stone, ooda weens boolt eena kome, met däm dan mau met, en Hollaunt nenn. De Hollenda," sajcht Schult, "sent feine Lied. Oppe Dietsche wiere see em Kjrlich un uk fuaz nohää sea doll un säde daut uk. Nu sent see uk noch doll, saje daut oba aul nich mea soo lud. Oba doone woare see junt nuscht."

Soo säd Welm Schult dort opp 75, dicht vere hollendsche Jrens. Un ekj saj hia nu, daut es wada sea Tiet, daut wie no Hus gone, sest kjricht tus meteenst noch wää Schell, waut meenst, Isaak.

Jo, un morje owent jeit et dan no Hollaunt.

II - Dietschlaunt, Hollaunt, Schweiz, Österreich

1.

Jie weete woll aul, daut Koop un Bua, jo, de beid Oomkjes von Musdarp, nu uk noch no Dietschlaunt jefoare wiere. Wiere nu oba wada jlekjlich tus bie Murrakje.

Jo, un nu vetalt Oomkje Bua, met Oomkje Koope aus Biesetta, siene Frind, Inspakjta Teews un däm Russlenda Wiens, aule Owent een Strämel von daut, waut see beid dan doa en Dietschlaunt jeseene, jehieet, jedone un aunjerecht habe. Bie Teewse enne Grootestow sette see doabie.

Daut Enj von Oostfrieslaunt, dicht aum Mäa, wua walkje von ons häastaume, wua oba de mieeschte von onse Väävodusch kjartre ooda lenjre Tiet jeläft habe, ooda doa doch weens derchjetrocke sent, aus see aulatoop no Preissee oppbruake, daut Enj haft Bua en siene Vetal aul hinja sikj. Aus hee jistre Owent opphieed to vetale, wiere see jrod bat aune hollendsche Jrens. Bat doa haud Welm Schult an met siene Koa jebrocht. Welm Schult wia je däm Russlenda Wiens sien russlendscha Vada, dee nu en Dietschlaunt läwd, un de beid kanadische Jast Oomkjes dort een bät toschekj holp.

Aulsoo, de vea sent wada aula toop enne Grootestow, un Bua lajcht dan nu loos:

Bua: Na jo, daut heet, jistre hieed ekj woll opp, woo wie doa aune hollendsche Jrens verem Jrenshus stunde. Welm Schult kunn nich met en Hollaunt nenn, wiels hee kjeene Papiere haud. "Oba," säd hee, "foat mau auleen. Wan jie hia derch dise Däa en daut Hus nengone, dan go jie doa derch un derch de Däa aum aundren Enj wada rut. Un dan sent jie en Hollaunt."

Na, eenfacha aus daut, jeit et uk woll nich.

"Komm," saj ekj to Koope un fot am aune Haunt, "un hab mau nich schis!" Hee stiepat sikj een bät, oba hee kaum. Un waut meen jie, aus wie ieescht benne wiere un hee de väle Mensche dort sach, don fuscheld hee mie em Ua: "Ekj kaun nich no Hollaunt." "Woo soo," saj ekj, "wie sent je aul meistjes benne!" "Oba ekj kaun doch nich, ekj hab kjeene Papiere," sajcht hee. "Waut fa Papiere?" saj ekj, "du brukst wieda nuscht aus dienen Paus." "Ekj hab kjeenen Paus nich," sajcht hee, "kjikj!" Un doamet kjneep hee sienen Rock op un wiest mie de bennaschte Fupp. Doa wia je dan uk kjeen Paus to seene. Ekj funk aul aun een bät doll to woare. Un ekj naum am nu met doahan, wua W.C. aune Däa stunt. Daut wia je noch daut dietschlendsche Enj, un ekj wist aul, waut de Latre bediede deede.

Doa wia wie dan uk auleen, un hia dreid ekj am aule Fuppe om. Un schurenoff, doa wia noanich wua een Paus benne. Ekj wort nu aul emma dolla doll. Wiels, ekj haud daut met am doch aul tus soo faust berät. Isaak, haud ekj to am jesajcht, nu paus mau mol opp, waut de Lied saje, dee wiet enne Welt eromjekome sent. Dee saje, wan du ieescht wua äwre Jrens best, wieda aus enne Stäts, dan es daut soo, daut du selfst nuscht best un fa nuscht jetalt woascht. Waut doa waut es un waut talt, daut es dien Paus. Hast du däm enne Fupp, dan kaunst du aulawääjes han. Hast du däm nich enne Fupp, dan best du vespält. Un hia wia et dan met däm Onnoosel soowiet, hee haud däm

Paus nich bie sikj.

Waut dan nu! Daut haud doa aul eegol aune Däa jeklinkjt. Doa wull wäa nenn, däm mucht je de Buck wee doone, un wie muste mau erut. Wie jinje fuaz gaunz bat vere Däa, aune dietschlendsche Sied, vesteit sikj, un bieaun dreit disa dan siene Fuppe wada trigjaun.

Met eenmol see ekj, doa kjemt wäa aunjestust, een Frumensch. Ekj kjikj, un daut es dan onse Schulte Mejal. Un see weifelt aul von wiet met waut enne Haunt un roopt: "Onkel Koop, jie habe junen Paus vejäte, hia es dee!"

Verieescht säd ekj nuscht, un don säd ekj: "Jiesbrajcht," saj ekj, "wua lach de Pauss?" "Hinje oppe Sett," sajcht see, "dee mott Onkel Koope ute Fupp jeruscht senne un dan unjre Dakj jeschort."

Soone Mestkjrät, dis Koop. leescht beräd wie daut oppe Koa soo scheen, daut wie beid no Hollaunt foare woare. Aus Hollaunt dan oba dichtbie kjemt, woat am wada schis. Un aus hee hieet, daut et one Paus nich jeit, don kjript am de Paus von selfst ute bennaschte Rockfupp langsam erut un äwrem Buck no hinje oppe Sett un doa uk fuaz unja de Dakj oppe Sett.

Ekj säd to de Mejal nich, waut soon kanadische Paus aules kunn. Ekj stopt dän Utretza nu oba en miene Fupp, foot Koope noch een mol aune Haunt, een bät jehierich, un leet am uk mau ieescht loos, aus wie en Hollaunt wiere. Un wan jie nu veleicht jleewe, daut hee mie en Hollaunt aum Enj doch wada utjekjnäpe es, dan jleew jie waut Faulschet. En Hollaunt bleef hee mie von selfst emma dicht oppe Socke.

Wiens: Un soo wia jie beid dan nu en Hollaunt?

Bua: Jubettschurleif, Wiens, daut wia wie. Un jie woare junt veleicht wundre un em stelles freie, woo wie beid doa dan nu en Hollaunt wieda kome wudde, wiels de Lied doa aum Enj hollendsch råde. Ekj mott saje, ekj wundad mie uk selfst aul, wiels, sooväl aus ekj wist, kunn ekj nich hollendsch. Un disa uk nich. Disa nich? Holla, saj ekj to mie, woosoo disa nich? Mie foll meteenst waut bie. "Isaak," saj ekj

nu to am, "vemutlich råde de Lied hia en Hollaunt hollendsch. Du weetst je woll, daut ekj nich hollendsch kaun, un doarom woascht du hia dan nu aul emma aules schmock beråde motte." Hee sploat Mul un Uage op: "Ekj," sajcht hee, "wuarom ekj?" "Na, wiels du doch een Hollenda best." "Ekj sie kjeen Hollenda nich," sajcht hee. "Soo," saj ekj, "met eenmol nich! Un doabie steit daut en Winnipeg schwuat opp witt, daut du Dutch best. Weets noch, Isaakje," saj ekj, "don em Kjrigh, aus wie eenmol aula oppjeschräwe worde un see die no diene nationalitie fruge, wäa säd don Dutch? Kjikj mau," saj ekj, "don sätst du daut mau jrod soo, wiels die een Schopskopp daut soo väajesajcht haud, oba," saj ekj, "mie säd mol eena, em Läwe wia nuscht mau jrodsoo, un daut woat dan woll uk stemme, wiels, nu kjemt ons diene Hollenderie vedolt fein to pauss. Nu wies mau mol, waut soon musdarpscha Dutchman aules kaun."

Teews: Nä, nu lot Isaake aul mau tofräd. Woo kaum jie doa dan wieda?

Bua: Opp verieescht kaum wie nich wieda, wiels doa wia noch nuscht toom Foare. Oba doafäa wia doa fuaz dicht biem Jrenshus een Koffeschopp. Een poa Desche stunde doa bute vere Däa em Schaute. Doa sat wie ons aun dol. Een Kellner, een Jung von een Joa 16, em witten Rock, kaum rut un aun onsen Desch. Ekj kjikj dan nu Koope aun, aus, na, nu saj mau. Oba disa leet nich eene Muck. Na dan must ekj mau wada. "Koffe," saj ekj, "twee Taus Koffe," un wies däm Jung twee Finjasch. Daut wia dan soo goot, aus ekj hollendisch råde kunn. "Und mechten die Herrn auch waus essen?" frajcht de Jung. Prostmoltiet, saj ekj to mie em stelles, un äwalud: "Jawohl, zwei Brötchen mit Butter un Marmelade," saj ekj.

En Dietschlaunt es daut soo, doa kaun eena soo, aus eena well, wan eena jo meent, eena kaun je saje, eena kaun oba uk jawohl saje, oba eena saul doch weete, wanea sikj waut jehieet.

Aus de Jung wajch es, saj ekj dan noch eemol Prostmoltiet, äwalud. Eena es hia,

saj ekj, sootosaje meist medde en Hollaunt, un de Lied råde gaunz ernea Dietsch, daut woat ons je aul pause. Un doobie sach ekj dan, woo Koope toseenes makelja wort, daut hee sikj rajcht steil

hansäd.

Daut dieed nich lang, don saut wie em Boss un loos jinkjet, wieda en Hollaunt nenn.

2.

Bua: Daut wort een feina Dach. Kjeen Wunda, daut wia een vedolt scheenet Morje, na, aul een bät mea aus Morje. Bowa ons daut jräle Sonnkje. Runtom et Sonnkje wia aulawääjes Himmel met nuscht aus een poa Wolkjskjes doamank. Un de Wint, dee haud woll jrod sienen Dach auf, weens doa wia kjeena to späare. Un unje runtom, daut wia dan aules Hollaunt.

Von Hollaunt haud eena je aul emma jehieet, un uk jeläst, un uk Bilda bekjikt. Un doarom wist eena dan uk: Hollaunt, daut meent hollendsche Kjeej, met Wota un Kanols un Growes, met Wintmäle un heltane Schoo, vääre oppjewept.

Holla, heltane Schoo! Ekj kijj mie dan nu uk fuaz em Boss een bät om un de Lied no de Feet. Un jleew jie, doa wia weens eena met Holtschoo? Nä, nich een eensja.

Na, betrafs de Holtschoo, saj ekj to mie, dee hast du je aul jenuach en Dietschlaunt jeseene. En eenem Darp em Stua, wua wie een bät aunjehoole un nenjegone wiere, doa stunde wua een 20 Poa von soone heltane Dinja. Ekj wull Koop aul beråde, hee sull sikj doch een Poa kjeepe, dee muchte goot fa siene Heenauage senne, doabenne wudde dee woll mak woare. Oba hee wull nich.

Un ekj säd nu to mie, kijj leewa no de Kanols, woo de Lied doa daut Hei opp Lomme benne fiere, aus ekj daut opp Bilda jeseene haud. Ekj kijj dan nu aun de eene Sied toom Fensta rut, de rajchte Sied wia daut. Doa wia nuscht von Kanols met Wota un Lomme. Doa wia wieda nuscht aus jlikjet Weidlaunt. Ekj kijjkt aune linkje

Sied rut, doa es äwaheipt nuscht to seene, wiels, doa es een huaga Daum vää, een Deikj. Na, nu Schisjat, saj ekj to mie, fange see hia dan nu uk aul fuaz doamet aun! Un dan noch aune faulsche Sied. Un soo aus mete Kanols jinkj mie daut uk metem Wota. Wota wia doa nich linkjsch nich rajchtsch kjeent to seene. Na hol de Kuckuck de Kanols un daut Wota, saj ekj to mie, dan hää met de Wintmäle. Un dee wiere doa schoons, un daut Fonjet wia, daut dee uk Flichte haude, un de Flichte dreide uk.

En Dietschlaunt haud wie jenuach Wintmäle jeseene, mierendeels oba one Flichte. Schult säd, dee wiere ute Mood jekome. “Nä, wuarom woare dee dan nich aufjebroake?” “Well,” säd Schult, “de Dietschlenda brääkje nich jieren waut auf. De Lied habe sikj aun soone Wintmäl jewant, daut dee doa steit, an wudd waut väle, wan dee doa nich mea wia. See lote dee stone un brucke dän Rum doabenne to waut aundat.”

Jo, daut es met de Dietschlenda een bät schnorrich: bloos nich aufbrääkje, waut aul oolt es. Spoda, aum Rhein, jie weete je nu aul, daut daut uk een Riwa es, doa biesied sent je emma Boaj, un meist opp jieda Spetz es doa dan, waut see eene Burg nane, ooda een Schloss ooda sestwaut Grootet. Mierendeels sent doavon aul mau bloos de Wenj jebläwe un wua een Torm, aules emma von Steen. Un soo blift daut doa dan uk stone, un de Lied habe äare Freid doaraun. Uk de Utlenda. Oba doa kom wie noch han.

Jo, hia en Hollaunt, de Mäle haude

schoons Flichte, un dee dreide sikj uk em Wint. Doa brukt mau jrod een bät Wint senne, dan dreide dee sikj aul.

Wie fuare je hia opp eenem Heiwä, un dee wia aus een Heiwä senne saul. Aules jepäwt, nich sea breet, schmock glaut, kjeene Lajcha un kjeen Stoff.

Ekj säd, de Heiwä, dee wia aus soon Heiwä senne saul. Daut es dan oba doch nich gaunz soo. Dee wia nuscht hecha aus daut Launt biesied. Doa wia kjeen Daum unja, soo aus daut doch mott un bie ons uk emma es. Oba jleefst mau nich, daut de Hollenda soo domm sent un nich weete, daut toom Heiwä uk een Daum jehieet. Daut weete see schoons, un see haude doa uk eenen oppjeschett. Oba aune Sied Wajch. Aune linkje Sied wia hee, aus ekj aul säd.

Ekj dan nu mol gaunz dicht aum Fensta enaun, daut ekj dän Daum doch gaunz bat bowe seene kunn. Un kunn dan uk, wiels de Wajch hia een bät aufbuach. Un waut sach ekj doa bowe! Junges, wan ekj mie nich fausthoole haud, wia jun Jasch hia woll eromjekjeiwelt. Wiels, ekj kijik un kijik un rubbel mie de Uage root un daut es oba soo: doa bowe oppem Daum foat een Schepp. Foat un deit soo, aus wan am daut mau soo goanuscht es. Jie kjenne mie doone, waut jie welle, oba doa bowe fua een Schepp. Un daut wia nich mau wua een Stekj Lomm meten beskje Hei, nä, een gaunz jehieeja Kjnäwel von

Schepp wia daut, met Schorsteen un met Ruak un met aules. Un uk piepe kunn daut Beest.

Ekj woa junt nu uk fuaz eemol vetale, woo daut en Hollaunt met soowaut es. Wan de Hollenda eenen hollendschen Heiwä bue welle, dan fange see soo aun, aus uk wie aunfange, see schedde ieescht een Daum opp. Un dan, un daut es dan uk aul aundasch aus bie ons, dan schedde see een Enjskje auf, wua een 20-30 Schoo, noch eenen Daum opp. Beid sent oba wellich fief mol hecha aus onse. Sent de ieescht foadich, dan poasche see doa Wota twesche, utem Mäa, daut es je en Hollaunt emma fuaz bie de Haunt, jo, un de Heiwä es foadich. Nä, un wiels doabowe dan mete Koa nich to foare es, foare see doa met Schöp.

Oba paussent, woa ekj junt saje, es daut: eena foat doa metem Boss wäaweet woo deep unje em Drieje, un bowe wäaweet woo huach foat een Schepp em Naute. Un von soo aules vedreit kjemt daut dan uk, daut, wan et en Hollaunt eene Äwaschwamunk jeft, dan kjemt dee nich aus bie ons von unje enopp, dan kjemt dee von bowe erauf.

Jo, daut funk gaunz scheen aun met Hollaunt, wan daut soo wieda gone sull. Un doamet wia wie dan meteenst en Groningen.

3.

Soo aus Welm Schult jesajcht haud, wia dit Groningen de Hauptstaut vonne Prowins Groningen. Nä, dan loond et sikj woll, sikj hia een bät omtokjikje.

Daut deed wie dan nu uk. Un Lied, ekj haud nich jelleeft, daut daut jinkj, oba daut jinkj woll doch. Hia en dit hollendsche Groningen, doa sach et oppe Gause noch sindoagscha aus en Cuxhaven un Emden.

Ekj weet nich, Teews, waut du wuscht jedone habe, wan du doa diene Piep hautst utklopre sult.

Wie gone doa dan nu soo oppe Gaus, kijikje no aule Siede, un uk no bowe, un dan uk wada no unje oppem Stich. Dee es soo rein un soo blank, daut eenem soo woat, du sulst doa leewa nich enoppklunje, du schwienst däm meteenst noch en. Ekj

kijk dan nu no miene Schoo, auf daut sea schlemm verem Stich es. Un kijk dan uk no Koop siene, un, Hargomms, saj ekj, un sto haustich stell, un disa steit dan uk fuaz stell. "Isaak," saj ekj un kijk am stiew enne Uage, daut hee uk nich lieeje sull, "Isaak, wanea hast du diene Schoo daut latste Mol jewikjst?" "Miene Schoo," sajcht hee, "wuarom?" "Isaak," saj ekj, un kijk noch stiewa, "wanea hast du diene Schoo daut latste Mol jewikjst, un nu lieej nich!" "Daut latste Mol," sajcht hee, "daut latste Mol hab ekj dee äwaheipt nich jewikjst." "Un wuarom nich, Isaak?"

"Na," sajcht hee, "daut mott nich, doarom nich." "He," saj ekj, "waut?" "Daut mott nich, säd ekj," sajcht hee, "wiels dit es soone Sort. Dee sent doch von Hendrikj Reimasch en Steinbach. Aus ekj dee doa koft, säde see mie, de Schoo wiere von de Sort, dee brukte nich jewikjst woare, soo goot wiere dee." "Soo," saj ekj, "daut säde see to die bie Hendrikj Reimasch. Dan woa ekj die nu mol waut aundat saje: hia medden en Hollaunt oppe Gaus, wua soogoa de Stich soo blank es aus jewikjst, hia motte uk de Schoo blank senne, dee doa bowe eromklunje. Uk diene. Un wan see daut nu nich boolt sent, dan go ekj met die nich mea toop. Du kaunst nu dise Gaus wieda gone, ekj go jane. Un ekj schoof dan nu uk auf omme Akj, opp eene aundre Gaus. Un disa hinjaraun, emma soon Schräd tieen hinja mie. Scheen, saj ekj to mie, komm mau hinjaraun, ekj kirie die schoons.

Doa kaum toofalich gootschekj's meteenst een Park met groote Beem un de Puat wia ope. Ekj doa nenn. Koop hinjaraun. Ekj en eenen Winkjel met runtom Bosch. Doa bleef ekj stone. Koop uk. "Scheen," saj ekj, "daut du metjekome best, un nu, Isaak," saj ekj, "woascht du die hia hansate un diene veflikste Steinbachsche Schoo uttrakje un blank schiere. Un een bät jlicha!" Hee sajcht nuscht, un deit oba uk nuscht. Steit un glotst mie vonne Sied aun. "Scheen," saj ekj, "dan hol ekj nu dän Poliez," drei kort om un go loos. Ekj go oba nich wiet, bloos bat hinja een dichtet Bosch un Ziel doa

dan omme Akj. Un waut see ekj: mien Oomkje Koop sett doa plaut oppe Noasch oppe leed, haft eene Schoo oppe linkje Haunt, enne rajchte sien Schneppeuduak, un rubbelt un kjwielt, un kjwielt un rubbelt, daut et mau soo rieekjat.

Un don, Nobasch, don funk et mie doch aun äwa am to jaumre: soo wiet von Hus, gaunz auleen hia plaut oppe leed. Daut es, weet de leewen Tiet, ekj kaun opp am soo doll senne, aus ekj well, bicht hee oba wada ieescht kjlien bie, dan sie ekj uk fuaz wada goot. Oba doa brukst du die nuscht opp enbille, Isaak.

Un ekj go dan nu doch wada trigj, sat mie uk bie am dol un halp am een bät. Un toop haud wie dan uk krakjt jenuach Wikj's em Mul, daut de Schoo, na, nich jrod sea blank, oba doch gaunz ernoa worde. Un aus wie dan wada toop wieda jinje, ekj met miene Professametz, Koop met siene dunkle Brell bowa siene Näslajcha, unje daut Footich opptudät, don haud woll uk kjeen Hollenda jesajcht, daut wie äare schmocke Staut veschemfieede. Jo, un wie kunne ons nu dan uk aul no waut aundat omseene.

Teews: Un waut wia daut dan, waut jie doa sage?

Bua: Jo, Teews, waut wia daut! Mierendeels Hiesa un Hollenda un Beisikjels. Jo, opp jieda Hollenda, krakjt eendoont, Maunsmensch ooda Frumensch, Jung ooda Mejal ooda Kjint, kaum doa weens een Beisikjel. Eenjemol uk twee, opp däm eenen saut soon Jung dan, un daut aundre haud hee biepritsch ladich. Teews, du proowst nu to schmustre, oba doo mau, un du brukst mie daut uk nich jleewe, doawäaje es daut doch soo, waut ekj saj. En Dietschlaunt haud ekj emma jedocht, schlemma aus doa kunn et met de Beisikjels aul noanich senne. Daut kunn oba doch. Dort, daut wia noch nuscht jääjen hia en Hollaunt.

Teews: Na, dan wieda.

Bua: Wieda, dan wieda. Een poa Stund lang dreew wie ons doa soo oppe Gause erom. Doa wia sea väl, waut sikj sea met Dietschlaunt likjend. Veleicht, daut de Hiesa hia noch een bät dichta stunde, de

Goadkjes vere Däa noch een bät kjlanda wiere, oba met noch een bät mea Bloome. Un de Lied oppem Stich, doa jinje emma uk noch walkje tofoot, dise Lied ... Nä, ekj woa mau saje, mank de Frulied, eendoont, auf junk ooda oolt, doa sach ekj uk nich eene aunjeforwe, un von mete Ziggoa em Mul aul kjeene Räd. Welm Schult haud jesajcht, daut de Lied hia en Groningen uk emma noch Friesen wiere, von de selwje Sort aus uk em dietschlendschen Frieslaunt, un dan wiere see je soogoot aus onse Vadasch. Daut sulle see mau senne, met soone Vadasch un Nichte kunn eena sikj schoons waut enbille.

Doaräwa wia daut nu oba jehierich heet jeworde, un wie wiere uk aul meed un hungrich. Nä, dan mau mol wua nenn un dolsate un vebiete. Opp eene Städ haud wie derchem Fensta jeseene, daut doa Lied aum Desch saute un aute. Wie funge de Städ un jinje doa dan nenn. Verhää haud ekj to disem oba aul jesajcht: "Isaak," säd ekj, "Wan die doa aum Desch de Näs meteenst sull lakjsch woare, beleib nich met dien Schneppele, du weetst je, woo daut utsitt. Doo dan mau leewa mete Meiw, soo aus enne School bie Liera Pries, aus du noch kjeen Schneppele hautst. Oba daut kaum nich droppaun, siene Näs hilt dicht.

Wie sate ons dan nu aun eenen Desch, eene Kellnerin kjemt, stalt sikj ver ons han, kijkt frintlich, aules aus wie daut nu aul jewant sent, un riekt mie dan de Speisekarte. Ekj kijkt enopp, un aus ekj mau ieescht sach, daut see en Hollaunt de Zole uk soo schreewe aus wie bie ons en Amerika un uk en Griechenlaunt un en Dietschlaunt, don sach mie aul nuscht mea schwierich. Ekj tald aule Zole schwind em Kopp toop, un daut gauf vea un noch een bät. Daut muste je dan Gulde senne, sooväl aus vea dietsche Moakj un sooväl aus een kanadische Dola. "Aules," saj ekj opp Plautdietsch un moak metem Finja een Kulla äwa daut Gaunze, un saj dan uk noch Huachdietsch "daus gaunze," un uk noch fuaz Enjlisch "the whole bunch." "Zweimal?" frajcht see un wiest mete uage no Koope, un sajcht oba fuaz noch hin-

jaraun, "The same for that gentleman?" "Wuj, wuj," saj ekj. De Mejal schmustat een bät un jeit dan auf. Jo, soo es daut doa, du kaunst nich eene Sproak råde, waut dee nich vestone.

Wiens: Jinj jie dan nich uk noch wua em Museum ooda enne oole Kjoakj ooda wua opp eene Utstalunk?

Bua: Nä, Wiens, daut deed wie aules nich. Doodje Knoakes, un utjestopte Ope un aul soowaut, daut haud wie je aul en Toronto jeseene. Doavon hab ekj opp verieescht jenuach. Ekj jleich dolla läwendje Mensche, soo aus dee oppe Gaus eromrane. Un butadäm, wie wiere je noch emma meed vom Gone, un nu noch vom Äte. Ons wia dolla no Sette. See habe je daut doa en Hollaunt, krakjt soo aus en Dietschlaunt, oppe Gause sea hendich, met eenmol es doa wua een Boom, unjrem Boom es Schaute, un mankem Schaute es eene Benkj. Opp soone sad wie ons dol un haude dan nu daut scheenste Museum vere Uage.

De Gaus wia voll Mensche, vemutlich aules Hollenda. Ekj paust dan nu goot opp, auf doamank nich doch eena met Holtschoo senne wudd. Doa wia oba kjeena. Un mie haud daut doch emma soo schmock jeseene opp Bilda: de Mejalkjes met äare lange Kjeledakjes, oppem Kopp soon wittet Dinkj, aune Siede oppjewept; un de Jungkjes met äare Buddel Bekjskjes bat aune Hacke, un aula emma met de heltane Dinja aune Feet. Ekj haud hia jieren jeseene, auf see doamet uk gone kunne. Ooda auf see dee bloos toom Bilda Aufnahme aantrocke. Ekj sach oba kjeene. Un vonne Beisikjels, daut säd ekj je aul.

Daut wort nu uk aul sea Tiet, daut wie sage, woo wie wada ut Hollaunt rut un trigj no Dietschlaunt kaume. Welm Schult mucht doa aune Jrens aul lure.

Wie funge dän Boss, kaume doa uk nenn, un kunne uk sette, oba mau jrod afens, soo voll wia dee.

Met soonem Boss, daut es doa krakjt soo aus en Dietschlaunt. De Dreiwa deit nuscht aus dreiwe. Ver de Passazhiere es doa noch en tweeda Maun, waut dan eene Fru es, meist emma, Schaffnerin saje see

dee en Dietschlaunt. De jeit em Boss runt un vekjft de Tickets, wan eena ieescht sett.

Jo, un soo sett wie doa dan em Boss un foare. Ekj kjikj nu nich sooväl rut, ekj kjikj mie de Mensche aun un horch, woo de biem Vetale råde. Daut wiere mierendeels mau eenfache Lied. Foarma, ooda doch weens Mensche vom Launt, dee hia aun disem Wajch wonde, dee enne Staut enjekoft ooda uk waut vekoft muchte habe, un nu no Hus fuare. Een Schoofkje fuare dan oba uk bat äwre Jrens, no Dietschlaunt.

Teews: Woo råde dee dan?

Bua: Jo, Teews, woo dee råde, daut wia nich hollendisch, daut wia friesisch. Daut säd mie de Schaufnasche, aus ekj ar doano fruach. Eensje Wweed säde dee

gaunz krakjt soo, aus wie de Plautdietsch saje, von de gaunze Vetal vestunt ekj oba nuscht, wan sikj dee eenem uk gaunz tusich hieed, ekj meen soo däm Jelud no. Un de Lied, besonda de oole Frulied, daut haude wellich kunt mennische Mumkjes jewast senne. Soo, daut ekj to mie säd: Schult woat schoons rajcht habe, dise Lied hia aum Mäa tweschen Wilhelmshaven un Groningen, de kunne aulatoop ons Frintschoft senne. Un daut freid mie.

Oba meteenst wia doa dan uk aul de Jrens. Daut gauf doa kjeenen Trubbel. Koop sienen Paus haud ekj bie mie, un ekj brukt am aul nich eemol aune Haunt fote. Hee kaum aul wellich hinjaraun. Ekj rieekjt de beid Passa han, doa kaum een Stempel nenn, un daut wia aules, wie wiere tus en Dietschlaunt.

4.

“Na, doa sent jie je entlich!” sajcht doa meteenst wäa opp plautdietsch. Daut wia noch em Jrenshus, un wäa daut säd, daut wia de Jiesbrajcht Mejal.

Un boolt saut wie dan uk aul enne Koa un wiere doamet dan gaunz unja russlendisch-kanadische Friese met disem Hollenda Koop doamank.

“Waut meen jie,” sajcht Schult biem Loosruscheie, “well wie nich eemol eene Striep derch daut Emslaunt foare?” “Waut,” saj ekj, “woo sajchst du daut?” Un hee sajcht daut wada soo, Emslaunt. Ems–Ems–Eemskje ... Nä, soon Launt kjand ekj nich. “Jo,” saj ekj, “doa wull Oomkje Koop aul emma han, mau väarewajch.”

Schult fua dan nu väarewajch, un ekj hold mie de Koat väa un socht. Un doa stunt et dan uk kloa un dietlich “Emsland.” Jlikj siede lach daut. Ekj funk uk ut wuarom daut soo heet. Daut wia wiels doa medde derch de Ems jinkj. Daut wia een Riwa.

En Dietschlaunt habe see emma väl met Riwasch väa, waut see äwajens Fluss saje, soo aus ekj woll aul säd. Billewua habe see eenen. Un wan see däm doa dan ieescht habe, dan dieet daut uk nich lang, dan haft doa uk aul wäa een Jedicht opp dän Fluss jemoakt. Een aundra moakt eene Mellodie, un daut Leet es foadich. Un dan aum Sindach, ooda uk aum Woakjeldach zeowes, dan gone see nom Fluss, sate sikj em Graus aum Eewa dol, saje to de Pogge, nu selle see mol een bät stell senne, un sinje daut Leet dan.

Aus ekj eenmol nich wiet auf wia un soon Sinje hieed un mie daut soo scheen jinkj, don docht ekj soo: woo kjemt daut woll, daut et bie ons tus nich soowaut jeft. Wie habe je en Musdarp doch uk eene Ritsch, un wan dee too kjlien es fa een Jedicht, dan es je doa uk nich wietauf de Rat Riwa, ooda schlieslich de Red Riwa. Un Pogge hab wie doch uk un Dichtasch noch mea aus Pogge, un uk Dirrijente met Noote hab wie, un wan ons mol no waut

leejnet sinje es bie de Ritsch, dan hab wie nuscht. Saj mol Teews, woo kjemt daut woll? O, diene Piep haft sikj jrod veschlekt, holt nich, he! Nä, Wiens, dan saj du, woo daut kjemt.

Wiens: Wää weet. Veleicht kjemt daut von de Migje, dee habe je doa aune Ritsch uk aule Owent Jesankverein.

Bua: Hm, jo Migje, aun dee haud ekj nich jedocht.

Teews: Wieda, Jasch!

Bua: Wieda, dan wieda. Wie foare dan nu derch daut Emslaunt, jlikj siede, un emma aum Emsfluss delenjd. Meteenst kjikj ekj, na waut Schisjat es daut! "Schult!" roop ekj, "kjikj, de Riwa es je met eenmol aune faulsche Sied, to linkja Haunt! Un wie sent doch äwa kjeene Brigj jefoare." "Nä," sajcht Schult, "de Riwa es schoons emma aune rajchte Sied, dort

hinjre Beem, dit hia to linkja Haunt, daut es een Kanol." Ekj kjikj opp miene Koat, un wess woa, hia es de Riwa un een Enjskje auf een Kanol un doatweschen de Wajch.

Jo, soo habe de Lied daut doa. See jleiche tweschenenn mol opp Wota to foare. Un wan doa, wua see han welle, nich jrod paussent een Fluss es, dan moake see schwind eenen Kanol han. Oba dän aul fuaz jlikj un rechtoo. Uk jehierich deep un breet, daut doa uk Schöp bowe foare kjenne. Daut heet, daut sent je een bät aundre Schöp, daut es mea aus eene lesabon, vääre soon kjliena, waut see Schleppdampfer nane, un hinjaraun aum Strank trakjt dee wua een twee, dree Frachtkons. Daut kjemt soo bilja aus mete lesabon, saje see, un see woare sikj daut woll utjerääkjent habe.

5.

Daut wort aul schemma, aus wie no de Staut kaume, de Lingen heet. Doa bleew wie Nacht. Daut wia nich eene groote Staut, uk daut Gausthus wia nich haulf soo groot aus en Emden, uk nich haulf soo väänäm, doafäa oba noch eemol soo jemietlich, soo aus oppem Launt. Oba enne Gauststow stunde doch opp jieda Desch fresche Bloome.

Ekj mott hia nu eenfach een bät waut von de Dietschlenda äare Bloomekrankheit vetale.

Mete Bloome es daut doa ganz schlemm. Daut es meist nich to jleewe, waut dee doa met de Bloome aules aunstale. Bloome aulawääjes: benne enne Hiesa irjentwua sent Bloome, de mieeschte natieedlich enne Fenstre, benne oppem Fenstakopp, bute en Kaustes vere Fenstasch, bute biesied Däa Bloome, aum Stich no de Gaus han Bloome. Wua et tweschen Hus un Gaus een poa Schoo Rum jeft, doa sent

Bloomerigjes. Uk billewua oppe Gause, wua jrod noch een Plakskje es, wua sest nuscht hankaun, en Krutstekj met Bloome kaun doa noch han.

Jo, un wan doa wää Jeburtdach haft, un Jeburtdach, daut es doa meist aus Wienachte, een Jeschenkj mott senne. Un nich mau wua een jeforwnet Ei ooda waut, nä waut ganz Jehieejt. Un bowenenn dan noch Bloome. Es daut Jeburtdachskjint wua en eene aundre Staut, ooda uk em Darp, un eena kaun doa nich soo gotlich han, ooda haft nich Tiet, dan woare de Bloome doa han telegrafieet.

Du welst jniesre, Teews, du jleefst mie daut nich. Oba frog disem mau, dee haft daut uk selfst jeseene.

Wie wiere nämlich jrod aum aundren Enj von Dietschlaunt, ganz em Siede, un met eenmol haud Welm Schult siene Fru dort tus bie de Heena Jeburtdach. "Hotsdrot," säd Schult, aus Gisela am daut denkje

holp. "Na scheen," sajcht hee, "waut aundat kjemt aul nich reed een Breef ooda eene Koat uk nich, oba een Struskje Bloome," sajcht hee, "daut kjemt noch reed bat morje Freestikj." Nä, ekj wia dan nu nieschierich, woo hee daut jemeent haud.

"Hia, Mejal," sajcht hee, "hast Jelt un schekj Mame en Kjriekje von de Bloome, waut see aum dolsten jleicht." Hee säd nich jleicht, oba hee meent daut. Ekj dan nu met met de Mejal, daut must ekj doch seene, woo dee de Bloome opp daut Telegraufedrot noppkjriee wudd, ooda woo daut dan sest jemoakt wort.

Fuaz omme Akj wia dan uk aul een Blumengeschäft dee sent aulawäajen emma fuaz omme Akj. Doa wie dan nu nenn. Benne aules von Bloome, un rikje deit et aus em Paradies. Jiesbracht wiest de Bloomefru: dise un dise un noch een poa von jane, un morje to Freestikj motte dee doa senne. See sajcht de Adrass un frajcht, waut et kost. Betolt dan, un wie gone wada erut. Un daut wia dan uk aules. Nuscht von Oppem Telegraufepost krupe ooda soowaut.

Un jleew jie, de Bloome wiere nich Klock acht zemorjes doa jewast! Jubettschurleif, see wiere. Aus wie don wada no Hus kaume, wiere je dee aul utjeplakjt un drieech, oba de groote Jeburtsdachskoat, schmock meten Spruch un Dotum un Nome, aules mete Schriewmaschien noppjedrekjt, daut wia noch soo schmock aus aum Jeburtsdach.

Jo, soo habe see daut doa mete Bloome, aulawäajes sent dee, un wua jrod kjeene sent, doa woare dan walkje han telegrafieet. Jesser.

Uk hia en Lingen enne Gauststow stunde wada Bloome opp jieda Desch. Aun eenem saute aul een poa Mensche bie äarem Schoppen. Wie säde schmock Guten Abend un sade ons dan uk aun eenem Desch dol.

Teews: Kjand Schult de Lied dan, daut jie Goodenowent säde?

Bua: Sitst, Teews, daut es aul fuaz to seene, daut du noch kjeenmol en Dietschlaunt jewast best. Wan du doa wua

en soone Gauststow nenkjemst un doa sett aul wää, ooda wan hee uk mau steit, dan nemst du die daut ieeschte de Metz auf un sajchst schmock Guten Morgen.

Ooda wan daut aul no tiien es, sajchst du Guten Tag. Zeowes sajchst du Guten Abend. Wan oba dee, waut doa sette Schiewe ver sikj habe stone, dan sajchst du Mahlzeit. Wan du dan aul saut best un welst wajch gone, dan sajchst du wada Guten Morgen ooda Guten Tag ooda Guten Abend, ooda Mahlzeit. Oba du kaunst uk staut aul daut Auf Wiedersehen saje, biem Wajchgone natieedlich mau. Eena kaun, wan eena nenkjemt, un doa sett aul wää aum Desch met kjeene Schiewe un nuscht em Mul, eena kaun dan doch Mahlzeit saje, oba daut mott dan Ätestiet senne.

Du hast doch woll goot oppjepaust, Teews, wanea waut mott, wan du mol no Dietschlaunt kjemt. Daut du de Piep schmieekjst, daut es aulreit, daut kjane see dort uk, un daut stinkjt je uk nuscht dolla aus de Ziggars, dee dort sea Mood sent. Dee schmieekje doa mierendeels dikj buckje Mensche. Dee Lange un Drieetje, dee schmieekje de Piep. Du woascht doa schmock mankpause.

Äwajens, Teews, wan die daut dan eemol passiere sull, du wiescht aul saut, hautst de Piep aul em Mul un sieekjst de Schwäwel, dan steit de Gaustwieet meteenst ver die un helt die dän Schwäwel han, aunjestekjt un aules. Daut doone dee doa, un bowenenn frajcht hee die dan noch: "Hats geschmeckt?" Dan sajchts du, "vortrefflich," ooda du sajchst "grossartig," wan daut uk jeloage es. Daut jehieet sikj soo mank feine Lied, un daut es goot, wan eena sikj daut uk aunwant. Ekj hab daut, Koop oba nich: jrod soo lieeje, wua daut nich needich es, daut es jääjen sienen Gloowen.

Teews: Nä, nu mau wieda. Ekj meen foare.

Bua: Scheen, foare, dan foare. Un wie foare je dan uk fuaz no Freestikj loos. Emma schmock siede. Un aundathaulf Stund ooda waut wia wie un Münster. Un daut es dan de Hauptstaut von, von, na

woo heet daut Launt doch mau fuaz, o jo, von Westfaulen. Wie wudde je soowaut nich Launt nane, sonda eene Prowins.

Ekj weet nich, woo jie, oba ekj haud von dit Münster jleew ekj noch nie waut jehieet. Un ons Liera Pries woll uk nich, sest haud hee doavon schoons jerät. Welm Schult oba, dee haud, un dee vetald ons dan uk waut doavon. Grulje Jeschichte wiere daut, wua een 400 Joa un noch waut trigj haud daut en dise Staut eene Sort Mensche jejäft, eene Sort Wiedertäufer, soo nand hee dee, un soo worde je uk onse ieeschte Menniste jenant. Oba dise Wiedertäufer en Münster wiere dan oba doch ganz aundre Lied; de naume schoons daut Jewäa un wulle met Jewault de Mensche to äarem Gloowe brinje. Wäa jääjenaun wia, wort doljesäbelt. Un daut jelunk dise muenstasche Wiedertäufer uk werkjlich, de ganze Staut en äare Henj to kjriee un een Stoot uk to hoole.

Un doa wort dan nu Jieterjemeinschoft, aus see daut nande, enjefieet, un Vielweiberei un soowaut. Daut sull, no äare Saj, aules no de Schreft senne. Oba lang hilt daut dan doch nich vää, mau soo jrod een Joa, don wort de Staut doch wada vonne Katoolsche enjenome, un nu wort Jerecht jehoole. De drie Bowaschte von de Münster Wiedertäufer worde doot jekjwält un dan en iesane Klotjes em Launt eromjefieet, de Mensche to wiese, un dan huach em Klotje opp eenem Kjoakjetorm enopp jetritst un doa henje jelote.

Soo vetald Schult. "Un daut Schlemme doabie es," meend hee, "daut wiels de Lied en Münster uk Wiedertäufer wiere, un wiels om de Tiet uk onse Menniste soo jenant worde, mischte de Lied daut aules derchenaunda. Waut de Münstasche aunjegone un jewult haude, daut wulle uk onse Lied, heet et, un dee worde nu doaderch noch väl dolla vefoljt. Un daut es uk vondoagschen Dach en groot Enj noch soo," meent Schult. "En Dietschlaunt kjane de Lied nich väl vonne Mennonite, un wan von dee dan doch wua dee räd es, dan

heet et, O, daut sent je de Sort, dee don eemol en Münster sooväl Onrot muake. Uk enne Schoolbieekja es emma bloos von jane de Räd."

Jo, Welm Schult wist aulahaunt ut de dolle Tiet to vetale, aus daut metem Mennistentum mol aunjefonge haud. "Hia, wua wie nu foare," vetald hee, "en de ganze Jääjent von Frieslaunt aun, hia jinkj daut ver 400 Joa doll too. Daut jäd un bruddeld hia aules. De Katoolsche un de Lutierische lage sikj enne Hoa, haude beid oba bieaun noch Tiet, onse Menniste auftoschaufe." Eene jresliche Tiet mott daut jewast senne.

Na, wie sage je doavon nu aul nuscht mea, aus wie soo derch de Staut fuare. Münster sitt et je uk nuscht aundasch, aus sest eene oole dietsche Staut.

Daut es je schnorrich, wan wie hia tus soo en Musdarp sette un wie dan en onse Bläda mol waut von Dietschlaunt läse, dan denkj wie ons doabie nich välwaut. Mein Zeit, Dietschlaunt es doa wua hinjrem Grooten Puddel un wie weete von daut nich väl mea, aus daut onse Lied von doa mol sent no Russlaunt jegone.

Ganz aundasch es daut, wan eena doa medde benne es un soo derch de Darpa un Städa foat. Daut es, aus wan eena meteenst oppwoake deit. Hotsdrot, sajcht eena dan met eenmol, daut sit je hia krakjt soo aus opp de Bilda un de Jeschichtebieekja, de Liera Pries ons to läse gauf, un eena doa dan emma ieescht de Bilda bekjikt. De Gause soo schmaul, de Hiesa soo dicht aune Gaus un uk soo dicht toop. Aula emma von Tieejle, foaken Jebintwoakj. Un dan de Mensche ver de Hiesa, de kjliene un de groote, un soo aus dee aunjetrocke sent, eena haud emma jelleeft, ver de Jeschichtebieekja, doa muste de Bilda soo senne, doa paust daut aules han. Un nu wia daut oba uk werkjlich aules soo. Un wan eena de Lied dan råde hieed, dan wundad eena sikj goanich, daut de Dietsch råde, wan uk een bät kutawonsch.

Wie wiere nu aul lenjst derch Münster derch un aul wua een 70 Kilomeeta wieda ooste. "Soo," sajcht Schult met eenmol, "nu sent wie fuaz en Bielefeld, doavon woa jie woll aul jehieet habe."

"Daut hab wie," saj ekj, un een beskje äwabrestich, wiels entlich kaum uk eemol waut, wuavon ekj waut wist. "Bielefeld," saj ekj, "daut es je doa wua Bethel es, un Bethel es daut, wua de Mensche sent, waut dän Aunstoot habe, un fa dee onse Frues emma dit un jant moake un Jelt kollakjte, daut see de oame Mensche doch waut to Wienachte schekje kjenne. Un uk soo noch eenjemol waut tweschenenn."

"Soo," sajcht Schult, "doone june Frues daut. Daut es scheen, wan see daut doone, wiels, wan wua aun onjlekjelje Mensche een goodet Woakj jedone woat, dan es daut hia en Bethel bie Bielefeld."

Oba uk en Bielefeld hilt wie nich aun. Schult meent wan wie vondoag noch no Hus wulle, dan haud wie nuscht to schlurre.

Un weet jie, wua wie don hankaume? Nä, jie weete nich, un ekj wist daut uk nich. Oba aus wie ieescht een Enjskje ooste jefoare wiere, sajcht Schult meteenst, wie wiere nu em Teutoburger Wald, daut es Huachdietsch, Plautdietsch jeit daut nich to saje. Un schurenoff, runt om wia meteenst Woolt met jehieeje Beem doabenne, daut ekj to disem saj, "Paus opp," saj ekj, "Wan soon Priejel meteenst omfelt un die oppe Heenauage ..." Daut kaum oba nich droppaun, doa foll kjeena, wiels dee wiere unje goot faustjewosse.

Daut jinkj nu boajopp un boajauf, hiahää un doahan un omme Akj. "Schult," saj ekj, "wuarom jeit daut hia emma opp un dol?" "Jo," sajcht hee, "Teutoburger Wald, daut meent nich bloos Woolt, daut meent jrod dise Boaj, dee heete soo. Daut es eene ganze Striep Boaj, wua een 75 Kilomeeta lang un bie een 1000 Schoo huach. 1000 Schoo, daut es je fa Boaj nich väl waut, oba fa Nuaddietschlaunt es daut doch aul waut."

Ekj hiee mie nu dan opp too wundre, wiels, enne Boaj, doa mott daut doch woll soo, daut et doa boajopp un boajauf jeit. Meteenst wundad ekj mie oba doch wada, wiels ver ons wia een Boajch, meist aus eene Waunt, soo steil, un de Wajch doa jlikj enopp. Jo, un ons Volkswagen emma jlikj opp de Waunt opptoo. Hargomms, saj ekj, un well mie vefiere, kom oba nich doatoo, wiels ekj see, ons Koop graubscht no de Däärekjlinkj. Ekj kjrieech am oba krakjt noch aum Kroage to hoole un hool.

"Lot mie loos," blood hee, "ekj well erut." Ekj lot oba nich loos un duck sienen Kopp no unjen, daut hee nich erut kjikje kunn. Oba ekj mott saje, uk ekj kjneep de Uage too, wiels, hab jie soonen Volkswagen aul eemol von benne bekjikt, ekj meen, dän Inzhen jeseene? Daut es je nich eemol eene jescheide Japsvoll, woo sull dee ons de Waunt enopp tritse! Oba dee tritst schoons, weens, aus ekj een bät met een Uag zield, wia de Waunt wajch un ver ons aul mau bloos Himmel. Ekj lot Koope dan nu loos un kjikj mie no aule Siede om.

Un waut es doa? Aune rajchte Sied steit doa Koa aun Koa, un hinjre Koare es doa een Restaraunt, un doahinja manke Beem een goodet Schock Desche met witte Deschdakje un hinjre Desche Mensche. "Na Schult," saj ekj, "Koffe haud wie woll uk sestwua jekjrääje, wääjen däm hautst du ons nich dootgrule brukt." "Oba," saj ekj, "daut es dan nu aul eendoont, hia sent wie aul, dan kjenn wie ons uk aul een bät vebiete." "Nä," sajcht Schult, "well wie daut Vebiete leewa fa danno lote, ekj mught junt ieescht noch waut wiese." Well wiese, dan wiese, un wie beid dan nu met de Schulte met.

Een Enjskje jinkj daut noch derchem Woolt opp eenem scheenen breeden Stich. Aus dee to Enj wia, doa sag wie dan uk aul un hieede uk: "Dit," sajcht Schult, "dit es daut Hermaun Denkjmol. Von däm Hermaun hab jie veleicht aul jehieet." "Nich, daut ekj weet," saj ekj, "ekj kjan mau eenen Hermaun, un dee es en Steinbach,

un ekj jleew nich, daut see dit Denkmol fa däm oppjestalt habe. Un de likjne sikj uk nich sondalich.”

Wie jinje dan nu noda. Oba wan wie met däm Kjieedel haude haunriere sult, dan haud daut doch nich mau soo jegone, hee stunt oppem Dak. Un aules toop wia daut Denkmol wua een 175 Schoo huach. Daut wia doa nämlich soo met däm Hermaun: verieescht kaume doa Trape, un wua dee to Enj wiere, kaum daut Fondament. Opp däm Fondament stunt eene runde Bood. Emma aules von Steen natieedlich. De Bood haud een rundet Dak, runtom runt. Bowe oppe Spetz Dak wia een plautet rundet Kulla, een dobbeldet. Un doabowe, schmock enne Medd, doa stunt dan aul de Hermaun selfst. De funk unje mete Been aun, wiels de Feet, dee wiere nich to seene. Nä, un dan kaum aul daut äwaje Enj.

Een Bumskjieedel, woa ekj junt saje, es daut. Nä, dikj es hee nich, oba lang, na, na! De rajhta Oarm huach enne Loft, un enne Fust een Säbel, waut dee Jiesbracht Mejal dan oba säd, daut daut een Schwert wia. Een bät jefäadlich sach et dän Maun. Kjeen Wunda, wan de Fraunsoose ..., waut saj ekj, daut wiere je dautmol nich de Fraunsoose jewast, de Reema wiere daut jewast.

“Von de Reema woa jie aul enne School jeliheet habe,” meent Gisela, “Kjeisa Augustus un Pontius Pilatus, daut wiere uk von deeseljwe Sort Reema,” meent see. “De Grootkjinja von jane Reema, daut sent je vondoag de Italieena, un dee wone en Italien, daut es je nich wiet auf von Griechenlaunt.” Oba waut wull ekj doch mau noch saje ... o jo: kjeen Wunda, daut dise Reemajunges de Schlorre enne Henj naume un utretzte, aus see dän forschen Hermaun met siene Jenj meteenst utem Bosch kome sage.

See rande dan aul fuaz gaunz bat tus un habe von don aun de dietsche tofräd jelote, säd Jiesbrajcht. Un jewast wia daut en daut Joa, aus Jesus noch mau näajen

Joa oolt wia. Soo lang aul. Jo, un jrod hia en disem Teutoburger Wald wia daut jewast, wua de Reema Schacht jekräaje haude, un doarom steit daut Denkmol hia dan uk.

Aus wie ons dän Maun ieescht von aule Siede bekjikt haude, kjikt wie ons uk soo noch een bät rom. Un von hia, von soo huach, wia schoons een goodet Strämel von Dietschlaunt to seene.

“Un aules unja Bosch,” saj ekj jrod soo. “Oba Onkel Jasch,” sajcht Gisela, “daut es doch nich Bosch daut es doch Woolt.” “Na mienswääjen Woolt. Oba eena hieet emma, woo de dietsche sooväl jaumariere doone, daut see soo weinich Akalaunt habe. Wuarom lote see dan aulawääjes de Beem wausse, wuarom rieme see dee nich wajch un beakre daut Launt.” Oba doa wiste beid Schulte dan sooväl opp to saje, daut ekj mau nojäwe must.

Teews: Foa wieda, Jasch, sest woat junt daut noch diesta.

Bua: Rajcht hast, Teews, daut wia aul mea aus mau Nomeddach. Oba wie jinje doch noch ieescht en däm Restarauntgoade un sade ons doa aum Desch dol un drunke un aute waut. Un hia wiere je dan nu noch mea Mensche aus biem Denkmol.

“Sent dit dan nu uk noch wada eene Sort Kurgäste?” froag ekj Schulte. “Nä,” sajcht hee, “dit sent aules Turiste, soone aus wie. Un jäft mau mol een bät Oobacht, wooväl Utlenda doamank sent. Un soo es daut en gaunz Europa em Somma, wuahan eena nich kjemt.”

“Un daut es dan scheen?” saj ekj.

“Na es et nich? Es et nich scheen, soo aus wie nu dise Doag romfoare, waut hab wie nich aula jeseene. Un uzhent noch jie! Daut es goot fa dän Mensch, wan hee mol aules, waut tus es, vejat, un daut hab jie doch woll uk.” “Jubett,” saj ekj to mie selfst, wie habe vejäte, waut tus es, de Steena, de Migje, de tweinje Fense un de wajchjebiestade Hocklinja.

Oba wie muste je wieda. Wie kaume dän steilen Boajch wada rauf un wiere dan fuaz en Detmold. Wie pralde oba uk derch dise schmocke Staut mau derch un dan emma wieda nuade. Daut jinkj uk nu noch emma opp un dol, oba aul nich mea soo steil. Un nu funge sikj uk aul bootl Flekja opnet Launt. Waut daut schmock sach, wan eena jrod wua oppem Huachrigje wia un dan no unje kijkt opp Akalaunt. Aus een Daumbrat sach daut doa unje.

De kjliene Hockakjes, daut wiere aules Flekja Jeträajd. Kaum eena noda, dan sach eena, daut wia mierendeels Rogg, hanewada uk Joascht, eenjemol uk een Flekjskje Howa. Weit hab ekj, jleew ekj, en gaunz Dietschlaunt nich jeseene. Oba de Rogg, daut wia je dan uk Rogg! Schult must einfach stell hoole, ekj wull doa mol een bät nengone. “Nä,” meent Schult oba, “nengone, daut doo leewa nich, de Bures en Dietschlaunt jleiche daut nich, wan doa mau jrod soo wää en äarem Jeträajd eromklunjt. De pause no jieda Haulmkje opp, un jieda Oakje tale see meist.”

Na, daut wundad je eenem dan uk nich, wan eena mau soon Drips haft. Ekj jinkj dan uk nich nenn, stald mie mau biesied han, un ekj kunn mete Haunt mau afens bat aune Oa lange, soo huach wia de Rogg em Stroo. Oba doano wia uk de Oa, lang un dikj. Soonen Rogg haud ekj mien Läwdach noch nich jeseene.

Schisjat noch eent, docht ekj, waut mott daut fa Boddem senne, daut daut Jeträajd soo driewe deit. Un ekj poaka dan nu enne leed erom. Un jleew jie, doa wia waut von leed! Nä, daut wia et nich, doa wia weet de Kuckuck waut, bloos nuscht toom waut enseie. Schult haud mie tojekjikjt un sajcht dan: “Jo, daut es die nich de fata schwoata Boddem, aus wie däm en Russlaunt haude un jie däm en Amerika woll habe, wua eena wieda nuscht deit aus seie un arnte, seie un arnte. Hia motte de Liedkjes jieda Joa dikj Mest enoppfiere ooda Firtelleisa streie.” Hee säd daut aundasch, oba duat wia doch Firtelleisa

jemeent. “Wan see daut nich deede, dan wudd daut Jeträajd nich eemol oppgone. Streie see oba, dan see jie, waut uk opp soonem Boddem wausse deit.”

“Un woo eiwste de Lied daut Jeträajd dan, mete Säns ooda waut?”

“Nä, dee habe schoons Binjasch, weens bie ons, wieda em Nuade, un uk Trektasch, un daut jeit gaunz, jicha, dan habe see soon Flekj auf un de Goawe en Hocke stone.”

“Un woo drasche see daut Jeträajd?”

“Jo, daut es je dan woll aundasch aus bie junt en Canada ooda uk aus bie ons freejoa en Russlaunt, wua jieda Bua siene Draschmaschien haud un daut Jeträajd fuaz vonne Stap wajch drosch, wan et ieescht drieech wia. Hia woare de Goawe no Hus jefieet un unja Dak jebrocht. Un em Winta kjemt dan de Draschmaschien un drascht daut Jeträajd ut. Daut dieet foaken mau eenen Dach.”

“Nä, daut woat je dan uk nich een groota Klompe senne, de gaunze Arnte.” “Na, groot es de Klompe mierendeels nich. Ellewätasch soo aus jie dee habe, dee brucke see hia nich. De Rogg jeit vonne Maschien fuaz enne Sakj un woat aufjeleewat.”

Ekj beduad dan nu dise Bures met de kjliene Flekja Launt, nich waut jrata aus een goodet Schalduak, woo kjemmalich dee doch läwe muste. Dort unje en Frieslaunt, doa haude see dan doch weens noch Vee, oba hia, wua doch kjeene Weid wia!

Schult säd nuscht doatoo.

Oba aus wie don ieescht wada een Enj jefoare wiere, emma enopp un erauf, buach hee meteenst vom grooten Wajch auf un opp eenen schmaulen enopp. Dee wia oba aul nich soo glaut aus de groota. Dee haud, waut see doa Kopfsteinpflaster saje. Daut meent, de Wajch wia met Steena utjefliet. Mete Koa opp Gummreife, daut foat sikj doabowe noch gaunz goot, oba soon Pieedsfoatich, daut klaupat dan un rätat! Oba doafää kjenne see doa dan

uk to jieda Tiet foare. Äwaheipt, mott ekj saje, wie habe en Dietschlaunt noanich Wäaj jetroffe, opp dee wie nich em dolsten Rääjen foare kunne. Entwäda wia de Wajch jepäwt ooda jeplostat, ooda de Boddem wia soo, daut dee nich oppwieekjt.

Na jo, un hia wia dan Steenplost. "Nu paust mau opp," meent Schult, "dis Wajch jeit derch eene Akajääjent." Un daut wia je dan uk woll soo. Aun jiedat Sied Wajch wia eene zimlich dichte Rieej Beem. Oba tweschne Stam derch sag wie aulawääjes Jeträäjdflekja. Jo, un hanewada lach doa dan dicht aum Wajch uk eene Foarm, een Bauernhof. Ver eenem hilt Schult stell. "Nu bekjikt junt däm mau mol een bät. Soo sitt et soonen Buarenhoff, dee een Schoofkje soone Kjlakjakjes Akalaunt haft, aus wie dort von bowe sage."

Waut mie daut ieeschte oppfoll, daut wia, daut de gaunza, zimlich groota Hoff uk gaunz met Steena utjelajcht wia. Doa kunn daut kjeen Blott jäwe. Runtom dän Hoff lage dan de Jebieda. Aune linkje Sied daut Wonhus met Staul doaraun. Dee wiere soo toopjebut, daut daut een Jebied wia. Hinje fuaz doaraun eene grootlichste Schien, met groote Dääre, wua dan, soo aus Schult säd, daut gaunze Jeträäjd un Goawe nenkunn. Aune rajchte Sied, doa wia soowaut aus de Rieej Schuasch ooda Schedde, aune Hoffsid one Waunt, wua de Woages, Maschiene, de Trekta un aundat Jereetschoft unja Dak stunt. Aules nich sooforsch aus en Frieslaunt, obaforsch jenuach, daut eena sikj wundre must, woo ut daut beskje Launt soo väl haud kunt erutjebuat woare. Waut eenem dan oba noch fuaz oppfoll: de Jebieda sage aula soo oolt un soo, aus wan dee

nich von Mensche jebut wiere worde, aus wan dee doa ute leed jewosse wiere, soo aus de Beem runtom.

Koop: Un oppem Dak, Jasch?

Bua: Waut oppem Dak?

Koop: Wäa stunt doa oppem Dak?

Bua: Na heea, Isaak, daut es je uk soo. Weet jie wäa doa oppem Schienedak stunt? De Otboa stunt doa. Wess woa, en läwendja Otboa, daut Lief witt, de Zoagel schwoat, de Been rot un de Schnowel lang. Krakjt aus em Bildabuak. Steit doa opp eenem Been un dreemnast sikj eent. Biesied em Strucknast sett siene Mumkje, de Otboasche opp äare Eia doch woll. Wie haude je aul en Frieslaunt walkje Otboasch jeseene, oba kjeenem von soo dichtbie un em Nast. Ekj mott saje, wan Lieskje Mumm ons von äare Otboasch en Russlaunt vetalt haud, woo dee Pogge bie de Drenkj un Piepamies oppe Stap jreepe un bieaun de Lied dan noch pienich Kjinja brochte, dan jinkj je daut scheen, oba jleewe kunn eena daut meist nich. Oba nu, aus ekj doa eenem soo stone sach, nu must ekj schoons jleewe. Nich, Isaak, uk du jleefst nu doch wada aum Otboa?

Teews: Un sach die daut dan no Wirtschofte opp soonem Hoff?

Bua: No Wirtschofte? Ekj woa junt mol waut saje. Aus ekj daut doa aules soo sach: Hoff, Jebieda, de Otboafamielje oppem Dak, un aus ekj de Kjinja hieed, dee doa wua hinjrem Wonhus em Goade spälde un lud lachte un juchte, don docht ekj nich aun Wirtschofte, ekj docht aun doa een bät wone. Biem Jeschichte läse haud jie mie daut uk emma jejankat, uk eemol mank soone Lied un äare Hiesa to senne. Un nu, mie wia, aus wan mie daut tusich wia.

8.

Teews: Na scheen, kaum jie ver Owent dan noch no Hus?

Bua: Jo, Teews, daut deed wie. Un

scheen meed wia wie uk, en Dietschlaunt woat eena vom Reise meed, one daut eena daut weet un daut dan mau ieescht

nohää enwoat. Wan eena bie ons tus reist, well wie saje, von Manitoba no Herbert, dan kaun eena tweschenenn dän Kopp oppe Schula laje, dee Uage tookniepe un sikj eent plintse. Haft eena utjeschlope un moakt de Uage wada op, dan es eena wua een 100 Miel wieda jekome, oba runtom sitt noch aules aus verem enschlope, un eena haft nuscht jemist.

Daut es en Dietschlaunt aundasch. Biem Foare enschlope, doa es nich aun to denkje fa ons Strucklenda. Doa es aules soo dicht toop un emma noch wada gaunz waut aundat, daut eena sikj meist daut Jenekj utwrekjt vom Kopp hanunhää schlakse. Wiels, eena well doch aules seene.

Wiens: Un don wia jie wada bie Schulte.

Bua: Jesser, wie wiere wada tus. Vea Doag wia wie oppe Strot jewast, haude wua een 750 Miel jemoakt un wiere dan nu meed, aus ekj aul säd. Un aus wie don, Koop un ekj meen ekj, en onse Stow kaume toom Schlopegone, saj ekj to disem, "Na," saj ekj, "Brooda Koop, soo reise, daut jeit to doll, wiels wan ekj nu to die saj: Isaak, vetal mie mol aules schmock no de Rieej, waut du en dise vea Doag jeseene un jehieet hast, kaunst du daut?" Waut sätst du don, Isaak?

Koop: Nä.

Bua: "Na sitst," saj ekj, "ekj uk nich. Un wan daut soo wieda jeit, un wie kome dan no Hus un selle tus waut vetale, dan wäawee, dan kjrie wie aules derche-naunda un vetale veleicht, woo see ons en Münster jejräpe, em Klotje jestopt un oppem Kjoakjetorm jetritst habe, un woo wie doa dan nu henje. Nä, wie motte nich soo joage biem Reise." Ekj wull nu noch

saje, woo wie daut veleicht aundasch doone kunne, meteenst see ekj, mien Koop schlapt doa oppem Stool aul. Na scheen, ekj klunj am nu een bät oppe Tee, daut es bie am de Städ toom Oppwakje, un wie jinje schlope.

Wiens: Jie fuare oba dän aundren Dach nich fuaz wada loos?

Bua: Nä, Wiens, ieescht veschneft wie ons een poa Doag.

Wiens: Un du vetalsd bieaun waut vonne Reis.

Bua: Ie woo, nich ekj, Jiesbrajcht, ekj wull saje Gisela, vetald. Wiels äare Mame, waut dan de Welm Schultsche wia, un Karl, waut dan äa Studentebroode wia, dee haude je tus bliewe un bie de 1000 Jefliejelheena enwachte must. De beid vetald see daut. Un Nobasch, doobie wort ekj dan en, woo daut vonne Sied seene deit, wan musdarpsche Foarma omme Welt reise, un wan soone Mestkjrät aus dise Schulte Mejal daut utputst.

Daut es je soo, wää onsen Isaak Koop noch nich kjant un am dan met eenmol sitt un am uk hieet un väastale sitt, dee fangt dan meteenst aun to schmustre un dan doaromshaulwe uk to lache. Oba met mie, ekj weet nich, waut es doa, waut aun mie to lache es! Oba soo aus de Mejal daut vetald, ekj must äwa mie selfst lache. Ekj jinkj jrodentoo enne aundre Stow un stald mie ver dän grooten Spieejel, soo een bät äwaroasch, daut ekj mie vonne Sied seene kunn. Oba doll wia ekj daut Bauljch nich. Daut jeft Mensche, dee kaun eena nich doll senne.

Teews: Na scheen, nu foat aul mau wada.

9.

Bua: Foare, dan foare. Twee Doag vepust wie ons, un don fua wie wada. Un waut ieescht veleicht aus Spos utjeseene

haud, daut wort nu iernst: wie fuare aula toop opp Beisikjels. Wie aule vea. Freilich, meent Schult, doa wieda em Siede, doa

deit de Wint eenem nich väl oppem Foaraut, doa es weinich Wint. Oba doafäa sent doa aulahaunt Boaj, doa mott eena ieremol schuwe, oba boajauf jeit et doafäa dan uk emsonst.

“Jo,” saj ekj, “dan jeit ons daut soo aus disem Kjieedel, däm Ulespieejel: biem Boajoppgone wia hee vezieet un lacht, wiels hee sikj freid, woo scheen daut wudd senne, wada boajauf. Biem Boajauf jaumarieed hee un ständ, woo schwoa daut wudd senne, boajopp.”

“Na,” sajcht Gisela, “dan moak wie daut jescheida: boajopp frei wie ons op boajauf, un boajauf jeit et aul von selbst scheen.” “Nä, wan soo,” saj ekj, “dan mau häa met de Boaj. Un de Foaräda.”

Met de Räda wia daut bie Schulte oba soo. Jiesbrajcht un de Schultsche haude toop eent. Schult selfst un Karl haude jieda eent. Un daut vieede wudd hee pachte, meent Schult.

De Schulte wiste, waut eena aun Kjleedie aules metnäme must un woo daut tooptoschniere un oppem Raut fausttoschnale wia. De Schultsche wull ons uk noch aulahaunt Äte metjäwe, oba Gisela meend, leewa nich. Daut schmakjt unjawääjes väl scheena enne Gausthiesa, un daut beskje mea Jelt ... soone Amerikaunische Onkels met aul äa Jelt ... See säd nich wieda un plinkjt mie mau soo vonne Sied een bät too.

Na, ekj plinkjt dan nu trigjaun, wiels Amerika es Amerika! De Dietschlenda mäaje de Amerikauna fa domm, ooda uk fa kluak hoole, daut es an nich emma auntoseene, oba fa rikj hoole see dee weens, un daut es uk aul waut. Un eena mott sikj daut dan uk waut koste lote. Äwajens wia daut von de Mejal mau Spos.

Un don, aun eenem Friedach wia daut, don läd wie dan loos. Veropp Welm Schult, dan disa, Isaak Koop met siene dunkle Brell, dan ekj un daut hinjaschte de Gisela Mejal. See wudd ons de Hunj aufwääre, meent see. Wuahan daut jinkj, daut wist Schult. Verieescht oba no Diepholz, daut wia mau jrod wua een 20 Kilomeeta auf. Ekj woa daut nu aul emma soo saje, aus see daut en Dietschlaunt

doone. Kilomeeta nich Miel. Eene Miel es een bät mea aus aundathaulf Kilomeeta.

En Diepholz sajcht Schult, “Soo, hia krup wie verieescht eemol em Zuch un foare daut ieeschte Enj mete lesabon, bat aum Rhein.” Daut es je dan een Fluss, aus ekj ieescht aul säd, de scheensta en Dietschlaunt un de straumsta en Europa un de beriemdesta vonne Welt. Daut säd uk Liera Pries emma. Na hieet, docht ekj soo bie mie, met aul de Beisikjels em Zuch bie de schmaule Däare un enje Jenj! Oba doa wia een besondra Wagon, doa naume see ons dee auf, wie tolde een bät waut, kjrieenje een Ticket un daut wia uk aules. Nä, daut mott eena aul saje: wäa doa daut Beisikjel met oppe Reis nemt, fa däm es daut sea hendich jemoakt.

Om Klock fiew ut wia wie en Dusseldorf. Daut wia je dan oba kjeen Darp, veleicht mol eent jewast, daut wia eene jehierich groote Staut. Un doa sull dan nu woll uk de Rhein wua vere Hinjadäa senne. Wie dan nu aula erut, kjrieen onse Beisikjels un ekj kjikj mie dan daut ieeschte nom Fluss om. Oba dee wia je doa dan uk noanich.

“Nä,” sajcht Schult, “dän Rhein woa wie uk mau ieescht morje to seene kjrieen. Verieescht jeit de Wajch nich dichtbie jenuach.” Na, daut wia je dan uk eendoont vondoag ooda morje.

Em Zuch wia daut niedatrajchtich heet jewast, heet un enj, un daut haud soo schwind jegone, daut eena de gaunze Strakj soo goot aus nuscht haud to seene jekjräaje. Oba nu wia wie wada oppe ieejne Feet. De Sonn brend nich mea soo, daut jinkj aul toom Owent. Un ekj mott saje, mie wia soo, aus wan et nu ieescht soorajcht aunfunk goot to gone. Woo sull et uk nich: Musdarp met siene Steena un Migje wia wajch un vejäte; to kjemre haud eena sikj om nuscht, weens ekj un Koop nich. Un soo fua wie dan nu lenjst däm straumen Wajch met de huage Beem aun jiedat Sied. Aus daut aunfunk dolla schemma to woare, buach Schult meteenst tosied. Ekj kjikj, un doa es dan uk eene Gaststätte met eene Tofel “Fremdenzimmer.” Na scheen, saj ekj to mie, dan nachtbliewe. Miene Been wiere

uk fuaz reed.

“Ekj wunda,” saj ekj to de Mejal, “wooväl Miel wie vondoag dan aufjestraumpelt habe?” “Miele,” sajcht see, “daut mott ekj ieescht äwaschlone, oba Kilomeeta sent et krakjt 39.” “Woo weetst du daut soo jeneiw, veleicht sent et 40?” “Nä, kijkt,” sajcht see, un wiest metem Finja no äarem Vääraut, “doa steit et”. Aus wie zemorjes loosfuare, stunt doa 4805, un nu steit doa 4844, krakjt 39 mea. Ekj kijkt, un doa dicht aum Nowel, doa es soowaut aus een Spiedometer. “Jo,” sajcht Gisela, “ekj kaun jieda Owent saje, wooväl Kilomeeta wie jemoakt habe.”

Dän aundren Morje läd wie aul tiedich loos. One Freestikj, wiels de Wieetslied haude daut nich sea ielich, un wie kunne je uk unjawääjes waut äte. Daut jinkj nu no Köln opptoo, säd Schult. Köln, Köln, ekj frog disem, auf hee waut von Köln wist. Waut sätst du don, Isaak?

Koop: Daut weetst du goot.

Bua: Jo, ekj weet: nuscht sätst du. Oba du kunst die daut uk aul eemol aunwane, waut to saje, wan du uk nich weetst. Na jo, oba mie kaum daut soo vää, ekj wist uk selfst nuscht von Köln, doabie deede de beid Schulte, aus wan aulemaun weete must waut Köln wia. Ekj leet an doabie, wist oba doch nich.

Senne oba es daut eene groote Staut, un waut doa en Dietschlaunt dan de Rhein es, dee jeit doa medden derch. Ons Wajch jinkj oba aum Raunt vonne Staut vebie, un wie kjrieetje von dee dan uk mau mierendeels bloos twee Tormspetze to seene. Uk de Rhein selfst vekroop sikj noch emma ver ons.

Jo, un don kaum wie no, nu mott ekj oppe Koat nokjikje, jo Breul heet de Staut. Un doa bie Breul, doa wia dan uk entlich ons Rhein. Wie hilde stell, wiels, disen Fluss wull ekj mie von dichtbie bekjikje un wan et jinkj, uk aunfote. Von däm haud eena je aul emma soo väl jehieet, nich bloos nu von Schulte, na uk aul ea von Liera Pries. Un uk en de Jeschichtebeiekja jeläst, woo de Dietsche sikj doa dicht bie emma met de Fraunsoose jekaubelt un sikj dan uk vedrascht haude, un iedel

soowaut.

Jo, un nu wia eena selfst doa. Ekj mott saje, mie wia aul schis jewast, mie wudd daut metem Rhein soo gone aus metem Weser: Eewasch, jo, Brigje, jo, Pogge, jo, oba Wota, na, daut heet, mau jrod eene Japs voll ... Oba daut wia dan nu doch gaunz aundasch. Hia wia schoons Wota, waut es doajääjen ons Red Riwa! Oba doaropp kom ekj noch wiedahan.

Un natieedlich wia hia uk fuaz wada eene Brigj. Wie doa een Enjskje enopp, hoole stell un kijktje ons om. Biem aundren Enj Brigj fangt uk aul wada eene groote Staut aun. “Woo heet dee?” frog ekj Gisela. “Nä, daut es doch jrod Bonn,” sajcht see, “daut es nu onse Hauptstaut, soo aus Berlin daut frieejoa wia. Doa sett nu onse Rejierunk un doa es uk ons Eisenhauer...” Säde ekj Eisenhauer?! Daut es een Jauma met dise Hauers: Eisenhauer, Adenhauer, Ollenhauer. Eenen Ollenhauer jeft et en Dietschlaunt nu nämlich uk noch, uk een grootet Tia. Oba Jiesbrajcht meent ditmol doch Adenhauer.

Teews: Na lot de groote Lied mau senne un wieda!

Bua: Mienswääje wieda. Wie dan wada vonne Brigj erauf un trigjaun oppem Heiwä enopp. Un ditmol rand dee gaunz dicht aum Eewa. Un doa dan nu, Junges, ekj saj junt, daut gauf een Reid opp däm straumen Wajch. To rajchta Haunt emma de Rhein, to linkja emma Boaj. Äwajens Schult meend, daut wiere nich Boaj, daut wia mau een huaget Eewa. Nä, ver ons Strucklenda es soowaut aul Boajch.

Äwajens sag wie goanich, woo huach de Boaj wiere, aun beid Sied Wajch wia eene Rieej huage Beem, soo daut wie nich boajopp kijktje kunne. Oba doafää fua wie dan mierendeels uk em Schaute. Jo, un dan nu de Heiwä! Lied ekj saj, woo daut doa kreiweld voll Koare, Bosse, Mootaräda, Skutasch, waut de Dietsche Mootarolla saje. Un biesied dan noch de Räda. Wan ekj von Räda räd, dan meen ekj emma Beisikjels. Bie soonem Jewank, dan lieet eena daut leicht, emma schmock biesied oppem Beisikjel Wajch bliewe.

Daut wia dan nu aules scheen un goot, wan et nich soo onmenschlich heet jewast wia. De Sonn, de brieelj, un de Loft de jlääd mau soo. Un bowenenn jinkj daut emma soo schmeissich boajopp, wieda nuscht aus boajopp. Eena kijkt dan tweschenenn woll no unje, nom Rhein: dee, dee haud et goot, emma bloos boajauf, un emma em kjeelen Wota ...

Fa ons wia je daut nu een Jlekkj, daut doa aum Heiwä aule Finjalank eene Wirtschoft wia, ooda sest eene Bood met waut to drinkje. Waut hab wie doa nich aules jesope! Daut es doa met de Drinks en Dietschlaunt nuscht aundasch aus bie ons en Canada. Uk aulawääjes Coca-Cola, oba stots Pepsi-Cola un 7-Up jeft et doa Afri-Cola, Bionade un noch aule Sorte. De Nomes weet eena boolt utwendich. Wie habe daut aules jeprooft, oba Nobasch, un jie räde leewa nich doavon, wie, ekj meen Koop un ekj, wie bekwoakjste schlieslich aul daut Drinkzeich un deede daut soo aus Schult. De haud met daut seete Wota goanich ieescht aunjefonge, hee drunk jlikj siene haulwe Buddel Bea. Daut wia mau soo goot een Glaus voll, oba daut help dan weens uk waut jäajenem Darscht.

Een Enjskje vere Staut Linz bleew wie Nacht. Bute em Goade verem Gausthus

aut wie Owentkost un strakjte verieescht dan onse Been unjrem Desch ut. Ekj kijkt dee soo delenjd, miene Been meen ekj, un daut wia, aus wan mie daut äwa dee doch een bät jaumre wull. Waut haude dee väl vom Rhein un aul daut aundre, emma bloos väarewajch stankre un sest fa nuscht wieda Tiet. Bowe, de Uage, dee sage uk waut ... Holla, Uage! "Isaak," saj ekj to disem, "woo sitt et met diene Heenauage?" De Schulte Jiesbrajcht leet am oba nich to Wuat kome. "Onkel Jasch," sajcht see, "rot eemol, wooväl Kilomeeta wie vondoag jefoare sent, dän ieeschten vollen Dach?" "Na," saj ekj, "dusent veleicht nich jrod, oba uk nich väl weinja, sent et 100?"

"Nich väl weinja," sajcht see, "86, un daut sent dan mea aus 50 kanadische Miel. 80 Kilomeeta, daut woat soo jerääkjent, daut es jenuach fa eenen Dach. Ekj wunda," sajcht see, "woo jie daut habe toostaunt jekjraaje, nuscht jewant un doch aul biejoare!"

"Jo," säd don uk Welm Schult, "86, daut es een bät too väl, sest sat jie daut aum Enj nich derch." Wie beid wiere stell, disa sajcht je soowiesoo nuscht, un ekj säd uk nuscht, oba enbille deed wie ons doch schoons waut.

10.

Dän aundren Dach wia wie en eene goode Stund en Linz. "Soo," sajcht Schult hia, "well wie nu nich eemol waut aundat proowe, mol metem Schepp een Enjskje dän Rhein boajopp foare? Wää en Dietschlaunt jewast es, dee mott uk eenen Rheinripp oppem Turisteschepp jemoakt habe, waut meen jie?" Wie meende jo.

Daut dieed kjeene haulwe Stund, don wia doa uk aul een Schepp. Wie doa dan nu enopp, met onse Rāda toop. Fa dee es uk opp soonem Schepp emma Rum, un daut kost mau, jrod een poa Zent.

Un nu, weet jie Nobasch, soon

Rheinripp metem Schepp, daut es werkjlich nich, daut de Dietschlenda sikj fa nuscht doamet emma een bät domm habe. Daut loont sikj schoons, doamet to puche. De Sonn, dee peesad uk nu wada goot en. Oba wie wiere bowe oppem Vedakj schmock unjrem Dak, aune Siede aules op, soo daut de Loft doa goot derchpuste kunn. Wie vea sade ons aun eenem kjlienen Desch dol, dicht aum Boad, soo daut wie daut rajchte Rheineewa ver ons haude. Un soo, von een Enjskje auf, sag wie ieescht, woo steil daut doa enopp jinkj. Jo, un gaunz bowe,

doa wia dan meist opp jiede Spetz, ooda doch weens opp väle, emma eene oole Burg ooda een Schloss ooda soowaut. Ekj mott soone Wieeda aul opp Huachdietsch saje, wiels wie soowaut nich opp Plautdietsch habe.

De Stroom reet hia zimlich, un daut jinkj mau langsam jäajenaun, soo daut wie ons aules goot beseene kunne. Oba uk dichtbie om ons erom wia aulahaunt to seene. Runtom aune Butakaunt stunde aulawääjes kjliene Desche, soone aus onsa. Enne Medd oba stunt een jehierich langa. Om däm erom saut eene groote Jesalschoft, Kjinja, junge Mensche, ellerachtje un oole saute doa, aute, drunke een bät waut, mierendeels oba wiere see lud un vezieet un sposte un lachte, daut eena jrodentoo metlache must. Un tweschenenn sunge dee dan uk aulatoop. Schult meend, daut wia goanich daut soone sikj aul von ea jekjant habe, opp soonem Rheinschepp aum jemeensomen Desch, daut dieed emma nich lang, dan wia eena met aulem goot Swaut. Schult must mie dan oba noch saje, waut een Swaut wia.

Teews: Un waut wia daut dan?

Bua: Plautdietsch wudd wie je daut Chum saje. Jo, un de Lied dreewe nich mau bloos soo äare Spuchte, met eenmol, dan sunge see uk aulatoop. Jie motte oba goanich denkje, daut dee veleicht tooväl jedrunke haude un doavon soo frintlich un vejnieecht wiere; nä, daut kjemt doa bie soone Reise gaunz von selfst, daut eena frintlich woat un eenem no sinje es. Daut es opp soonem Schepp enne Loft. Jo, un bie aul däm kaum je doa uk noch von irjent wuahää Musikj. Nich sea lud uk nich sea hotsich, nä, dee paust krakjt to däm Rhein unje, to de Eewasch met de Wiengoades, to de Burje un Schlessa bowe.

Meteenst oba es de Musikj stell. Es een Stootje stell un spält dan wada loos. Nu een bät luda. Uk aul de Mensche aun de kjliene un aun däm langen Desch worde meteenst stell, horchte no de Musikj un fange dan aun met de Musikj mettosinje. Uk onse beid Schulte sinje met, waut Zeich un Lada helt. Bloos wie beid

Musdarpa sent stell un riete mau soo daut Mul op.

De Lied sinje un kjikje doabie emma no onse Sied eenen Steenboajch enopp. Ekj dan nu uk, oba ekj see doa nuscht Besondat.

Aus daut Leet to Enj es, een scheenet Leet wia et äwajens, saj ekj to Gisela; "Waut en eensje Welt fäld junt meteenst aula?" "Na, Onkel Jasch!" wundad see sikj, "daut wia je jrod de Loreleifelsen. Wan eena rechtich kjikjt, dan sitt eena doa bowe de Lorelei sette!" Un don foll mie bie, waut ekj eenmol jeläst haud un ekj saj, "Wacht mau, daut es je dan woll daut Frumensch, wan dee eene Lomm met wäm kome sitt, dan buzhat see sikj schwind äare fosje Hoa opp un fangt dee aun to kjame."

"Nich fosje," sajcht see, "äare goldne Hoa, kjamt see un sinjt doabie." "Jo," saj ekj, "kjamt un sinjt, daut de oama Fescha bloos horche un glotse mott, bat siene Lomm dan omstelpt un hee vesipt. Un daut es dan daut Enj vom Leet." "Jo," sajcht see, "soo onjefää jeit de Jeschicht." "Oba saj mol, Jiesbrajcht," saj ekj un kaum nich wieda.

De Mejal recht sikj meteenst äwarenj, dreift metem Finja un sajcht, "Onkel Jasch, wan jie noch eenmol Jiesbrajcht to mie saje, dan saj ekj to junt wiedahans Onkel Jakobowskje." Daut mucht je dan nu veleicht Jasch opp Rusch senne. "Na scheen," saj ekj, "ekj woa nich mea, oba saj eenmol, Mejal, es aun de gaunze Jeschicht waut aun soo?" "Nä, daut nich," sajcht see, "daut es mau soo eene oole Vetal, un doavon habe see dan en Leet jemoakt, un aulemaun kjant daut. Un wan hia dan soon Schepp voll Mensche vebiekjemt, dan späle un sinje see daut Leet." "Un aules es mau utjedocht!" saj ekj. "Nä, daut es doch krakjt eendoont," sajcht see, "mau utjedocht ooda nich, wan et mau scheen es. Sag jie nich aul dise Mensche, woo de metsunge un woo ontlich dee doabie kjikjte, rajcht aundajchtich. Un walkje kjneepe de Uage too, wiels dan kaum eena de Lorelei bāta seene." Ekj wia stell, uk Gisela wia een

Stootje stell un funk dan leiselkjes aun to sinje:

Ich weiss nich, was soll es bedeuten,
Dass ich soo traurig bin ...
Ein Märchen aus uralten Zeiten,
Das kommt mir nich aus dem Sinn.

Daut es nämlich daut Leet, un see sunk daut gaunz derch. Un Welm Schult somd met. Ekj muak de Uage too, un Lied, daut wia werkljich, aus wan doa soowaut Goldnet schemmarieed.

Teews: Wieda Jasch!

Bua: Scheen, dan wieda. Vea Stund fua wie soo oppem Schepp, aules fa fief Moakj oppem Kopp, daut es een Dola un 25 Zent, un dan noch 12 Zent fa et Beisikjel. Bilja jeit et uk aul nich. Oba scheena nämlich uk nich, Lied ekj saj junt, wan jie mol no Dietschlaunt kome, dan bloos nom Rhein un oppem Schepp enopp.

Na jo, een bät ver Klock twee wia wie en Bobbat. Daut es Plautdietsch, Huachdietsch saje see daut Boppard, soo steit daut uk hia oppe Koat. Daut wia uk een gaunz natet Stautje un lach aune linkje Sied vom Rhein. Wie dan nu erauf vom Schepp un wada opp onse Räda. Wie fuare aun de Sied oba mau soo goot 15 Kilomeeta don kaum doa eene Väare, un wie met dee dan nu trigj nom rajchten Eewa, wiels wie no Ausmannshausen wullen. Welm Schult wist wuaron, un daut wia dan daut wie doa Nacht bliewe wulle. Ekj wundad mie, wuaron soo tiedich nachtbliewe, oba Schult wist uk daut. "Om dise Tiet, em Somma, met de väle Turiste em Launt, mott eena aul Klock vea eene Stow habe, sest lota, dan es nuscht mea ladich. Nä, daut hab wie lota dan uk goot kjane jeliheet, äwajens uk ditmol aul fuaz. Doabie wia de Klock noch mau jrod vea.

Wie jinje von Gausthus to Gausthus un uk aulawääjes enne Hiesa, wua bute eene Tofel wia: "Fremdenzimmer." Oba nuscht, aules wia voll. Ekj wull Schulte dan nu enbille, wieda to foare, bat Rudesheim, un wies am daut oppe Koat, daut must je aul waut Jratret senne. "Rudesheim," sajcht hee, "Wan et wua em Somma aum Rhein

schlemm es metem Kwatia, dan es daut en Rudesheim. Wiels, dit es je hia soorajcht de Wienjäajent en Rudesheim noch aum dolsten. Hia mott jieda Utlenda weens eenmol em Läwe jewast senne." "Nä, woo moake de aundre Turiste daut dan, daut see de Nacht emma wua to schlope habe?"

"O," sajcht Schult, "daut es gaunz eenfach, eena mott sikj mau telegraufisch eene Stow bestale, aul Wääkje verut." "Jo, un daut es dan oba nuscht," mischt Jiesbrajcht sikj nu mank, "verut bestale, dan es eena je kjeen fria Mensch mea, un wan eena reist, dan mott eena doone kjenne, waut eena well un wanea eena well." "Un doaromshaulwe uk eemol wua bute unjre Beem nachtbliewe," saj ekj. "Doaromshaulwe," sajcht see.

Wie sochte dan noch en Stootje, oba vejäws. Don säd ons een Maun oppe Gaus, wie sulle mau mol een Enjskje erutfoare ute Staut, vom Rhein wajch, enne Boaj enenn, doa wia nich wietauf een Stautje, un doa mucht noch ea Rum senne.

Na scheen, wie läde dan nu loos. Oba fuaz wua de Staut opphieed, must wie aufange to schuwe, soo steil jinkj daut doa boajopp. Wie schoowe de Räda ieescht een Miel, dan noch eene un noch eene, don wiere walkje von ons ute Pust.

Koop: Saj mau, du wiescht ute pust.

Bua: Na scheen, ekj wia aum dolsten, un daut wia uk nich fa nuscht. Jo, Wiens, du fruachst fuaz aum Aunfank no mienem Buck, un nu kaun ekj die daut saje: dän

Dach verhäa, bie de 86 Kilomeeta Beisikjel, un hia bie dise dree Kilomeeta boajopp schuwe, doa funk daut met mienem Buck aun, daut hee aunfunk enna sikj to gone, soo aus du sajchst, daut de Molotschna saje ...

Na jo, wie kaume oba doch schlieslich doahan, waut jan Kjieedel jemeent haud. Daut Darp heet Aulhausen, daut hab ekj goot behoole, daut loond sikj schoons.

Wie funge dan uk fuaz aun to kijke un to froage wäajen Nachtbliew. Daut es je aul en soone Jäajende en Dietschlaunt, wua soo väl Turiste kome, un besonda aum Rhein, soo, daut meist jieda Hus soone Turistenmensch to Nacht oppnemt. De Wieetslied trakje selfst em Staul, ooda

enne Schedd, oppem Bän, un vemeede äare Stowe aun framde Jast. Daut brinj an dan äwa Somma een scheenet Klompkje Jelt en.

Un soo kijkt un fruach wie dan. Oba nuscht, aulawäajes hukt aul wäa. Bieaun funk daut aun jehierich schema to woare. Jo, un don wia ekj saut vom Sieekje. "Isaak," saj ekj to disem, un kijkt tosied nom Bosch, de Gaus, opp dee wie jrod wiere, haud mau aun eene Sied Hiesa, aune aundre Sied wia een steila Aunboajch met Woolt veraun. "Dise Nacht," saj ekj, "woascht du die nich brucke uttrakje. Wie beid woare wua mankem Struck schlope, Migje sent je hia woll nich."

12.

Meteenst steit doa aum Stich en Korf met fresche Kjoasche. Biesied Korf en eene Papiatut, aul een Pund auffewoage, uk de Pries doaraun - 50 Pfennig. Oba kjeen Mensch dichtbie. Daut Hus hinjre Kjoaschetut, doahan jinkj eene steile Trap enopp, daut wia mau knaup to seene. "Soo," saj ekj, "wieda go ekj nich, un bowenenn hungat mie no fresche Kjoasche." Un doamet sat ekj mie dan bie de Kjoasche dol. Na, ekj naum nich fuaz. De aundre wiere uk stell jestone un kijke sikj rom, auf doa nich wäa kome wudd.

Un doa kaum schoons wäa, eene Han kaum doa. Oba daut wia dan doch nich eene Heenahan, daut wia eene Taunte, eene Mumkje soo enne meddelje Joare, dee heet mau Han. Daut heet Plautdietsch wudd wie daut Han saje, wiels see Huachdietsch Henne heet. Un soo woa ekj ar uk saje motte, wiels, wan Plautdietsch Han, dan es daut Huachdietsch doch wada een Hon, un see wia oba, aus ekj aul säd, een Frumensch, un bowenenn eene Wätfru. Auf äa Maun dan nu Hon ooda Han, ekj meen Huachdietsch Hahn

ooda Henne jeheete haft, wiels hee doch een Maunsmensch wia, daut hab ekj vejäte to froage.

Jenuach, dit Frumensch wia meteenst ver ons. Wie leete ons jieda een Punt Kjoasche aufwäaje, un uk de aundre dree sade sikj nu bie mie dol, plaut oppe leed. Bloos de Hansche stunt, kijkt ons biem Kjoascheäte to un schmustad sikj eent. See wia eene frintelje Fru.

Aus ekj sach, daut see eene frintelje Fru wia, funk ekj aun to schelle. Ar wia goot schmustre, säd ekj, see wist, wua see dise Nacht schlope wudd, see haud een Bad un een Dak bowrem Kopp. Oba wie! Ons leet kjeena nenn, un wie wudde je dan woll hia oppe Gaus bie äare Kjoasche nachtbliewe motte.

De Fru schmustad bloos noch dolla. Un don funk Jiesbrajcht aun, mie to halpe. "Dise beid Herren," sajcht see, un wiest no mie un Koope, "dee kome von Amerika. Na, mea aus daut, von hinja Amerika kome dee, von Canada, von wua frieejoa de scheenste Indiaunapistole kaume un wua daut uk vondoagschen Dach noch

Redskins jeft. Dise Onkels habe dee selfst jeseene un eenen uk aunjefot. Jo, un de Nacht habe see biem Nuadpol de Wilw jule jehieet un sikj meist dootjegruult..." Ekj mott saje, wie haude to de Mejal noch nuscht von Indiauna un von Wilw vetalt, daut docht see sikj aula ut. Oba scheen hieed sikj daut un een bät grulich. "Jo," sajcht see, "un nu woa jie dee hia en junem Darp to Nacht mau jrod soo oppe Gaus lote, medden en Dietschlaunt. Daut doone de Indiauna nich eemol!"

De Hansche, de schmustad aul nich mea, dee lacht aul äwalud. "Komt!" sajcht see, kjricht äaren Kjoaschekorf to hoole, nemt Gisela aum Oarm, "komt mau aula, doa woat Rot senne."

See leid ons de steile Trap enopp, un doa wia dan uk fuaz äa Hus, nich soo sea groot, oba straum un jemietlich met runtomundom Bloome. Biesied Hus, no de Gaus han, wia eene Terasse met miere Desche doabowe un Steela doabie. Aun eenem must wie ons nu verieescht dolsate, un see wudd ons schwind waut to äte reedmoake. Daut leet wie ons aul jefaule.

Doa saut wie dan nu un kjikjte ons een bät rom. Un Lied, wia daut doa scheen! Unje wia de Gaus, von dee wia oba nuscht to seene. Hinjre Gaus oba, doa jinkj daut steil boajopp. Gaunz veraun wia doa noch een bät waut von Wooltbeem, oba wieda enopp, daut wia aules Wiengoade, soo wiet aus eena seene kunn. Un uk aun onse Sied, fuaz hinjrem Hus, jinkj et steil boajopp. Verieescht kaum doa een groota Oftgoade un hinja däm uk wada een Wiengoade. Un soo no aule Siede, Wiengoades!

Wie wiere hia medde mank de Wienboaj. Von soowaut haud eena emma bloos en Jeschichtebieekja jeläst un nich rajcht jleewe wult. Un nu wia wie doa medde mank. Daut wia nu aul Owent, de Sonn wia hinjre Boaj, daut wia nuscht mea heet, de Loft soo rein un aus wan dee rajcht no waut Scheenet rikjt. Doa wia kjeen Wint ooda waut un uk kjeene Migje. Jie woare daut veleicht nich jleewe, daut et soowaut wua enne Welt jeft. Zeowes vere Däa

sette uk kjeene Migje. Oba daut jeft et doch.

Na, un don aut wie dan. Natieedlich wada Spieejeleia met jebrodne leedschocke. Oba daut schmakjt. Un Koffe kjrieej wie dan uk noch. Aus wie saut wiere, bleew wie doa jrod aum Desch sette. Von Schlopegone räd kjeena. Doa säd äwaheipt kjeena waut: soo scheen meed, soo scheen saut un runtom aules soo scheen, eena saut un wia stell.

Met eenmol kjemt doa utem Hus noch een Poa Lied erut. De Maun soo bie 40, de Fru een bät jinja. Biem vebiegone saje see beid frintlich "Mahlzeit" un sate sikj dan aun eenem aundren Desch dol. See sette oba mau knaup, aus doa uk aul noch een Poa de Trap vonne Gaus enoppkjemt, een bät jinja aus de ieeschte. Dit wiere jane ieeschte äare Jast, dee kjande sikj aul von ea. Beid Poare wiere, aus wie daut lota erfuare, daut, waut see doa Urlaubjast nane. Daut sent Lied, dee hia en dise scheene Jäajent verem Somma, ooda doch weens opp een poa Wäakj eene Stow meede doone un dan mol proowe, de gaunze Kjlaterie tus opp een Stootje to vejäte.

Aus dee dan aulatoop ieescht sette, kjemt onse Wieetsche dan uk aul met eene Buddel Wien un fief Jläsa opp un sat sikj uk aun jane äaren Desch dol un daut Spaziere jeit loos. Waut dee sikj vetalde, kunn wie nich vestone. Oba meteenst kjemt de Hansche aun onsen Desch un sat sikj bie ons dol. Un vetalt dan: "Jant," sajcht see, "de Jinjra, daut es een Student met siene Fru, daut sent Schwobe, dort wieda vom Siede. Un daut aundre Poa, waut daut ieeschte kaum, daut sent Berlina." "Na!" saj ekj, "werkjlich ut Berlin?" "Jo," sajcht see, "gaunz krakjt ut Berlin. Un ekj vetald an aul, daut jie beid Kanada wiere, un well wie nu nich aula toop trakje?"

Jo, daut wull wie, un deede daut dan uk, un daut wia dan nu bunt jenuach: twee Schwobe, twee Berlina, de beid Schulte, waut je dan meist soo goot aus Russe wiere, wie beid Kanada un de Hansche vom Rhein. Un soo fiefoatich räd wie dan

uk, oba jieda street, daut hee aum dolsten Dietsch räd. Oba lache deed wie aula eenstemmlich, aule näajen.

De Wieetsche must noch mea Wien hole, un de Berlina betold däm. Wiels, aus ekj dän Jeltbiedel ute Fupp hold, weifeld de Berlina mete Haund: "Jeft et nich," sajcht hee, "fa de Amerikauna tolt nu Berlin." Un doabie vetald hee dan, un siene Fru un de beid Schwobe holpe met, waut ver an, aus de Kjrigh to Enj jewast un en Dietschlaunt aules Hauls äwakopp jegone wia un meist nuscht to äte, waut fa an don de Parsels jewast wiere, dee ut Amerika jekome wiere, waggonwies.

Un de Nomes doabowe, waut dee aufjeschekjt haude, wiere sootosaje aules dietsche Nomes jewast. Nich, Isaak, doa word wie ieescht soorajcht en, wooväl onse Parsels jeholpe haude un waut dee wiere jerääkjent worde. Disa, kaum mie soo vää, funk sikj jrodentoo aun een bät to schäme, daut hee don soo knieprich jewast wia un emma jrod mau Zente un nich Dolasch enne Fupp jehaut haud, wan jejäft sull woare. Wia et nich soo, Isaak?

Jo, un bieaun vetald onse Wieetsche dan uk, un doabie wort et sea stell aum Desch daut see woll Wätfru wia, secha wist see daut oba nich. Äa Maun wia uk em Kjrigh jewast un wia ut Russlaunt noch nich trigj. Noch nich, see luad oba noch emma.

Eene browe Fru wia daut, dise Hansche. Gaunz auleen stald see de groote Wirtschaft wajch met jemeede Mensche. See haud eenen grooten Wiengoade, fief Morje, daut sent onjefää fief Aka, haud

eene ieejne Wienprass un muak ut äare Wiendruwe selfst dän Wien. Uk disen, dän wie drunke, haud see selfst jemoakt. Uk eenen grooten Oftgoade haud see, de Kjoasche wiere ut äarem Goade. Jo, un daut äa Maun noch wada trigjkaum, daut jleewd see woll selfst nich mea.

Nä, Lied, wan Dietschlaunt soo schwind wada oppe Been jekome es, one soone Frues, aus dise Hansche eene wia, haud daut nich jegone. Un tolatst sung wie uk noch aulatoop. Daut heet, met ons beid wia daut nich waut, oba proowe deed wie doch, daut jinkj nich aundasch. Oba een Leet wia doa, daut kunn ekj uk. Daut haud ekj noch von onse Saunkje Mumm: "Haub oft im Kjreise der Lieben..." Daut hab jie en Russlaunt woll ieremol jesunge, Wiens, he? De beid Schulte, dee kunne aul de Leeda. Jo, un uk de Lorelei kaum noch aune Rieej.

Teews: Jinj jie uk noch schlope?

Bua: Jo, Teews, daut deed wie. Oba zimlich lot wia et aul, aus wie enne Bade kroope. Jo, gaunz rechtich enne Bade. De goode Hansche gauf ons äare ieejne Schlopstow auf met däm breeden, tweemaunschen Bad. Doa schleep wie beid, Koop un ekj, benne. Fa Schulte funk sikj een Stretscha, dän wie biesied oppstalde, un de Gisela naum de Wieetsche met, un de beid haude dan wua dicht unjrem Dak oppe Kjikelhelta jeschlope.

Un daut wia dan ons dredda Dach, met 45 Kilomeeta oppem Raut, von dee de latste dree boajopp, dee lenjste jewast wiere.

Dän aundren Morje wakjte ons de Vääjelkjes opp. Wie haude je de Nacht äwa daut Fensta groot opstone, un doa dichtbie sunk daut dan nu meteenst loos, waut mau nenjinkj. Ekj opp un dän Kopp

toom Fensta rut. Un Liedkjes, ekj saj junt, wia daut een trauma Morje mank aul de Wien un Oftgoades un Boaj un Vääjelkjes! Ekj dan nu enne Bekjse un bloos erut un dän Boajch enopp. Doa kaum je daut

ieeschte de Oftgoade, aus ekj aul säd. Un wää doa oba aul wia un selfstaunda met eene Deenst Mejal pienich Kjoasche plock, daut wia onse Wieetsche. Twee groote Kjarwvöll haude de beid aul jeplocke. See kaum dan oba met mie trigj em Hus, see wudd ons nu schwind Koffe koake, meend see.

No Freestikj naum wie dan Aufscheet von onse Wieetsche un uk von de beid Berlina, dee nu uk aul oppjestone wiere. Welm Schult bestald noch Komrod Stalin to jreesse, wan dee sikj mol en Berlin wiese sull.

Un don läd wie loos. Meed wia wie nich mea, un hia runtom wia daut soo niedatrajchtich scheen, daut, aus Schult fruach, auf wie nich doch noch wada een poa Miel boajopp wudde schuwe welle, wiels, waut dan kaum, daut wudd sikj schoons loone, don wia wie ons eenich, wie wulle.

Un ons wort daut uk nich leet. Aus wie de Wiengoades ieescht hinja ons haude un noch emma hecha kroope, jinkj de Wajch doa aul derch huagen Woolt met hanewada eene opne Plak, von wua eena dan seene kunn, woo de Sonn langsam aune Sied Boajch eraufruscht, no ons opptoo. Buta ons wia hia em Woolt kjeen Mensch, bloos noch Väajelkjes, un waut dee aules fa Leeda kunne!

Met eenmol wia wie dan oba doch bowe, hecha jinkj et aul nich. Un waut wia doa? Na waut es doa en Dietschlaunt, wua et aul nich hecha jeit? Doa es dan eene Burg, ooda een Schloss, ooda een Denkjmol. Un hia wia dan een Denkjmol. Un uk wada soon vedolt grootet aus de Hermaun em Teutoburger Wald. Oba ditmol wia et fa eenem Kjeisa. Na nich sooväl verem Kjeisa aus doafäa, daut de Dietsche sikj no lange Tiet mol eenich jeworde wiere, aulatoop eenen Kjeisa to habe. Un de Kjeisa, dee heet dan Wilhelm de leeshta. Un dit Denkjmol, daut heet 'Niederwalddenkmal'.

De Gisela vetald dan fuaz noch eene gaunze Schnäd mea. Von don aun, aus jan Hermaun de Reema mol haud ut Dietschlaunt erutjefeistat, haud daut en

Dietschlaunt mea mau Ritta un Reibasch un Ferschte un städwies uk Kjeenichs jejäft, un dee haude sikj unjaenaunda aum leewsten jekaubelt un wan et afens mau paust uk jepriejelt.

Wan et dan meteenmol oba heet, daut de Fraunsoose mol wada de Fuste jäakjte un see nu oppkaume, dan vegaute de Dietsche äare Jachtarie, stutste toop un oppem Fraunsoos loos. Un eenmol, daut wia om de Tiet, aus onse Vodasch en Russlaunt aun Utwaundre no Amerika to denkje aunfunge, 1870, haude de Dietsche aulatoop de Fraunsoose jehierich de Bekjse utjestowe un bat Paris trigjejoagt. Paris wia uk don aul äare Hauptstaut. Hia en Paris vepuste sikj de Dietsche ieescht eemol een bät, beschneffelde sikj een bät dolla un säde sikj dan: soo es daut, wan wie ons eenich sent, dan bruck wie ver däm Fraunsoos goanich Angst habe. Von rajchtswäajen sull wie ons emma soo eenich senne, uk one Fraunsoos, un sulle aulatoop eenen Kjeisa habe un wieda nuscht.

Un soo deede see daut dan uk: hia fuaz en Paris muake see dän preischen Kjeenich Wilhelm toom Dietschen Kjeisa, fa gaunz Dietschlaunt. Jedreit haud daut gaunze Jeschaft metem kjeisamoake däm preischen Kjeenich sien ieeshta Minista Bismarck, von däm woa jie aul jehieet habe. Doafäa habe see däm dan uk een grootet Denkjmol oppjestalt. Dit oba, wua wie nu wiere, wan de Lied daut sage, dan sulle see doaraun denkje, daut see aulatoop nu een Launt wiere un eene Sort Mensche un derch dikj un denn toophoole muste.

Soo vetald Gisela, onjefäa soo. "Un kijkt junt mau een bät erom," meent see, "dee haude nich leicht eene scheenre Städ finje kunt fa soon Denkjmol."

Un doarenn haud de Mejal woll rajcht. Von hia, soo huach, kunn eena wiet em Launt nenkjkje met deep unje däm Rhein, biesied de steile, huage Eewasch, waut ver ons aul emma Boaj sent, met de Wiengoades, un wua et fa däm Wien aul too huach es, doa aulawäajes de scheensta Woolt ... Jo, daut haud sikj

schoons jeloont, hia enoppklautre. Nä, un bieaun freid wie ons nu uk aul opp bojauf.

Oba doa haud wie ons dan scheen aunjeschmää. Von oppem Beisikjel sette un emsonst erauf foare, kjeene Räd, daut jinkj väl to steil. Schuwe brukt wie nich, daut es soo, oba droage must eena daut Raut meist, wiels daut reet soo no unje, un wan eena dan bramsd, mete Haundbrams natieedlich, dan funk boolt daut Gumm vonne Reife aun to rieekjre un to stinkje.

Na, wie kaume je de dree Kilomeeta oba doch erauf un wiere dan en Rudesheim; ekj jleew, daut es daut schmockste Stautje, daut wie aum Rhein jetroffe habe. Onse Jrientola tus bille sikj aul emma aulahaunt opp äa Jrientol en, oba Rudesheim aum Rhein ... Ekj weet nich, doajäajen es Jrientol emma doch mau Jrientol.

En Rudesheim un von doa wieda wia wie je wada oppem Jlikje, emma dicht aum Rhein. Un daut jinkj wada no de oole Ordunk: veropp Welm Schult, fuaz hinja am ons Frint Koop, dan ekj, un dan de Hunjaufwäära Gisela. Jistre owent dän Boajch enopp un vondoag dän Boajch rauf

haud wie ons äwa de Beisikjels bloos oajre must, oba nu leet wie ons de schoons wada jefaule. Daut wia mau de Schisjat, daut eena sikj bieaun nuscht vetale kunn, wiels wan eena doa waut Schmocket sach ooda waut Schnorjet, dan wull eena doavon dan uk råde. Ekj belkjt dan eenjemol uk waut no disem han, oba hee nuscht, een Hunt weifelt dan doch weens een bät metem Zoagel, wan hee aul nuscht sajcht. Oba wan ekj dan äwre Schulla no hinje belkjt, no Jiesbrajchte han, dan wia dee uk aul dichtbie, un wua et bloos jinkj, uk aun miene Sied. Däa jinkj daut uk een bät soo aus mie: soo lang stell senne, daut hilt see meist nich ut. Soo es je daut bie soone Frues, uk wan dee noch mau Mejales sent.

Tweschenenn drunk wie dan uk wada mol waut, vebeete ons mol een bät, un eensjemol, aus et ieescht wada jehierich woam jeworde wia, de Sonn, de präakjelt uk nu wada daut kjeen Spos. Un doa wia dan wua een bät Graus em Schaute nich wiet auf vom Wajch, dan hilt wie stell un strakjte ons een bät ut.

14.

Un eenmol, woo daut doahan kaum, weet ekj nich, wia doa un Flekj Heilaunt, un medde bowe stunt doa eene ernoare Hupe Hei. Ekj wull aul jrod bloare, hia wull wie aunhoole, oba Schult hilt aul von selfst stell.

Jo, Wiens, du kjanst daut woll noch von Russlaunt. Jie habe je doa städwies uk woll Heistap jehaut, habe Hei jemoakt un daut doa dan enne Sonn drieje lote, un wan et ieescht drieech wia, wort et toopjestoakt en Hupes. Un soon Hupe, wan doa de Sonn enaanschmoad un eena saut doa em Schaute dichtbie, waut daut Hei dan scheen rikjt! Welm Schult kjand daut uk, un doarom must hee, aus hee

daut Hei sach, hia stell hoole.

Wie dan nu aulatoop han no däm Heihupe. Un daut wia gootschekjs soo, daut de Schaute aun de Sied wia vom Wajch wajch jedreit, soo daut wie von doa nich to seene wiere. Schult meend, en Dietschlaunt jleichte see daut nich, wan doa wäa Framda opp äarem Launt kjript.

Na jo, Schaute wia doa dan, oba kjeen Hei biesied toom bowe sette. Ekj funk mau soo goot aun to plekje, aus sikj doa uk aul wäa vefieed: "Oba Onkel Jasch! Daut mott eena doch nich!" Na nich, dan nich, oba de Kuckuck hol daut gaunze Dietschlaunt, wan sikj hia wäajen soon beskje Hei soo domm habe. Daut säd ekj de Mejal dan uk.

Oba daut wia dan uk mau sea domm von mie, wiels ekj hab nohää foaken jenuach jeseene, woo de Lied sikj met äa beskje Hei kjlate un streptsure motte bat see daut drieach un unja Dak habe. Daut räajent je doa aule Finjalank, un emma wada mott daut Hei dan utenaunda jepult un fresch utjespreeet woare. Ooda see henje daut en kjliene Wescha oppe Fens ooda opp eene Sort Bakj ooda Dreefoots, dee see uzhent doatoo moake.

Soo saut wie doa dan nu plaut oppe leed, metem Rigje aum Hupe, een Heihaulm em Mul un wiere opp verieescht stell un jieda docht sikj waut. Aun waut met Hei veleicht. Weens Welm Schult funk meteenst aun: "Soo es daut," sajcht hee, "jie beid kome vonne aundre Sied leed, wua een 6000 Kilomeeta wiet. Un meist 100 Joa sent daut, aus june Grootvodasch eemol ut Russlaunt wajchjinje un onse Grootvodasch doa bleewe. Meist 100 Joa hab jie mank de Enjlenda jesäte un wie mank de Russe; un wan ons dan hia aum Rhein, medde mank de Wienboaj meteenst een Hupe Hei vere Feet kjemt, dan mott wie doahan, jie uk wie, wiels ons daut Hei no waut Scheenet rikjt, junt uk

ons. Un wie sette hia dan un råde toop, nich Enjlisch, nich Rusch uk nich eemol Huachdietsch, wie råde Plautdietsch. No 100 Joa. Un daut es meist, aus wan de 100 Joa un de 6000 Km nich jewast sent, ooda aus wan 100 Joa un 6000 Km ons nuscht habe doone kunt."

Jo, soowaut räd dis Welm Schult emma boolt, un ekj mott saje, eena naum dan en nieet Heihaulm tweschen de Täne un wundad sikj bloos, daut daut met ons soo wia. "Oba," räd Schult dan wieda, "es daut doabie nich soo, daut mau soolang aus soone Heihupes ons beid Sorte enjankre toom doabie dolsate, un mau soolang aus wie doabie dan schmeissich Plautdietsch kjenne, mau soolang woa wie Frintschoft senne un toopjehiere welle. Wiels wan bloos de Kjoakj auleen ..." Hee wia een Stootje stell un säd dan oba doch noch: "Veleicht woat jrod daut Kjoakjewäse ons eemol utenaunda riete, wan wie ieescht nich mea Plautdietsch woare toop råde kjenne, un wan wie ieescht nich mea Hei moake woare.

Oba, Teews, nu saj aul mau mol wiedafoare!

Bua: Un wie fuare uk aul. Oba gaunz jemietlich. Un kaume dan soo langsam no Wiesbaden. Daut heet, oba mau bloos aun de Staut enaun, wiels doa wia meteenst eene Brigj äwrem Rhein. Wie doa enopp un äwa un wiere dan en eene aundre groote Staut. Mainz heet dee. Waut wie en Mainz wulle, wist ekj nich, oba daut wia je dan uk eendoont, wan de Schulte mau wiste. De beid fruge dan nu disem un janem oppe Gause bat wie en eene, waut see doa Vorstadt nane, kaume, Hechtsheim heet daut doa. Un hia wia daut dan nu soo. Hia wond, waut Gisela Karin nand.

Daut wia dan oba, aus wie daut Mensch

ieescht to seene kjrieeje, eene Mejal, nich een Jung, un wia bieaun Gisela äare Nich un Schult siene Fru äare Plemenitze. Dee jinkj hia oppe Uniwersität no School un wia morschich kluak. Oba daut schod je wieda uk nuscht, wie worde soowaut soo sacht jewant. Jo, un dise Karin Mejal haud doa en Hechtsheim bie eene Wätfru twee Stowe jemeed, doa sull wie vea Beisikjel Jast nu een poa Doag wone. Ekj säd Wätfru, ekj haud sult Soldotefru saje, äa Maun wia uk noch mau emma nich trigj utem Kjrlich. Jo, hia sull wie een poa Doag bliewe un ons en Mainz dit un jant aankjikje.

Na, bliewe, dan bliewe, un kjikje, dan

kjikke. Un onse niee Plemenitze, dise Karin Mejal, dee wist, waut daut aules wia, waut wie doa sage, un woo daut doahanjekome wia. Toom Biespel, waut see doa däm Reemawall nande. Daut wia eene Oat Wotaleidunk, een Kanol met Steenawenj, dän see doa eemol ver 2000 Joa jebut haude. Un wää jebut! Deeselwje Reema, von dee ekj aul biem Hermaundenkjmol vetald. Dit hia, daut wia noch ea jewast, noch ea see doa em Teutoburger Wald Priejel jekjrääje haude un no Hus muste.

Ver 2000 Joa dan wia je Christus noch nich jebuare, dan gauf et nich mau noch kjeene Menniste, don gauf et uk noch kjeene Christe un noch mau bloos Jude un Heide, un Reema von de Sort aus Pontius Pilatus und de Hauptmaun bie Kaupernaum. Un soo oolt aus dise Kanols, soo oolt wia uk aul Mainz, de Staut. Lied ekj saj! Jie denkje junt aul wundawaut, wan Winnipeg aul 75 Joa oolt es, mau jrod 10 Joa jinja aus de Kjielkjepanasche en Steinbach. Oba waut sent Winnipeg un de Kjielkjepanasche toop jäajen dise 2000 Joa en Mainz! Ekj woa junt saje, Junges, wan see eenem daut soo vetale un eena kijikt dise reemische Steenawenj dan soo aun, dan woat eenem doch soo aulahauntich to Mood.

Un weet jie, waut wie doa en Mainz dan noch sage? Nä, daut weet jie nich. Oba jie sent je aul eemol enne Steinbach Post Drekjarie jewast un habe jeseene, wan see doa waut drekje doone met äare groote Drekjmaschiene. Daut flitst mau soo un flicht. Un weet jie, woo lang daut aul soone Drekjmaschiene jeft? Nä, daut weet jie uk nich, oba daut sent nu aul wua een 500 Joa. Un de illaieeschte Maschien, de steit doa en Mainz en eenem Museum. Un dee hab wie doa jeseene. Hab wie nich, Isaak! Jesser. De Maun, dee sikj dee eenmol utjedocht haft, de heet Gutenberg. Oba daut wia dan doch noch nich soone aus enne Steinbach Post, daut wia mau mea eene Prass dee mete Henj opp un dol jeschräwe wort. Oba doch, met dise Prass haft dis Maun Gutenberg mol de gaunz ieeschte Bibel jedrekjt. Bat don wia dee emma bloos mete Haunt aufjeschräwe

worde. “Jo, un de jedrekjte Bible sent mau jrod een poa Joa ella aus ons Mennistentum,” säd Schult tolatst noch, aus de Karin Student ons daut soo schmock von de Prass vetalt haud.

Teews: Wieda, Jasch!

Bua: Scheen, dan wieda. Ekj kunn junt noch aulahaunt mea von Mainz vetale. Un von Wiesbaden doa dichtbie, wua wie dan uk noch hanjefoare wiere un wua daut besondasch straum es, wiels daut uk wada een Kurort es fa kranke un jesunde Mensche. Von Frankfurt, daut es doa uk dichtbie, uk doa wia wie. Un dit es je dan uk jrod daut Frankfurt, waut onse Amerikaunsche Menniste äare Hauptstaut es en Dietschlaunt, na en Europa äwahaupt. Oba no de Menniste jinj wie aul nich, dee kjenn wie uk en Winnipeg seene un uk sest billewua tus.

Oba doafää jinj wie doa en Frankfurt een bät no Goethe spaziere: Goethe - Jeete. Wan ekj Jeete saj, dan kijikt du soo, Teews, aus ekj kijikj, wan ekj nich weet, woo ekj kijikke saul, wiels ekj nich mea weet, waut waut es. Un ekj wist je dan uk nich, waut Jeete wia. Oba onse beid Studente Mejales, dee wiste. Un daut wia dan soo, daut dis Mensch Jeete een Schriewa jewast wia, de beriemdesta dietscha Dichtaschriewa äwaheipt. Dit wia hia dan nu daut Hus, wua hee jebuare wia un groot jeworde un dan uk siene ieeschte Jeschichte un Jedichta jeschräwe haud. Daut wia, aus Welm Schult dan noch säd, om de Tiet, aus de ieeschte Menniste mol ut Preise no Russlaunt utwaundade, aul äwa 150 Joa.

Daut Meebel un de Stowe, daut wia aula däaj ooltmoodsch. Un doa stunt uk noch de Schriewdesch, wua dis Jeete aun jeschräwe haud.

Doa wiere buta ons noch andre Mensche benne, oba aula räde nich väl, un wan see deede, dan gaunz stell, mau soo aus enne Kjoakj. Un don kaum doa meteenst eene Bonsch Junges nenn, soo om 20 Joa erom. Dee naume sikj schlieslich je uk de Metze vom Kopp, oba daut Keiwkje naume see nich utem Mul, see keiwde wieda un haude bieaun de

Henj enne Fupp. De Junges råde Amerikaunsch. Ekj sie je sest uk fa free country, oba hia de Henj enne Fupp un keiwe, ekj weet nich. Un onse beid Mejales wiste uk nich. Weens, aus wie wada oppe Gaus wiere, fruage see mie,

auf de Lied en Amerika aum Enj uk enne Kjoakj bie de Aundacht Gumm em Mul haude. Ekj säd je schwind nä, oba ekj wia mie nich secha, auf ekj nich doch jeloage haud.

Bua: Oba jenuach von soowaut. Un uk von Mainz un de gaunze Jääjent. Wiels weet jie, wua daut nu hanjinkj? Jlikj to no de Schweiz.

Jo, jo, Nobasch, ekj säd Schweiz!

Teews, wan doa eena sajcht Schweiz, waut denkst du die dan doobie? O, du denkst dan daut ieeschte aun diene Piep. Na scheen, daut loont sikj schoons dee em Gank to brinje. Oba du, Wiens, waut weetst du vonne Schweiz? Du jniesascht bloos, oba hab die mau goanich. Sibieren, doa best je du woll tooknoss derch jesokt, daut mienswääjen, oba de Schweiz, daut es dan doch noch wada gaunz waut een aundat.

Wiens: Na heea Bua, waut wist du väl vonne Schweiz aus jie von Mainz loosläde?

Bua: Waut ekj wist, daut froag disem. Koope, meen ekj, Isaak, vetal de Oomkjes eemol waut ekj to die säd, aus wie enne Schweiz nenkaume. Waut brommelst du doa, räd luda!

Koop: Doms sätst du, säd ekj.

Bua: Doms, sajcht hee nu. Oba aus wie don enne Schweiz nenfuare, don paust hee schoons goot opp, auf doa nich wua een Poliez wia meten Hoot bowe. Wiels ekj haud am jesajcht, wan doa aum Wajch wua soon Poliez wia meten Hoot bowe, dan must hee fa däm de Metz aufnäme un Goondach saje. Wan hee daut nich deed, dan wudde see am doa bie däm Poliez hanstale, eenen Aupel oppem Kopp laje, un doa wudd dan een Maun meten

Flitsboage kome un dee wudd am dän Aupel vom Kopp scheete, wan hee nich to läacht zield.

Jo, de Jeschicht haud mie nämlich Liera Pries eenmol biem Kjalwasieekje em Bosch vetalt, un von don aun jleicht ekj de Schweiz un wull doa emma emol han.

Woo de Maun heet, dee soone Apel trafe kunn, daut haud ekj aul vejäte. Oba Gisela wist fuaz, aus ekj vom Aupel aunftunk. Wilhelm Tell wia daut, säd see, un dee wia daut dan uk.

Teews: Un troff jie doa dan uk soonen Pol metem Aupel bowe?

Bua: Nich Aupel oppem Post! Doa wia de Hoot, un oppem Hoot wia de Aupel.

Teews: Un troff jie doa dan soowaut?

Bua: Nä, Isaakje, nu vetal, troff wie soowaut? Welst nich, na dan woa ekj aulmau. Wie fuare je enne Schweiz uk wada soo aus aum Rhein, Koop emma ver mie. Met eenmol see ekj, hee kijkt rajchtsch tosied, moakt sikj steil un ritt dan haustich siene Metz vom Kopp. Na, nu, wunda ekj mie, wäm kjant Koop dan hia enne Schweiz! Un kijkt dan haustich tosied. Un doa sach ekj dan, doa wia fuaz aum Wajch een Goade met ekj weet nich waut, un medde benne stunt doa eene Hieezhgrul toom Spoolinja wajchgrule, mau jrod een Pol met eene Dwäästang, met eene Wast aun, un bowe oppe Spetz een groota Hoot. Na, ons Koop, dee paust schoons opp, dee lat sikj nich soo schwind jriepe.

Na jo, daut wia aules spada. Verieescht

wia wie je noch en Dietschlaunt, un ekj wull je uk mau, daut jie aul em verut een bät waut vonne Schweiz wiste. Daut doa buta soone Heed uk noch aulahaunt Boaj sent, daut weens woa jie aul weete.

Von Mainz bat aune Jrens fua wie wada mete lesabon. Fuaz hinjre Jrens es doa dan de Staut Basel. Woo wie doa aulatoop äwre Jrens kaume, daut weet ekj nich rajcht, daut jinkj doa opp un dol, mierendeels oba unjre leed. De Schulte haude je nu uk Papiere, ekj wees bloos onse beid Passa; no de Beisikjels kijjte see meist nich eemol, un aus wie wada von unjre leed erutkaume, wia wie en Basel oppem Bonhoff. Fuaz vere Däa wia doa eene Gaus, oppe Gaus Mensche, un dee kunn wie dan nu froage, wua daut wuahan jinkj, wan eena wuahan wull.

Teews: Woo räd jie met de Mensche dan biem Froage?

Bua: Jo, woo räd wie? Daut sulle je hia en Basel dietsche Mensche senne, un wan ekj to dee räd dan räd ekj Huachdietsch, un wan dee dan waut trigjaun säde, dan haud ekj nuscht vestone. Un ekj deed daut dan soo aus Koop, wan hee hollendsch råde saul, ekj wia stell un leet de Schulte daut Råde besorje. Gisela haud ons äwajens uk aul biem Bonfoare vetalt, woo daut doa enne Schweiz es. Daut es nämlich een gaunz eensjet Launt. Daut es doa opp eene Oat soo aus bie ons en Canada, wua en eenem Deel aules Enjlisch es, un em aundren, bie Quebec erom, aules Frensch. Enjlisch es enne Schweiz oba nuscht. Doa es een Deel, de jratsta, Dietsch, een aundra Frensch, un een dredda Italienisch. Un soo råde see tus dan uk soo veschieden. Oba wan doa dan en Utlenda kjemt un uk mau eene von dise dree Sproake kaun, dee kaun sikj doa aulawääjes goot beråde. Bowenenn oba es daut doa dan noch soo: waut doa de Dietsche sent, dee råde unja sikj nich schmock Huachdietsch, dee råde doch noch wada aundasch. Daut es opp eene Oat soo aus bie ons, aus bie ons Huachdietsch un Plautdietsch. Wan wie ieescht hiere, daut een aundra Dietscha nich Plautdietsch vesteit, dan räd wie to

däm Huachdietsch. Soo doone daut uk de Dietsche enne Schweiz. Bie de Schulte, doa hieede see daut emma fuaz, daut dee Huachdietsch råde, bie mie doch woll nich, wan ekj uk deed.

Teews: Wieda, Jasch!

Bua: Scheen, dan wieda. Soo aus Schult säd, wull wie nu no Zurich. Wie wiere aulatoop froo, daut wie de lesabon loos wiere. Daut wia niedatrajchtich heet un enj jewast, de Sonn haud wada goot enjehett. Jo, wie wiere froo, wada opp onse Råde to sette un uk Basel hinja ons to habe. Daut jinkj nu aul toom Owent un wia nich mea soo heet. De Loft wia rein, oppe Strot nich groota Vekjia. De Boaj funge sikj aun to malde. Noch nich sea steil, aune Been späad eena dee noch nich sondalich. Ekj mott saje, mie funk et enne Schweiz aun to jefaule.

Oba holla! Nachtbliewe, wua wudd wie nachtbliewe. Enne Schweiz sull je daut met de Turiste noch schlemma senne aus sestwua en Europa. Daut scheen oba meist soo, aus wan hia weinja Mensche wonde aus en Dietschlaunt, weens aum Wajch gauf daut weinja Darpa un Eenselhäw un schient soo, kjeene Gausthiesa. Oba meteenst wia doa doch eene Tofel aum Wajch meten Feila: "Gasthaus zum Loewen." Ekj mott hia noch saje, wan de Schweiza uk verekjät råde, oba schriewe doone see Dietsch aus sikj daut jehieet. Jo, un hia heet et dan "Gasthaus zum Loewen." Daut wia dan oba een Leiw jemeent, nich wua wää von de Sort Loewens, aus wie de mank onse Lied loos eromrane habe.

Wie dan nu däm Feila hinjaraun un kaume doobie no een Darp ooda waut, daut heet Kaiseraugust. Un doa funk wie dan uk onsen Loewen, un doabenne uk een poa Stowe un uk waut to äte. Un daut aules likjent sikj sea met Dietschlaunt. Bloos aus wan de Wieetslied nich gaunz soo frintlich wiere. Jo, meent Schult, de Gausthiesa enne Schweiz, dee läwe je mierendeels von soone Turiste.

Un doa jeit daut met dee soo daut Joa derch, un mott eena ieescht waut Dach fa Dach doone, Joa fa Joa, dan woat eenem

de Frintlichkeit tweschenenn mol aula. Un daut es dan woll uk soo, nich Isaak, du kijkst je uk nich emma bloos frintlich biem malkje. Na jo, oba de Mejal, waut ons doa aum Desch bedeend, aus dee mau ieescht wist, daut see to ons Huachdietsch räde must, deed daut dan uk un wia dan uk frintlich un vetald un lacht äwa ons, daut wie ar ieescht nich vestone haude.

Dän aundren Morje jinkj et aul tiedich loos. Daut heet, waut heet tiedich, de Klock wia aul säwen. Oba von de Loewes ried sikj noch nuscht, un von Freestikj wia kjeene Räd. Oba wie kjande je daut uk aul, un haude doaropphan aul zeowes aules betolt. Soo fua wie dan one Freestikj loos, daut wudd unjawääjes aul waut to vebiete jäwe. Un gauf dan uk.

Daut wort ver ons en scheena Dach en de scheene Schweiz. Wie fuare je no Zurich opptoo, un daut jinkj boajopp un boajopp. Aum Aunfank jinkj et noch een poa Mol uk een bät boajauf, oba schlieslich aul mau bloos boajopp. Un soo kaume uk de rechtje Boaj emma noda, bowe aules witt voll Schnee. Tweschenenn vepust wie ons uk een bät. Sade ons biesied Wajch dol, kijkjte ons rom un tieede ons waut, woo daut bloos jinkj, daut daut wua soo schmock senne kunn. Oba meteenst wia de Wajch opp et hechste, un don jinkj et steil boajauf. Un unje, doa lach dan de Staut Zurich met biesied een grootet Läk, waut see doa dan See saje. Oba uk fuaz von hia bowe aun lach aum Wajch nu een Darp aum aundren, un een Gausthus aum aundren.

En Zurich hilt wie ons nich wieda opp. Daut haud wie aul verhää soo berät. Welm Schult haud je ons uk aul, wan wie jrod soo saute un ons vepuste, aulahaunt von Zurich vetalt, waut ekj veleicht uk aul eemol jehieet haud, oba nich jelleeft haud,

daut ekj doa noch eemol hankome wudd. Hia jrod, vetald Schult, en disem Zurich, hia haud daut met ons Menniste mol aunjefonge. Ver een bät mea aus 400 Joa. Jo, un en däm straumen Läk, doa haude see walkje von onse ieeschte Lied veseept. Oba, säd Schult, nu wiere de Mensche hia nich mea soo, un de Menniste enne Schweiz wiere nu met aule aundre Mensche jlikj.

Jo, aus ekj aul säd, derch Zurich fua wie mau bloos derch, wie wulle wieda. Nom Bodensee wull wie nu, säd Schult.

Soo 10 Km hinja Zurich bleew wie nacht. Daut scheen soo, aus wan daut hia metem nachtbliewe nich eemol soo schwierich wia aus en Dietschlaunt. Jo, un weet jie, wooväl Kilomeeta wie disen Dach jemoakt haude? 83. Wan ekj daut aul ea jewist haud, wia ekj uk aul ea meed jewast. Oba soo väl dolla wia ekj dan uk nu. Onse Gisela, dee haud je daut jewist, oba daut wia toom wundre: de Mejal wia je mau soon Drippsdrell, daut heet, een bät mea veleicht doch, oba mau soo, aus soone Mejales vondoagschen Dach dan sent, dee emma bloos no School gone. Oba no dise 83 Km wia see von ons aula noch aum dolsten äwarenj. See besorjd ons daut Nachtkwatia, bestald daut Owenkost un lacht äwa mie, wan ekj miene Been bejaumre wull. "Na Onkel Jasch," meent see, "soone kanadische Präariemensche, dee de Beffels un de Indiauna äwre Präarie pieekje, daut et mau soo stift, dee woare doch äwaheipt nich meed." Nä, ekj säd je nuscht, oba ekj must doaraun denkje, woo wie don eemol met de Beffels aun deeselwje Sied vonne Fens jewast wiere, wää don wäm jepieekjt haud. Oba ekj see, ekj mott met miene Vetal dolla rechtoo gone, sest kom ekj niemols to Enj.

Dän aundren Dach jinkj et wieda, un zwoasch no Konstanz aum Bodensee. De Bodensee es een grootet Läk tweschen Dietschlaunt un de Schweiz. Un de Staut Konstanz licht aum siedlichen Eewa, dicht aune Jrens, oba aul en Dietschlaunt. Doa must wie dan wada äwre Jrens, trigj no Dietschlaunt. Un don fua wie metem Schepp äwrem Bodensee no de Staut Mersburg. Un doa bleew wie Nacht.

Verowent dreew wie ons noch een nat Stoot enne Staut rom. Dee es mau kjlien, mau wua een 3000 Enwona. Oba doafää es see oolt. Un eene oole Burg es doa, un de Gause soo schmaul, daut doa städwies nich to foare es, bloos to gone. Mie wia daut aules toop een bät too enj un aus wan nich jenuach Loft un Licht. Oba onse Gisela wia von aul daut gaunz utem Huskje, aus see en Dietschlaunt saje. "Es et nich soo," sajcht see, "aus wan doa utem Burgtor met eenmol een Schoofkje Ritta woare rutjeråde kome, gaunz en blajchne Kjeleeda un met Schwerta aune Sied bomle, un äare Pieed bowe uk gaunz met Blajch beschloage! Soo wia daut hia ver väle hundat Joa!"

See vetald dän Owent soo väl ut dise Rittatiet, daut ekj wess woa de Nacht von Rittasch dreemd, woo ekj fa de uthäweld, aus ekj an en soone enje Gaus meteenst troff.

Na jo, daut wia de Nacht no een goodet Owentkost. Sooväl scheena wia et dän aundren Dach. leescht fua wie wada eene goede Stund Raut. De Wajch jinkj dicht aum Eewa vom Läk. Doa wia kjeen Wint, daut Wota spieejelblank un daumt een bät enne Morjesonn. Wie wiere oba mau soo goot bejenj, aus wie uk aul en Friedrichshafen wiere.

Wan ekj saj Friedrichshafen, aun waut motst du dan denkje, Teews? Denkst du dan nich aun dän Zeppelin, waut daut groote Loftschepp wia? Jrod hia, en dit Friedrichshafen aum Bodensee, doa haude see däm jebut. Schod, daut et soone Dinja nich mea jeft, doa kunne de

Mootasch doaromshaulwe uk eemol aul stell stone, doawäajen drascht eena noch nich fuaz erauf.

Von hia jankad ons daut nu wada een bät Schepp foare. De Schöp jinje hia hanunhää, emma dicht aum Eewa. Von doa wudd eena mea seene kjenne aus vom Wajch, säd wie ons.

Un wie fuare Schepp. Doabie kunn eena gaunz biesta woare. Ekj säd je woll, daut et nuscht Scheenret jäwe kunn, aus soo oppem Schepp lenjst däm Rhein foare; oba aus wie hia lenjst däm Bodensee fuare, ver Uage emma daut Eewa met aul de Kurhiesa un Bodehiesa un waut daut doa sest noch aules wia, un de väle Mensche, dee doa eromschwomme, un plenschade, un Lomm fuare, un no ons belkjte un mete Henj weifelde ... Lied, ekj saj, dan kaum eenem daut soo vää, daut wia hia noch äwent soo scheen. Besonda, wan eena dan uk noch eemol no de aundre Sied kijkt. Doa hinjrem See wiere je de Alpen to seene. Soo heete de groote Boaj enne Schweiz, metem Schnee bowe. Un aus wan dee gaunz dichtbie wiere, soo kloa wia de Loft.

Un doamet wia wie dan en Lindau. Daut es eene Insel, un opp de Insel licht eene Staut, un de Staut kaun mau jrod soo afens opp de Insel enopp, städwies, aus wan see noch een bät äwahlenjt. Wie dan nu vom Schepp rauf un en de Inselstaut nenn. Uk dee wia wada proppendikj voll Turiste. Un daut jeit dan scheen, mank aul de Lied soo derch de Gause to dwaule un sikj wundre, waut et oppe Welt doch nich aules jeft. Met eenmol oba saut wie dan, aus wan medden oppe Gaus unja eenem Boom em Schaute, aum Desch met ver ons waut to drinkje.

"Woo es et," sajcht Schult soo medden enne Vetal, "well wie nich uk eemol een bät no Österreich spaziere foare?" "Wuarom nich," saj ekj. Un ekj haud daut uk noch mau jrod jesajcht, don foll mie uk aul bie, waut daut Österreich wia. Daut wia je jrod daut Launt, wua daut met de

Weltkrijiej eemol aunjefonge haud. Daut säd ekj dan nu uk, "Jo," sajcht Schult, "doa funk daut eemol aun, un Österreich wia to de Tiet een grootet Launt, met väl aundre

Mensche buta Dietsche. Nu es et gaunz kjlien jeworde un haft doafäa uk mau bloos dietsche Mensche un es een sea straumet Launt, oppenoat soo aus de Schweiz."

Wie dan nu wada opp onse Räda un verwoaz no Österreich. Daut sull je doa fuaz wua omme Akj aunfange. Von onse Inselstaut gauf daut doa nämlich eene Brigj nom Eewa han, soo daut wie oppem Drieje bliewe kunne. Un doa meist fuaz jinkj et dan wada mol äwre Jrens. Oba daut wia hia noch leichta aus enne Schweiz enenn. De Jrensmana wiere frintlich, råde veninflich Huachdietsch, un aus see ut onse Passa sage, daut wie beid Kanadia wiere, dan wiere see dobbelt frintlich, un dee eena, dee räd fuaz Enjlich loos.

Un soo friedlich wia daut dan uk wieda en däm Launt, un ekj mott saje, de Mensche un uk sest aules haft mie doa sea jefolle. Äwajens es je daut woll uk soo, daut tweschen Dietschlaunt un Österreich meist kjeen Unjascheet es: de Mensche, de Städa, de Darpa un uk de Hiesa, daut likjent sikj aules sea. Eenem wia uk hia, aus wan eena een bät tus wia.

Wiet fua wie dän Dach aul nich. Tweschen Bregens un Feldkirch, en eenem kjlienen Nast, bleew wie Nacht.

Dän aundren Dach wia wie aul tiedich en Feldkirch. Hia bild Schult ons wada waut Niet en. "Well wie nich," sajcht hee, "derch de österreichesche Alpen?" En Österreich heete de Boaj nämlich uk Alpen. "Well wie hia nich eemol een Enj met de lesabon foare, wiels metem Raut daut jeit hia sea opp un dol, un daut bie dise Hett?" "Scheen," saj ekj un Koop, "lesabon, dan lesabon." Un met de Hett, daut funk uk aul aun to stemme.

Von de Hett un daut eegol boajopp wort

miene Bekjselint emma wieda. Mien Buck, ekj well nich jrod saje, daut dee mie sea schod wia, wan ekj sach, daut dee emma dolla toopsakt, oba aus wan mie daut doch een bät jaumre wull äwa däm. Un schlieslich es je de Mensch doch soo, wan hee ieescht waut haft, dan well hee daut uk hoole, un wan et een Buck es.

Na jo, en Kirchdorf wie dan nu aula oppem Zuch un nenn en daut Alpenjebirj.

Dree Stund fua wie soo derch Tirol. Soo heet dit Poat von Österreich nämlich. Ekj weet nich, haft von junt aul mol wäa waut von Tirol jehieet ooda jeläst? Un von de Tirola? Daut sent je de Lied, waut en Tirol tus sent. Ekj haud un wist aul, daut dise Tirolalied jleewe un nich doavon auftobrinje sent, daut äa Tirol soo onjefäa de schmockste Jäajent vonne gaunze Welt es. Nä, ekj well nich väl saje, oba wan ekj en Tirol jebuare un groot jeworde wia, dan haud ekj daut uk jesajcht. Uk wan daut nich soo wia. Soo schmock sach daut doa manke Boaj. Wie saute aule vea de gaunze dree Stund verem Fensta un kjikjte bloos un kjikjte, woo doa om jieda Akj emma waut aundat kaum, un schient soo, emma noch waut Schmokret.

Soo wia wie meteenst dan en Innsbruck, waut soo de Hauptstaut von Tirol es. Wie hilde ons doa nich opp un fuare mete Bon wieda bat Scharnits. Daut wia een kjlienet Stautje, aul dicht aune dietsche Jrens.

Wuarom Scharnits? Aul en Feldkirch oppem Bonhoff haud wie jefroacht un ons saje lote, daut Scharnits soo onjefäa de hechsta Punkt wia oppem Wajch no Dietschlaunt, un daut et von doa nom

Nuade, aulsoo en Dietschlaunt nenn, aul mierendeels emma boajauf jinkj. Doarom

leet wie ons bat Scharnits metem Zuch fiere.

Von hia jinkj daut dan wada metem Raut. Verieescht kaum doa noch eenmol de Jrens. Oba hia jinkj daut aul jlicha, eent, twee, dree, un wie wiere trigj en Dietschlaunt. Un daut wia, aus wan de dietsche Jrensjunges sikj jrodentoo freide, daut wie wada trigj wiere. Daut jeit scheen, wan de Mensche frintlich sent. Ekj sie je selfst emma een bät frintlich, wua et mau afens jeit. Onse Gisela es wan waut noch frintelja. Un wan wie beid dan soo veropp jinje, dan kaume de Lied aul goanich dootoo, sikj Koope bāta to bekjikke un hilde am uk aul fuaz fa een frinteljen Mensch un leete am dan aul soo, aus hee wia, metwutsche one vāl to froage.

Un soo wia wie dan nu wada en Dietschlaunt, wua verieescht de Staut Mittenwald kaum. "Dit Mittenwald," vetald Jiesbrajcht, "hia moake meist aule Lied bloos Fidle. De baste Fidle vonne Welt, na weens de meist baste woare hia jemoakt." Un see vetald dan uk, waut de Lied hia fa eene ernoare Fiddel kjreeje. "Hotsdrot, Isaak," saj ekj to disem, "wie rakre ons tus met onse daumelje Steena auf bie aul de Hett un mank aul de Migje, un dise Lied sette sikj eent benne em Schaute ooda unjre Beem un schniede Fidle ut. Un wan eena eene foadich haft, dan haft hee mea vedeent aus wie beid toop dān gaunzen Somma. Well wie nich uk leewa Fidle moake?" Hee sād oba nuscht, ekj jleew, hee wull nich. Nā, un de Mejal, mie kaum daut soo vāa, aus wan dee uk nich rajcht jleewd, daut wie beid toop eene Fiddel toostaunt kjreeje. Nā, dan nich, un wie fuare wieda.

Un waut daut fa eene Foat gauf! Daut jinkj hia werkjlich boajauf, oba nich soo steil, daut eena vāl bramse must. Soo von

selfst opp soone lange Enja wia wie de gaunze Reis noch nich jefoare. Bowenenn jinkj daut aul toom Owent, daut wia nich mea heet, un eene Lost wia daut hia em Woolt, daut jinkj meist emma derch Woolt, eene Loft, saj ekj, jrodentoo toom Veschlucke. Oba de Loft, daut wia noch nich aules, daut es noch nuscht, jie haude de Launtschoft runtom seene sult! Jāajens dee wia de Rhein, wia de Bodensee, wia daut gaunze Tirol, daut wia aules mau Oppwuschwota. Jesser.

Wie wiere veleicht wua een säwen Kilomeeta jefoare un kaume wada jrod een bät utem Woolt rut, em Opne, aus Welm Schult meteenst haustich stell helt. Un uk Koop helt stell. Un uk ekj hool stell. Un uk Jiesbrajcht helt stell. Wie hoole aula stell un kjikke enne Runt. Kjikke, un kjeena sajcht waut. Oba meteenst sajcht doa eena doch waut: "Un doabie heet et emma," sajcht hee, "de Mensche habe nienich utjefunge, wua daut Paradies soorajcht jewast es. Un doabie, hia es et!"

Well, ekj weet nich, woo et daut Paradies jeseene haft, oba wan de Mensche sikj selfst haude een Paradies sieekje kunt, waut schmokret, aus waut hia runtom wia, haude see soont nich jefunge.

Ver ons lach eene Lāacht, met aun jjedat Sied Boaj, oba nich mea soo huach aus soolang. Aune Siede Woolt met tweschenenn Grausplake, wua Kjieej weide deede un Kose. Hia un doa aum Wooltraunt een Huskje aus toom Spāle. Aune linkje Sied Wajch, aum Aunboajch, een Darp ooda soowaut met kruggelje Gause, un de Hiesa, dee sach et soo aus wan dee eent opp et aundre stunde, soo steil jinkj daut doa enopp. Hia wudd wie nachtbliewe, wia wie ons fuaz aula eenich.

Een Gausthus wudd hia woll senne. Un wan nich, Adam un Eewa haude sikj uk one Gausthus weete must.

Wie funge dan uk fuaz aun to sieekje. Daut gaunze Stautje, Klais heet daut äwajens, haud mau jrod wua een vieetich Hiesa. Un meist jieda Hus wia eene, waut see doa Pension saje, wua eena sikj fa eene Tietlank endinje kaun un vom Jereede läwe. Daut wia oba aules venome. Met eenmol haud wie ver ons oba doch een rechtjet Gausthus, vonne Gausiesied soogoa tweestockich. Un werkljich, wie kjrieetje doa twee Stowe, soogoa met eene Veraunda fa ons auleen.

Aus wie een natieedlichet Owenkost jejäte haude, haud wie je ons woll oppe Veraunda dolsate un vepuste sult. Oba wie hilde daut nich ut, wie doch wada rut, derch de Läacht derch un aune aundre Sied dän Aunboaj enopp, dort, wua de Kjieej jeweit un de Spälhiesakjes jestone haude.

Wie zaubelde soo langsam derchem Woolt. Daut wia nu aul schema un runtom aules sea stell. "Gaunz aus em Märchen," sajcht Gisela, "un doa es uk aul de Hakjs äa Hus." Un werkljich, daut Huskje, daut sach soo aus wan doa eene Hakjs benne wone kunn. "Paust opp, Onkel Jasch, nich to dichtbie, sest sent jie meteenst em Bakowe!" Oba ekj jinkj doch un kjikjt derchem Fensta, un doa wia dan uk kjeene Hakjs, doa wia aules ladich.

Un don saut wie noch lang opp onse

Veraunda. Råde deed wie nich. Daut wia too stell runtom, daut eena haud råde wult. Bloos eene Schirkj irjentwua bowa ons funk meteenst aun to kjwirkjse. Kjwirkjst een Stoojte, es een bät stell, kjwirkjst wada. Schlieslich gauf see oba gaunz no. Doafäa wia dan nu oba to hier, woo gaunz wiet auf eene Nachtigaul sunk. Schult weens säd, daut et eene wia. Un meteenst sinjt uk eene tweede loos, väl dichtbie.

Von Nachtigale hab wie je mau emma bloos jeläst un vetale hieet, un wäa haud jedocht, daut soon kjlienet Dinkj, nich eemol gaunz aus een Spoolinkj, meent Schult, daut soon Jelud von sikj jäwe kunn. Ekj hab je aulahaunt Vääjelkjes sinje hieet waut de Lied soo en Klotjes hoole, oba waut jane Nachtigale dort kunne daut kjenne dise aulatoop nich.

Lang saut wie soo un horchte. "Onkel Jasch," sajcht doa met eenmol wäa, "es junt daut nich leet, daut jie een bät no Dietschlaunt jekome sent?" Un daut wia je krakjt, waut ekj jrod docht. Oba nich ekj auleen. Aus wie don nämlich, daut wia aul no Meddanacht, enne Bade kroope un ekj aul daut Licht utjedreit haud, sajcht doa meteenst eena von unjrem Toodakj: "Mie es daut uk nich leet." Sie mau gaunz stell, Isaak, daut es nuscht toom Schäme, wiels uk du best en dienem Läwen noch kjeenmol dolla em Paradies jewast aus dort dän Owent opp de Veraunda en Klais.

Dän aundren Morje jinkj et dan wada wieda. Un daut ieeschte kaum doa nu Garmisch Partenkirchen.

Daut es een beriemda Plauz fa Wintasport, soo aus see daut saje. Hia kome eensjemol Lied vonne gaunze Welt toop toom Schlietschoo rane, toom Schlätje foare vom Boajch un iedel

soowaut.

Un hia dichtbie es dan uk de hechsta Boajch en Dietschlaunt. Zugspitze heet dee. Doa kaun eena enopp, wan eena well, un brukt nich eemol krupe. Daut jeft doa nämlich, waut see Seilbahn saje. Daut es een Käbel von Stol, dee gaunz no de Spetz vom Boajch jeit. Doa henjt soowaut

aus een Korf aun met Fenstre, wua de Mensche benne sent. En dän Korf tritse see dan schroz derche Loft äwa Boaj un Prewauljes bat bowe oppe Spetz. Zugspitze. Oba lot see mau. Jankre deed je mie daut een bät. Oba wan ekj dan docht, daut daut Kjrät meteenst doch reet. Nä, leewa nich.

Daut wia hia äwajens uk nu em Somma voll von aulahaunt Turiste un Kurgäste, wiels daut hia de Loft schrakjlich jesunt senne saul. Dort aum Mää, en Cuxhaven un soo, doa must eena sikj toom Jesuntwoare noch weens Strempe un Schoo uttrakje un romklunje. Hia en Garmisch kunn eena daut Footich aune Knosse hoole: eena brukt sikj bloos hansate un pienich gaupe. Dan wort eena aul jesunt, bloos vonne Loft. Un ekj mott saje aul de kranke Lied hia, dee sach et scheen jesunt. Uk von ons vea schod kjeenem waut.

Aus wie ons hia soo daut mieeschte bekijkt haude, läd wie wada loos, wieda. Nu no Oberammergau. Daut es uk wada soone kjliene Staut enne Boaj. Waut fa eene, daut vetal ekj, wan wie ieescht doa sent.

Verhää kaum doa noch Ammergau. Doahan jinkj daut boajauf, von doa dan oba wada boajopp. Un soo steil wie muste nuscht aus schuwe un doobie dan oppause, daut wie nich trigjaun rutschte. Aune linkje Sied Wajch wia een Aufgrunt, woo deep, daut wia nich to seene, wiels doa aulawääjes Beem vää wiere. Un daut wia goot, sest haud eena sikj je grule must. Aune rajchte Sied wia eene Felsenwaunt. Un irjentwua en de Waunt wia dan meteenst eene Hollinj un doabenne en Heiljenbilt, un ver däm Bilt een Topkje met fresche, läwendje Bloome. Un unjrem Bilt stuak een lesa Rua ute Waunt, un doarut rand eene Strol Wota. Scheenet, kloaret, koldet Drinkjeswota utem Boajch! Nä, daut leet wie ons dan schmakje, soo darschtich aus wie aula wada wiere.

Ekj mott daut hia aul fuaz saje: daut met daut Drinkjeswota utem Rua irjentwua biesied Wajch, daut jeft et noch en

Dietschlaunt emma wada. Foaken es doobie dan uk noch een Kuffel ooda een Kroos, eensjemol aune Kjäd, eensjemol loos. Un kjemt schient soo nich wajch! Aus wie soo fief Kilomeeta jeschowe haude, wia doa meteenst eene Städ one Beem aune linkje Sied. Un Hargomms, vefieed wie ons, aus wie doa rauf kjikjte! Fief Kilomeeta wia wie aul von Ammergau wajch, un doa lag et, jlikj unja ons; wie haude doa von hia nensprinje kunt.

Oba nu, de latste fief Kilomeeta wia et aul nich soo steil, städwies kunn wie soogoa foare. Wie wiere scheen schweetich un wada darschtich, aus wie en Oberammergau aunkaume.

“Dit Oberammergau,” soo haud Gisela ons biem Schuwe vetalt, “daut es nich mau soo en jweeneljet Darp, daut es enne gaunze Welt beriemt. Un daut es wääjen dit: ver rom 300 Joa wia hia em Darp eemol de Past. Un soo schlemm, daut doa een korta Tiet soo bie 100 Mensche storwe. Don muake de Eppaschte von de Darpslied een Vesprääkje, daut see aule tien Joa daut “Leiden und Sterben Christi” väästale wudde, wan de Past opphiere sull. Un dee gauf dan uk boolt no, un de Lied hilde Wuat. Un hoole daut emma noch: aule tien Joa stale see vää, woo Christus veuadeelt un dan aum Kjriez jeschloage wort. Daut doone see aules selfst, un see moake daut met jieda Joa bäta, soo daut vondoagschen Dach Mensche vonne gaunze Welt hiahää kome un sikj daut aukjikke. See stale daut nich mau eenmol vää, nä dän Somma derch, meist jieda Dach. Soo bat een 80 Mol dän Somma. Jieda Väästalunk dieet onjefää säwen Stund en twee Unjaspaun, met eene Pause to Meddach doatweschen. Rum es doa fa 5200 Tookjikjasch opp eenmol. Bie 80 Mol, dan jeft daut meist eene haulwe Million Mensche en eenem Somma, dee de Väästalunk seene.”

Soo haud Gisela vetalt un haud ons schoons een bät nieschierich jemoakt. Äwajens gauf je daut soo aulahaunt to seene. Aul fuaz de Hiesa. Woll de mieeschte wiere von bute bemolt met

schmoecke foawje Bilda, meist äwre gaunze Waunt. Waut opp de Bilda dan bowe wia? Rotkäppchen un Schneewittchen, säd Gisela, wiere daut un een Kota met Steewle aune Feet un uk sest aulahaunt, waut eena sest mau en Kjinjabledabeekja jeseene haud.

Wiels dit Oberammerrgau soo beriemt es, kome doa uk en de näajen Tweschenjoare, wua doa sest nuscht loos es Turiste von wiet un breet han, bloos om hia jewast to senne. Kome, sette hia een poa Doag, kjeepe een Klompe Aundenkje un foare wada wieda. Soone Aundenkje jeft et hia meist en jieda Hus to kjeepe. Daut sent mierendeels Sache ut Holt jeschnitzt; Mensche, Tiere un iedel soowaut. Daut moake de Lied hia aules selfst. Daut jeft an eene gaunz scheene Ennom soo bieaun.

Äwajens sent de Lied nich oppdrenjlich met äare Woa. Nä, gaunz un goanich! Äwaheipt felt eenem daut opp, woo stell daut hia oppe Gause un uk sest toojeit. Uk en däm Gausthus, wua wie Meddach aute. Ekj mott saje, mie jefoll daut Stautje, un mie jefolle uk de Lied. Daut wia werkjlich, aus wan dee waut von jane Mensche ute Bibel aunjenome haude, soo aus wie ons dee väastale doone. Oba dia wia hia

aules. Uk daut Meddach, daut kost schoons waut. Un wuarom uk nich, wäa no Oberammerrgau foat, stopt sikj aul emma een poa Dola enne Fupp.

Nomeddach wie dan wada loos. No München opptoo, säd Schult. Daut wia bloos de Schisjat, daut nu to daut wada wieda wajch vonne Boaj jinkj, uk wada heeta wort.

Ekj jaumariea junt woll aul too vël äwre Hett. Daut wia ditmol oba uk een gaunz besonda heeta Somma. Daut säde de Lied aulawäajes. Un uk enne Bläda stunt daut aule Dach. Jo, un jrod hia bie München wia et, krakjt aus wie doa wiere, aum heetsten von gaunz Europa. Aun Grode wia et 35 dietsche Grod, daut sent 95 no onse Amerikaunsche.

Ekj säd, daut wia de Schisjat, daut et biem Foare soo heet wia, oba sest! Lied, wia daut eene Lost hia foare! Daut wia, aus wan wie noch emma em Paradies wiere. De Wäaj kunne nich bäta senne. Un jewankt wort hia nich vël, soo daut wie foaken aula en eene Rieej foare kunne. Rajchtsch un linksch mierendeels Woolt, un nich wua Struck un Wotapaupe, nä, Beem wiere daut met unje Schaute, wua eena sikj uk hansate kunn.

21.

Zeowes wia wie en Seeshaupt, un bie daut Stautje funk de Starnberger See aun. Doa bleew wie Nacht. Aus wie doa soo verem Gausthus em Goade aum Desch sette un opp ons Owenkost lure, fot ekj mie soo en Jedanke no miene Bekjselint un vefia mie: nanu, doa es doch nich wua waut jeplautst. Ekj fot oppem Rigje, nä, aules gaunz. Gisela, de Ilskje, dee sach emma fuaz aules un sajcht nu meteenst: "Onkel Jasch, woo schwoa wia jie aus jie tus loosfuare? Well wie junt nich eemol oppe Wichtschole sate? Äwajens, weet jie,

wooväl Kilomeeta wie vondoag jefoare un jeschowe habe? Nä? 88," sajcht see un schmüst, "un daut bie dise Hett." Na dan wia je daut uk woll kjeen Wunda, wan eenem de Kjeleeda oppem Liew schlakrich woare wulle.

Uk dän aundren Dach funk daut mete Hett aul tiedich zemorjes aun. Oba wie wiere mierendeels unja Beem, un to rajhta Haunt, doa wia je uk daut Wota, de Starnberger See, wan de wäajen de Beem uk mau selden to seene wia.

No 24 Km wia wie en Starnberg: daut es

dan de Staut aune nuadne Spetz vom See. Jo, un hia wort dan jebot. Daut scheen meist soo, aus wan haulf München hia em Wota lach. Oba eena wudd uk woll!

Uk de beid Schulte wulle wieda nuscht, aus em Wota nenn. Daut heet, de Mejal wull. Schult selbst, dee krautst sikj noch ieescht hinjre Uare. "Komm mau, Paps," sajcht Gisela dan oba, "ekj hab uk fa die eenen Bodsut metjenome." See saje daut en Dietschlaunt oba Badehose. "Daut hast du oba jescheit jedone, Mejal," freit Schult

sikj un hieed opp to krautse. "Un jie?" dreid hee sikj nu no ons. "Komm, Isaak," saj ekj to disem, "fa ons woat uk noch Rot senne."

Un doa wia dan uk. Daut gauf doa jenuach Stuaere met Bodsuts. Koop wull je nu noch wada ieescht aunpauze, oba aus hee dan doch sach, daut ekj aul aunfunk doll to woare, jinkj et dan uk one aunjepaust.

Jo, un don dieed et nich lang, don saut wie uk em Wota.

22.

Nomeddach jinkj et wieda. Oba gaunz meddassakjes, wiels wie dän Dach aul mau bloos bat München wulle, aul mau soo bie een 30 Kilomeeta.

München, säd ekj. Wan ekj aun München trigdenkj, Liedskjinja, daut es eene Staut! Wie habe doch aul aulahaunt forsche Städa jeseene: Winnipeg, Toronto, Herbert ... oba waut es daut aules jaaen München!

Teews: Nä, dan vetal mau schmock no de Rieej. Woo kaum jie doa nenn, un wua bleew jie doa?

Bua: Ho, Teews, räd nich soon langet Enj en eent. Oba wan no de Rieej, dan no de Rieej. Un nenn kaum wie doa sootosaje to de Hinjadäa. Hia oppe Koat es daut von unje, vom Siede. Daut ieeschte, wan eena von de Sied en München nenkjemt, es doa een Biergarten (ekj saul je no de Rieej vetale). Aulsoo een Biergarten, un daut es dan een Goade met rechtje Beem, met Desche unjre Beem un met Steela aune Desche. Aun de Desche sette dan de Lied aun soone heete Doag un drinkje een Glaus Bea, waut see oba Mass saje. Mass es Plautdietsch eene Maut, un eene Maut es eene Mot, eena drinkjt daut Bea aulsoo met Mote.

Daut wia mau goot, daut wie derch de Hett aul jeliheet haude, een Glaus Bea to

drinkje. Wiels en München, doa es daut soo, daut wäa nich Bea drinkjt, de kjricht de Kropp. Vom Wota drinkje kjricht hee dee. Soo hieed ekj daut doa, un soo es daut dan, daut eena doa ieremol eenen met een Knust unjre Kjenn romrane sitt. Na, dan leewa oppause, un von ons vea haft je dan uk kjeena de Kropp jekjräaje.

Auf daut nu uk von de Kropp kjemt, weet ekj nich, oba en München woat daut baste Bea von de Welt jemoakt un woll uk daut mieeschte oppem Kopp venielt. Un nu weet jie uk wuarom.

Fuats biesied dän Biergarten wia doa eene Bood met een Sein "Lotsendienst". Lotsen daut sent doch soone waut de Schöp en Howen ennen un dan uk wada rutbrinje. Oba waut wulle dee hia en München, wua et nich emol Wota tom Drinkje gauf, veschwiess dan noch toom bowe Foare. Oba de Schulte kjande daut woll aul. Dee jinje doa ennen, un aus see erutkaume, haude see eenen Stautplon en de Henj un wiste uk aul, wua wie de poa Doag, dee wie hia bliewe wulle, unjakupe kunne.

Jo, un don, dän aundren Dach, jinkj et dan loos, de Staut bekjikke. Un doa gauf et schoons waut to seene. München es je de dredd jratste Staut von Dietschlaunt. leescht kjemt Berlin, dan Hamburg, un dan

München. Un see es woll de schmokste von de Grootstäda en Dietschlaunt. Waut jeft et doa bloos fa straume Jebieda: Kjoakje, huage Schoole, Museums... Jo Museums, soone met grotichste Bilda un soone met doodje Faraos von Ägipten. Jo, jo, daut wiere Ägipta ut Moses siene Tiet veleicht. Dee wiere sest gaunz enjewekjelt en Zeich, bloos de Kopp wia to seene. Daut Jesecht gaunz schwuat, oba wurscht woll schwuat woare, twee, dree Dusent Joa soo ligje. Mumme heete soone oole doodje Ägipta, säd Gisela.

En een aundra Museum wia wie, doa wia daut medden äwadach meteenst Meddanacht. Bowa ons wia de Nachthimmel met aul de Stiernkjes, un dee jinje aula äare Stoak meist en Huppasch. Gaunz bowe kaum wie meteenst en eene runde Bood met een grulich grootet Farnrua. Doa wia een Maun, dee leet ons doa nenkijke. Un weet jie, waut ekj doa sach? Eenen Stiern sach ekj aum Himmel. Daut wia je bute kloara Sonneschien, un doch kunn eena däm Stiern seene, nich sea kloa äwajens, wiels dee flemmad too sea. Venus heet de Stiern, säd de Maun. Uk de beid Schulte bekijkje sikj däm Venus. Disa oba nich. Däm wia fa waut schis.

Eenen Dach fua wie aula toop nom Tiagoade.

Junges, ekj saj junt, doa wiere Tiere! Un aula läwendich, nich mau utjestopte, soo aus en Toronto. De jratste, daut wiere de Eelefaunte. Un de kjanste, dee weet ekj nich mea, woo dee heete, dee wiere too kjlien, daut eena dän Nome behoole kunn. Äwajens wiere doa uk walkje, dee wiere nich soo dikj un nich soo schwoa aus de Eelefaunte, oba väl hecha. Weens metem Kopp. Met dee wia daut soo. Hinje funge dee gaunz veninftich aun: twee Been, dan kaum de Zoagel, daut Kjriez. Dan oba jinkj daut meteenst steil enopp, Rigje, Hauls, de Hauls lang, waut lang heet daut eenem soo wort: nu kunn dee uk aul eemol opphiere. Un daut deed hee dan meteenst uk, un gaunz bowe, werkjlich, doa wia dan uk noch een kjliena Kopp, soogoa meten Poa kjliene Hieenakjes. Eene Jierop wia

daut, säd Welm Schult.

Un dan wia doa een aundret Tia, met daut wia daut krakjt omjedreit. Daut bestunt mierendeels ut Hinjabeen, Hinjarenj, Zoagel un Buck. Vääre aum Buck wia dan noch eene Fupp. Nä, soowaut haud ekj dan noch nich jeseene. Gisela oba haud un wist. "De Fupp," sajcht see, "dee es schoons goot faustjewosse. Un wan de Oole een junget kjricht, dan stopt see daut doa nenn en däm Biedel, un nu weet die. Un daut mott sikj doa dan weete mete Kost un met aules bat et groot jenuach es un selfst rane kaun." Soo es daut, must ekj denkje, soo eenfach kaun daut uk senne, un waut motte sikj onse Frues met äare Balj eromkjlate ea de ieescht emol rane.

Teews: Un woo heet daut Tia dan?

Bua: Na, nu saj, Isaak, woo heet daut mau? Ekj säd je die, du sulst daut behoole. Oppem Enj hieet sikj de Nome een bät soo aus onse Dreiws opp Huachdietsch, Kängeuru. Soo heete dee, un bat sas Schoo woare de groot, un biem Rane sprinje see bloos opp äare Hinjabeen, wiels de Vääbeen, dee sent soo kort, de rieekje noanich han.

Un dan wia doa een groota Wotazista enne leed, gaunz von Zement, un doa em Wota, doa wond dan de Wally benne. Daut wia een Waulfes, ie waut saj ekj, nich een Waulfes, een Waulross wia daut, säd Schult. Daut wia een Tia, daut em Wota läwd un likjend een bät eenen Waulfes, een bät eenen Hunt un een bät sikj selfst. Un nu, Isaak, vetal, woo die daut met daut jinkj. Welst nich!

Na scheen, oba om däm Zista, doa wia een Drottun erom. Bat doa naun kunn eena gone un sikj daut Tia bekijkje. Daut schwomm doa rom, schoot Heistakopp un muak uk sest aulahaunt Spuchte. Oba daut Kjrat haud et hinjre Uare sette: wan daut doa aum Tun dicht voll Mensche stunt, dan recht daut Beest sikj meteenst steil opp un spretst een Strol Wota medde mank siene Jast. Dee juchte dan opp un fluage utenaunda. Oba daut wia dan aul too lot, naut wiere see aul. Disa wia uk pluzich naut un kjwiold Wota. Hautst du

dan jrod daut Mul op, Isaak? Daut es dan oba schnorrich met soone Mensche. Wie wiste je aul aula, daut daut Kjrät wada spretse wudd, oba nä, aula drenjde sikj doch dicht aum Tun enaun un luade, wäm et nu trafe wudd.

Eenen gaunzen Dach dreew wie ons doa em Tiagoaden erom un haude doch nich aules jescheit jeseene. Daut es je doa nich soo, daut de Tiere en Klotjes jechoole woare. Nä, fa dee habe see doa väl Rum jemoakt, un jieda Sort läft meist soo aus doa, von wua see kjemt. Eena kaun scheen meed woare, wan eena daut en eenen Dach aules runtgone well. Oba doa es dan uk aulawääjes wua to sette un jenuach to äte un to drinkje. Doabie kaun eena dan uk een bät hanhorche, waut daut aules fa Mensche sent, dee sikj doa eromdriewe. Een grootet Deel sent dan wada Utlenda.

Opp eene Städ wia doa eene gaunze Bonsch Eelefaunte, groote Tiere meten kromma Rigje. Un vääre bommeld dan bie jiedrem de lange Rissel meist bat oppe leed. De Rissel, daut es je siene Näs, un doarom sent doa dan uk twee Näslajcha benne, meten Finja doamank. Daut es toom Wundre, waut eena met eene Näs aules doone kaun. Ekj meen, met soone Eelefauntenäs. Dee eena von de Eelefaunte naum eene Harmonie, soone toom Puste, enne Näs, ooda tweschne Näslajcha, ooda woo eena daut saje saul, un späld ons waut vää. Proow du daut mau mol Teews. Un doabie hieed sikj daut je soo goot, aus waut wie auledach em Rädio hiere, un waut dan Musikj senne saul. Un dis Musikaunt wist daut uk woll. leescht späld hee een Stootje, läd dan daut Späldinkj wajch, strakjt siene Näs mank ons Toohiera un hoof dan eene Kollakjt.

Jo, met deeselwje Näs. Un de Lied, dee gauwe wellich, soogoa dis Jietskniepa stopt am waut em Näsloch nenn. Eensje gauwe een Grosche, daut es emma een tieen Pfennichstekj, aundre een Stekj Zocka, wää eene Ziggoa un wää eene Ziggaret. De Näs naum daut aules un wist gaunz krakjt: de Grosche un daut

Schmieekjtich, daut gauf see däm Wajchta, dee doa mank de Eelefauntebreeda reedstunde, de Zockastekja oba un de Schaklitz un wautet doa sest toom gauf, daut schliesad de Spälmaun sikj em Mul. Daut Mul haft soona je uk unjre Näs, soo aus wie, oba zimlich wiet no bowe. Eene Lepp haft hee oba mau, bloos de unjaschte, hee haft nuscht fa een Schnurboat.

Jiesbrajcht meend, de Eelefaunt, daut wia dan soo woll daut kjlieekjste Tia von aule un uk väl jescheida aus derchwajch de Mensche. Oba doa hieet je dan woll uk nich väl too.

Daut de Mensche nich sea jescheit sent, daut sag wie bie de Ope. Daut gauf uk hia wada Menscheope. Soo heete de Ope, waut de Mensche aum dolsten likjne doone. Opp eene Städ haud eena dee gaunz dichtbie, bloos lesasprote wiere doatweschen. Un doa sag wie dan, woo een poa Benjels, Menschebenjels wiere daut, woo dee eene Op oajade un emma meten Kjnipsmassa no ar puakste. Meteenst oba graubscht de Op too, un daut Massa haud see enne Henj. De Benjel vefieed sikj waut, oba daut Massa wia hee loos. Hee proowd noch dit un jant, de Op gluapt am oba mau soo vonne Sied aun un docht nich aun Trigjjäwe. De Jung hold nu eenen Wajchta, ooda Warta, aus see daut doa saje, dee sull am daut Massa wada besorje.

Gisela oba, un daut jefoll mie von de Mejal, see haud sikj uk aul äwa de Benjels jebost, dee säd däm Warta, woo daut met däm Massa jewast wia. "Na," sajcht de Maun to däm Jung, "dan pracha de Op nu mau een bät, veleicht jeft see die daut wada trigj," dreit sikj om un jeit wada wajch. Oba ekj sach, daut hee nich wiet jinkj un doa dan stunt un opp dän Jung oppaust.

Dee must schlieslich one Massa wajchgone. Wie stunde uk noch emma dichtbie, un de Benjel mucht mie daut aunjeseene habe: haud hee de Op waut jedone, veleicht met Steena no ar jekjlietat, dan haud doa em Tiagoade medden äwadach wää Priejel jekjrääje,

soo doll wia ekj. Aus de Junges ieescht wajch wiere kaum uk de Wajchta trigj, räd een poa Wieed to de Op aus too een Mensch, un dee brocht am schmock daut Massa. Daut kjemt mank de aundre jefungne Sache, doa kaun hee sikj daut hole, meend hee to Gisela un schmustad.

En München haud eena Wäakje un Wäakje bliewe kunt un haud jieda Dach waut Nieet to seene jekjräaje. Jiesbrajcht schlapt je ons uk en aulahaunt, waut see doa Bildagaleriee nane. Doa sag wie dan ieescht eemol, waut fa groote Bilda daut jäwe kaun, doajäajen sent de Kalendabilda enne Steinbachsche Garasche mau spältich. Un dan billewua oppe Gause meteenst een grootichstet Doa dwäa äwre Gaus, doa mott eena dan derch. Un dan aulawäajes Denkjmols, un waut see doa Springbrunnen saje met Osse biesied ooda waut, un daut Wota poascht dan

erut, daut et mau rajcht Rääjenboages jeft. Oba schmock sitt daut.

Un dan de väle Duwe opp eensje Gause. Dee sent soo mak, daut eena äwa dee meist dol flicht, wiels dee gone eenem meist nich utem Stich, wan eena doa jeit. Oba dee deit doa kjeen Mensch waut. Daut sent wille Duwe, dee jehiere kjeenem. Dee wone doa bie de huage Jebieda wua unjre Däakja, un unje oppe Gause woare see vonne Mensche jefoodat. Eena kaun doa ver een poa Pfennich een Tutje met Fooda kjeepe, un wan eena dan de Haunt doamet utstraktj, dan sent de Duwe uk aul doa, sate sikj bie eenem oppem Oarm un fräte ute Haunt. Jo, daut jefoll mie doa aul met de Duwe.

Un dan wia je doa uk noch de enjlischa Goade, waut dan oba een groota Park es, meten Riwa doabenne un met Wotafaule un sest noch aulahaunt.

23.

Oba schlieslich must wie doch wada wieda. Un aun eenen scheenen Morje läd wie loos.

Derch München jeit je een Riwa derch. Isaak heet dee. Waut! säd ekj aul wada Isaak? Un doabie heet de Isar. Un wan en Dietschlaunt wua derch eene Staut, un wan uk mau aum Raunt vebie, een Fluss jeit, dan es daut aundasch aus bie ons en Winnipeg. En Winnipeg hab wie je uk twee Riwasch, oba dicht enaun kjemst du doa noanich. Daut es oba nich bloos wäajen de Migje, doa es uk noanich to gone, kjeen Stich ooda waut. En Europa sent dicht aum Wota emma de scheenste Wäaj, fa Koare, fa Beisikjels un fa Footjenja.

Un aulawäajes biesied Beem un doa tweschen Graus met Benkje toom vepuste. Soo wia daut uk hia en München aune Isar. Un doa fua wie dan nu mol delenjd un haude onse Freid doaraun. Twintich Kilomeeta fua wie soo lenjst däm Fluss un emma noch enne Staut. Oba

schlieslich naum de Staut dan doch een Enj. De Isar bleef rajchtsch ligje, un wie haude wada dolla opnet Launt ver ons. Unja ons dän basten Wajch, un runtom ons eene niedatrajchtje Hett, 95 Grod, aus sikj daut lota erustald.

Un don oba, no lenja aus dree Wäakj Hett ...

Wie fuare un schweete un schelle äwa Petrus. (De Lied en Dietschlaunt de jlewe nämlich, daut Petrus de Bauss äwa daut Wada es.) Foare un schweete un schliesre mete Kjapp, daut de Schweetdreppe vonne Näs flieeje selle. Un don, meteenst, na Lied, waut es dan daut! Nu kijkt bloos eemol: aum wastnen Himmel, fangt et doa nich aun to schmodre? Daut sitt je jrodentoo, aus wan daut doa eene Wolkj jäwe saul.

Uk Welm Schult haud daut aul jeseene. Un nu stunt wie dan aule vea enne Rieej un kijkte bloos nom Himmel, auf daut nich doch mau aules Spos wia. Oba nä, met de

Wolkje, daut woat waut, un met eenmol es daut uk aul een Schwoakj, un blitzt doa nich uk aul waut! Un jubettschurleif daut deed et, daut blitzt un rummeld uk aul soogoa.

Noch stund wie bloos emma un reete daut Mul op, oba aus ons don meteenst de Storm unjre Näs fua, dan haud jie ons seene sult, opp onse Beiks sprinje! Daut wia nu oba uk aul hechste Tiet, de haulwa Himmel wia nu aul schwuat, de Sonn wia wajch un nu, nu kunn et loospoasche. Daut wia noch een Jlekj, daut wie dän Storm vonne Sied haude, sest von väare, dan wia wie woll äwaroasch jefoare. Wie muste nu bloos seene, daut wie wua no eene Staut ooda wua em Darp kaume.

Un doa kaum dan uk aul eene Staut. Pörnbach heet dee, aus sikj daut lota erutstald. Oba wäa wudd doa ea senne, wie ooda daut Onwada?

Wie kaume toojlikj aun. De Rääjen, daut wiere noch emma mau eenselne groote Dreppe. Oba de Storm, un daut Jewitta ... Lied, daut kracht un dāwad, daut eena sikj mau en eent wajch dücke deed. Oba wie wiere je uk aul enne Staut. Bloos, wua nu unjakrupe, wua es hia een Gausthus? Fuaz biem ieeschten heet et, doa es kjeen Rum, oba wie sulle mau nom "Gasthaus zur Post," doa wudd schoons Rum senne. Wie dan nu doahan.

Daut scheen soo, aus wan doa em Gausthus bloos Frues wiere, un dee wiere derch daut Onwada, daut schluach nu eent äwa daut aundre, dee wiere soo vegrult, dee wulle nuscht von ons weete. Dee rande hanunhää, muake Dääre to un Fenstre dicht un leete ons jrodsoo stone. Gisela un ekj wiere doa nenjegone. Aus kjeena waut von ons weete wull, wie dan wada rut, un doch woll wieda ooda waut. Oba jrod don jinkj doa bowe aum Himmel aules en Bieta, un de Schwoakja, dee kaume jrod soo gaunz, aus see wiere, met Wota un Hoagel un Blitz un Donna opp eenmol erauf.

Na, un don fruach wie nich mea lang, wie aulatoop met onse Rāda trigj enenn en de zimlich groote Vorhalle, stalde de Rāda aune Waunt un ons selfst bie de

Wieetsfrues aum Fensta un kijekje uk oppe Gaus. Daut wia nu oba aul kjeene Gaus mea, daut wia nu een Stroom Wota toom Schiskjree. Un daut oakad un goot un donnad doa bute noch emma wieda. Wie stunde un kijekje. Un met eenmol jinkj daut ellektrische licht ut, bie ons em Hus uk bute oppe Gaus un enne gaunze Staut. Un don wia et ieescht soorajcht toom Grule, un mie kaum daut soo väa, de Wieetsches wiere nu doch froo, daut doa een poa Maunslied em Jebied wiere.

Wie kjreeje nu uk een poa Stowe, un kjreeje uk Owentkost, wan uk mau koldet. Un aus Licht haud wie een poa Taulchlichta, dee en Budle stuake.

Aus wie schlope jinje, rääjent daut noch emma, nu oba aul veninflich, aus sikj daut jehieet, wan uk sea eendrajchtich. Daut Jewitta wia wieda jetrocke, un daut rummeld aul mau von wiet auf. Wia daut eene Lost, mol wada em Kjeelen em Bad krupe un sikj toodakje. Un bute ruzhd de Rääjen.

Jo, un jemoakt haud wie dän Dach 70 Kilomeeta.

Dis Jewittarääjen haud je dan uk Wunda jewirkjt. Dän aundren Morjen wia wie aulatoop aus niejebuarne Mensche. Oba metem Raut fua wie doch bloos bat Ingolstadt. Doa wia dan mol wada oppem Zuch un met däm jlikj derch bat Kassel. Soo een acht Stund dieed daut. Un hia wia toom ieeschte Mol goot Rum em Zuch. Tietwielich haud wie eenen gaunzen Waggon fa ons auleen. Wie kunne de Fenstre op habe un ons de Jääjent aankjikke. Jo, un daut loond sikj schoons.

Om haulf säwen wia wie en Kassel un wulle dan mau fuaz oppe Rāda un ons een bät de Been vetrāde. Jo, daut wull wie, oba, Prostmoltiet, de Rāda wiere nich doa. Daut scheen werkjlich soo, aus wan dee nich metjekome wiere. Na, nu Schisjat, soont wia ons noch nich passieet. De nääkjsta Zuch wull ieescht mau Klock twalw de Nacht kome, un soo wudd wie dan doch woll hia enne Staut nachtbliewe motte. Enne Staut nachtbliewe, daut jleicht wie nich. Unjawääjes wua aum Wajch, ooda em Darp, doa jefoll ons daut väl

bäta.

Wie wiere noch medde em Schelle, äwajens mau soo unja ons, aus see meteenst met onse Räda oppkaume. Nä,

wie dan nu oba uk schwind enopp un verwoaz! Äwajens, mau soo een 10 Km, doa bleew wie dan en eenem Darp Nacht.

24.

Jo, un don kaum woll ons scheensta Beisikjeldach vonne gaunze Reis. Zemorjes steewd daut tweschenenn noch een beskje. Boolt oba funk de Sonn aun derchtokjikke. See woamd nu oba mau, see brend nich mea. Un dan de reine Loft nom Rääjen, de schmakjt wada jrodentoo no waut. Wie fuare meist emma unja huage Beem. Unje, tweschen de Stam derch kunn wie oba wiet em Launt nenkijike.

Bie Karlshafen kaum wie en daut Wesertal nenn. Von doa aun haud wie to rajchta Haunt emma de breede Läacht, äwajens wia de städwies dan uk wada schmaul, un schmock enne Medd emma de Weser.

Jie weete je aul, waut daut fa een Fluss es. Ekj haud je äwa de Weser jelacht: daut wull dan nu uk een Fluss senne met soon Hauntjefoll Wota! Oba nu prachad ekj em stelles doch auf. De Rhein, doa wia aules soo grootoatich un de deed sikj soo wichtich... De Riwasch enne Alpe, doa haud daut emma soo doll jegone, soo hetsich, omme Akje, nä, dee haude fa eenem kjeene Tiet. Hia oba, de Weser ... soo ruich un stell trock daut Wota sienen Wajch. "Soo bescheiden un soo fromm," meent Gisela.

Wie hilde emma wada stell, wua daut Eewa een bät hecha wia un eena wieda kijike kunn. Wie saute doa dan un kijikte, un eena freid sikj, daut et soowaut aules oppe Welt gauf. Un aus don eenmol de beid Schulte noch daut Weserleet aunstemde ... Nä, ekj well mau saje, waut ekj aul säd, dis Dach woat eena vonne scheenste vonne gaunze Reis.

Un dan fua wie uk wada. Hia wia nich väl Jewank. De Lied vom Utlaut, dee wiste woll goanich, daut et hia eenen Wajch noch äwent soo scheen wia aus am Rhein. Opp lenjre Enja haud wie de Strot gaunz fa ons auleen, un wie kunne foare aus wie wulle un ons biem Foare waut vetale. Auf un too oba troff wie aundre Rautfoara, mierendeels junge Mensche, Scheela, Studente, Junges un Mejales.

Dee fuare meist emma bonschwies un runtom bepakt, wiels see aules met haude: Jescherr toom Koake, Jetoare un aundre Instrumente toom Musikj moake, un gaunze Zelte, dee wiere dan oba nich sea groot, met eenem Wuat, aules, waut eena unjawääjes soo toom Läwe un toom nachtbliewe brukt. Soo, dan kost an soone Reis meist nuscht. Daut es je doa en Dietschlaunt nu oba nich soo, daut eena billewua siene Bood oppstale kaun, oba daut jeft aun de groote Strote aulawääjes Städe, wua eena daut kaun, fa een poa Grosche.

Soone junge Waundavääjel, aus see dee doa nane, hab wie ieremol jetroffe. Wan dee ons dan sage, kijikte see frintlich, jreeste mete Haunt un säde Service. Soo hieed sikj mie daut weens. Oba Jiesbrajcht säd, daut wia nich daut Amerikaunische "service," daut buakstabeed sikj S-e-r Ser, v-u-s vus, Servus, un daut wia dan opp latiensch Goondach. Na scheen, ekj dan nu wiedahans uk latiensch.

Aus de Sonn ieescht hinjre Boaj jekrope wia, roopt Jiesbrajcht meteenst von hinje: Aules halt! un kjemt dan no vääre jepralt. "Nu sent wie vondoag krakjt 100 Kilomeeta jefoare, un daut es jenuach," sajcht see.

Na, soo väl haud wie uk noch siendoag nich jemoakt.

Wie muste dan oba doch noch een poa Kilomeeta foare. Un weet jie, wua wie don Kwatia kjreeje: bie de "Teufelsmühle." Daut heet sikj een bät grulich, nich! Oba soo stunt doa oppem Sein aune Steenawaunt: "Steinmühle oder Teufelsmühle." Daut Gaustus fuaz doabie, doa stunt oba mau "Steinmühle" oppem Schilt. De Mäl lach nu oba nich aune Weser, dee honk aum sea steilen Eewa bowre Weser. Huach von bowe, meist jlikj erauf prald doa een Stroom Wota, dee daut Mäleraut dreid. Ons Gaustus en dise Wotamäl, daut wia uk aules aun Jebieda hia erom. Schrakjlich romauntisch wia daut hia, meent Gisela, un see kroop no Owentkost dan uk werkjlich noch dän Aunboajch enopp, von wua daut Wota kaum, un bekjikt sikj de gaunze Jeschicht von bowe.

Onse Fenstre em tweeden Stock lage no de Weser han. Tweschen Fluss un ons wia mau jrod de schmaula Wajch, dän wie nich eemol seene kunne, un daut wia, aus wan wie bowrem Wota honge. Schrakjlich romauntisch!

De Nacht verhää wia wie en eenem Darp jewast, met onsem Fensta oppem Hinjahoff enopp. Jo, un Klock twee ooda waut de Nacht funk doa meteenst een Bädel von Hon verem opnen Fensta aun to kjreie aus verekt. Un daut Beest leet eenem uk aul nich mea jescheit enschlope. Hia oba haud wie verem opnen Fensta, doa wia je uk nich eemol Drot vää, wiels Migje sent doa nich Mood. Hia haud wie verem Fensta nich een Heenahoff, hia haud wie de Weser un doahinja daut Eewa met Woolt bat bowen to un doahinja dän Himmel met siene Stiernkjes. Jo, un em Schlop plenschad ons de Wotafaul vonne Mäl.

25.

Uk dän aundren Dach jinkj daut emma soo wieda lenjst de Weser, emma jlikjtoo nuade. Doabie kaum wie dan no eene Staut, de heet Bodenwerder. Un doa wia dan daut Jeburtshus von däm Munchhausen to seene. Aus ekj Gisela fruach, wää daut dan noch wia, don reet see ieescht de Uage groot op, daut ekj daut nich wist, wiels dis Munchhausen, daut wia je doch soo onjefää de jratsta Lieejbiedel oppe Welt. Waut dee dan lieeje deed, fruach ekj nu. Un see vetald dan een poa Stekjskjes, waut de Maun soo derch een Dach de Lied väälieeje deed.

Toom Biespel, woo hee eenmol, aus hee em Somp unjagone deed, sikj selfst aune Hoa rutjetrocke haud. Ooda, woo hee, aus doa eena eenmol haud mete Kanoon jeschote, woo hee doa schwind opp de Kugel jesprunge wia un emsonst metjefoare. Ooda, woo hee eenmol em

Winta no Russlaunt jeräde wia un runtom wieda nuscht aus Schnee. Meteenst wia doa dan doch een Kjriez jewast, medden oppe Stap. Hee binjt doa sien Pieet aum Kjriez faust un lajcht sikj biesied han toom Schlope. Daut wia Nacht jewast. Aus hee zemorjes oppwoakt, es de Schnee aula wajch, un hee licht medden oppe Gaus bie eene Kjoakj aune leed. Un siene Schrugg es wajch. Met eenmol oba hieet hee wua dee wiere. Hee kjikt enne Hecht, un doa aum Tormkjriez, doa henjt see aunjebunge un kaun nich erauf. Hee nemt nu oba siene Pistol, zielt un schitt däm Täajel twei, un de Schemmel kjemt natieedlich erauf un hee ritt wieda.

Een aundatmol haud hee eenem Hersch em Woolt auntstaut Schroot Kjoaschesteena em Koop jeschote, un dee wia met de Steena dan wajchjerant. No eene jewesse Tiet traft hee däm Hersch

wada un de haft nu stots Hieena een Kjoascheboom oppem Kopp. Met Kjoasche un aules. Ooda woo hee eenmol met eenem Postiljoon jefoare wia, daut Wada niedatrajchtich kolt. De Postiljoon haud dan nu uk pienich opp siene Trompeet jeblost, oba doa wia nuscht to hieere jewast. Aus see don oba to Nacht em Gausthus sent un Owentkost äte, de Trompeet henjt aune Waunt, fangt dee nich meteenst aun to späle! Daut Leet wia doa en de Kjill faustjefroare wast, nu deiwd et opp un kaum erut. Un soo säd Gisela, jinkj daut bie däm one Enj.

“Un wua es de Kjieedel dan nu, em Jail ooda waut?” froag ekj.

“Ie woo, wuaram em Jail,” sajcht see. “Äwajens es hee uk aul bie een 150 Joa doot. Oba waut dee aules toopjeloage haft, daut steit schmock aules enne

Bieekja, daut de Schoolkjinja daut selle läse kjenne.”

Jo, docht ekj soo un saj daut dan uk, “Soona aus dee, dee kjemt enne Bieekja, un wan onsa eena mol een bät licht ...” “Jo,” sajcht de Mejal, “een bät, daut mott uk nich, daut kunn je dan meteenst uk noch soo senne, un dan hieet sikj daut no nuscht.” “Na,” saj ekj, “dis Onkel Koop, aus dee noch no School jinkj, dee luach eenjemol jehierich un kjrieech doafää dän hechsten Priejel.” “Na,” sajcht see, “dan haft hee daut woll nich schmock jedone, eena saul schmock lieeje, wan de Lied daut waut halpe saul.”

Na jenuach, wie muste je bie Liera Pries aulahaunt liere, oba woll doch nich daut Rajchtschuldje, sest wia eena veleicht uk enne Bieekja jekome.

26.

Twintich Kilomeeta hinja Bodenwerder jinkj et äwre Weser nom rajchten Eewa. Un doa kaum wie dan en de Staut Hameln. Un met dit Hameln, daut es nu uk wada soone Sach. Wuamet es de Staut beriemt? Uk met eene Jeschicht. De Jeschicht, dee jeit dan soo: ver meist 700 Joa wia daut. En dise Staut Hameln gauf et don niedatrajchtich vâl Raute un Mies, daut de Lied sikj nich Rot wiste. Oba meteenst kjemt doa een Maun enne Staut, een schnorja Mensch meten bunten Rock un meten Piepdinkj. “Wan jie mie doafää betole, dan riem ekj met june Raute un Mies nu opp,” sajcht de Maun to de Stautslied. Un dee mau schwind jo jesajcht, see wudde am jäwe, waut hee habe wull. De Maun dan nu daut Piepdinkj em Mul, jeit lenjst de Gaus un piept sikj eent. Un wess woa, aul de Raute un Mies ute Hiesa am hinjaraun, ute Staut erut bat aune Weser. Doa kjrempelt de Maun sikj de Bekjse opp un em Wota nenn. Raute

un Mies hinjaraun un vesupe doa. Na, un aus dee mau ieescht aul doot wiere, dan kwoakjste de Lied däm Rautejriepa waut, gauwe am nuscht.

Oba no atliche Tiet es de Maun wada trigj enne Staut, jeit lenjst de Gaus un piept sikj wada eent. Un ditmol sent et oba nich Raute un Mies, ditmol sent et de Kjinja ut de Hiesa, dee am hinjaraun rane, von vea Joa un ella, bie een 130 Stekj. Dee leit hee nu oba nich em Wota, hee leit dee buta de Staut en eenen Boajch enenn, un wajch sent see. Un sooväl aus dee Lied uk nich sochte, de Kjinja bleewe wajch. Daut haude de Lied fa daut Nich-Wuat-Hoole. Daut es kort de Jeschicht vom Rautejriepa von Hameln. Soo aus Gisela dee vetald, wia dee vâl lenja un hieed sikj uk vâl scheena.

Jo, Nobasch, schnorrich es daut, wie en Amerika weete un jleewe daut nich aundasch, aus daut Amerika, un daut meent dan de Stäts un uk fuaz Canada,

daut wie daut wichtichste un daut rikjste Launt sent, un daut wie Amerikauna aules kjenne, aules weete un aules habe. Wan eena dan oba soo no Bodenwerder kjemt un no Hameln, dan kjemt eenem daut meteenst soo vää, aus wan doa doch waut een bät aundasch es. Aus wan et doch noch uk waut aundat jeft. Woo saul ekj daut mau saje. Saj wie mol soo: wie Amerikauna jleewe, wan wie ons eene niee Maschien utjedocht habe, saj wie mol soone, toom bätä Mest oppem Launt veschmiete, dan jleew wie, wie habe waut jekunt un waut jedone, wuaräwa aule Welt sikj wundre un freie sull. Wan ekj dan oba soo aus nu dise Gisela soo toohiee un tookjikj, woo see dise Jeschichte von däm Munchhausen un von däm Rautejriepa vetalt, woo scheen ar daut jeit; un woo scheen ons daut jinkj, jo, mie un Koope nu noch, wooväl scheena haud ons daut jegone aus wie noch Schooljunges wiere! Un wan ekj mie dan saje mott, daut dise Rautejeschicht soo aul 600 Joa vetalt woat

un de Lied toom Lache un toom Roare brinjt wan ekj daut soo denkj un äwalaj, dan fang ekj aun to jleewe, daut soone Jeschichte de Mensche noch soo väl Freid moake doone aus ons Mest, ekj wull saje, aus onse Mestmaschien.

Bie Hameln sat wie dan wada mete Promm äwre Weser, trigj aun daut linkje Eewa, un wiere dan meteenst mank Aka un Hei Launt. De Wajch, daut wia hia mau soo goot aus Jleise, un wie dochte aul auf wie ons nich met eenmol gaunz faustrane wudde. Oba wie kaume schlieslich dan doch en een Darp. Een rechtjet Darp, wiet auf vonne Strot. Daut haud Niehorscht ooda Scheenwäs oppe Wastresarw senne kunt, soo stell wia daut doa un soo darpsch, bloos daut de Hiesa vël dichta stunde un de Gaus vël schmaula wia. Oba onjemein frintlich sach daut doa aules. Un wie wiere gaunz stell un kjikjte bloos, aus wie doa soo onse Råde lenjst de Gaus schoowe.

Wie fruage ons derch no de Staut Rinteln, un daut wia dan uk mau jrod bie een 10 Kilomeeta wieda de Weser erauf.

Wie wiere je mau jemietlich jefoare, haude unjawääjes scheen Meddach jejäte, oba eene Tauss Koffe, dee sull eena woll aul drinkje. Daut säd ekj dan uk, aus wie soo derch Rinteln schoowe. "Nä, Onkel Jasch," meent Gisela oba, "Koffe drinkje jo, oba ieescht een Enjskje buta de Staut. Jie woare aul seene, wuarom."

Daut haud sikj mank ons aul soo enjeläft: metem Äte un uk metem nachtbliewe, doa kommandieed Gisela. Welm Schult schmustad dan bloos un jehorcht uk. Siene Sach wia, to saje, wua et hangone sull. Un miene un Koop siene wia, to doone, waut see ons väasäde. Doafäa kunn wie dan oba uk grumsauje un

schelle, wan waut scheef jinkj, wiels daut wia dan nich onse Schult. Wie kaume oba selde toom Schelle.

Fuaz hinja Rinteln jinkj et ieescht wada äwre Weser, ditmol oba oppe Brigj, un dan zimlich steil boajopp, soo daut wie doch wada een Enjskje schuwe muste. Aus wie don oba schlieslich opp däm steilen Eewa gaunz bowe wiere, wia doa aul fuaz wada waut. Na, jie weete je aul, bowe es emma waut. Un wan nuscht aundat, dan een Gausthus. Un daut wia uk hia. Dicht vere Däa, nom Flusseewa han, eene groote Terrasse met Desche doabowe un biesied atliche Beem. Fuaz doahinja een sea steila Aufhank, un deep unje de Weser, un hinja däm Weser, Lied, wia daut een schmocket Bilt von soo huach! Wiet em Launt kunn wie von hia nenn seene. Wie

stunde bloos un sploade de Uage op.

“Soo, un nu komt mau mol een bät hiahää,” sajcht Gisela meteenst hinja ons. Un see leit ons dan nu no de aundre Sied, un doa steit een Denkmol von Steen. Oppe väaschte Sied es doa von Guss, Gisela nand daut Brons meen ekj, doavon wia doa eene Tofel meten Portrett von eenem Maunsmensch meten Boat. “Un nu last mau mol hia unje, Onkel Jasch, waut steit doa?” Ekj läs: “Hier hab ich soo manches liebe Mal mit meiner Laute gesessen.” Daut Weserleet! Na hieet, un dis Boatkjeedel, daut wia dan jrod deejansja, waut daut Leet jedicht haud. Un doa stunt uk sien Nome, Dinjelstedt heet hee. Hia bowe huach mucht hee dan woll wua jesäte habe, daut scheene Bilt vere Uage met unje de Weser, un dan muchte am soone Jedichta aul von selfst enjekome senne. Daut säd ekj dan uk. “Jo,” meent Gisela, “soo es de Weser. Wan eena de ieescht een bät kjant, dan mott eena däa goot senne, un eena mucht dan dichte un sinje. Un kjeen Wunda, wan doa dan aulahaunt bunte Jeschichte oppducke, dee de Lied dan wieda vetale, un kjeena weet, wua dee hää sent.” Soo meent Gisela.

Jo, un don drunk wie dan onsen Koffe.

Un bieaun kijkt wie ons emma wada enne Jääjent erom. Meteenst see wie, doa kome noch een poa Beisikjel Jast opp. Een Maun en meddelje Joare un een Mejalkje von een Joa twalw. Daut wia däm Maun siene Dochta, see nand am Papa. De Maun kunn Liera senne, meent Gisela, ooda Dokta, ooda soowaut. No waut Jelleedet sach et am.

De beid stale äare Räda aune Steenawaunt un kome dan uk oppe Terrasse. Kijkje sikj hia om, laje äare Sache bie eenem Desch oppe Steela un gone dan daut ieeschte no daut Denkmol. Gisela nu meteenst haustich opp un enne Gauststow enenn. Un see es uk noch mau afens trigj, dan kjemt et uk aul derch de opne Fenstre, vom Gramafoon doch woll: “Hia hab ich soo manches liebe Mal...” De nia Gaust un siene Dochta stone nu aul, wua wie ieescht stunde, un kijkje äwa däm Weser wajch em Launt enenn. Un soo lang aus daut Leet jeit, riere see sikj uk nich. Un wie uk nich.

Oba jenuach doavon. Ekj well bloos noch saje, daut Jiesbrajcht mie vespräakje must, daut see mie een Rekord met daut Leet schekje wudd. Un daut selle miene Junges mie dan zeowes väaspäle, wan wie dän Dach äwa Mest jefieet habe.

Daut funk aul aun to schemre, aus wie loosläde, trigj no Rinteln, un dan wada lenjst de Weser, dee nu oba aul jlikj waste rand. En Varenholz bleew wie Nacht. Daut es mau een kjlienet Stautje, oba doafäa es doa dan een Rittaschloss ut ganz frieejre Tiede.

Soone Ritta, dee jeft et je nu nich mea, oba enne Jeschichtebieekja, doa kaun eena äwa de aulahaunt läse. Dee läwde en feine Schlessa un Burje. Oabeide deede de selfst nich, de Bures muste fa an oabeide, wiels see opp äarem Launt

wonde. Em äwajen reede dise Ritta em Launt erom, un wan see dan wua Haundelslied met äare Woa troffe, dan muste dee an Zoll tole.

Hia en Varenholz vetalde ons de Lied, woo hia de Ritta em Schloss daut jemoakt haud. Dee haud äwren Fluss ganz eenfach eene Kjäd jetrocke, un jieda Haundelschepp, daut doa dan kaum, must ieescht scheen blajche, ea de Kjäd doljelote wort. Schnorje Tiede motte daut doch jewast senne, un opp schnorje Oat habe frieejoa eensje Lied doch äa Läwe

jemoakt. Un doabie sikj dan noch soone straume Schlessa jebut. Oba wan uk.

Teews: Jo, lot see mau, un jie nu mau wieda.

Bua: Wieda jinkj et dän aundren Morje. Un wie kaume toojlikj mete Weser no ...no ... oba hia steit et je: no Porta Westfalica. Un daut es dan uk wada Latiensch, säd Jiesbrajcht. Opp Dietsch wudd daut soowaut aus een Puat senne, ooda uk aus een Doa. Bat hia wia daut lenjst de gaunze Weser boajich jewast, un de gaunze Jääjent heet doahää uk Weser Bergland.

Hia wia nu oba de latste Boajchrigje, derch däm de Weser sikj eene Puat derch-jeoabeit haud, breet jenuach, daut doa biesied uk noch Rum fa een Heiwä wia.

Aus wie doa derch wiere un dan verwoaz kjkijte, don wia et, aus wan wie no Hus jekome wiere: ver ons lach wada jlkjet Launt. Kjeene Boaj mea. Hia funk nu daut plaute Deel von Dietschlaunt aun. Un von hia aun gauf et dan uk kjeen Schuwe mea, wie kunne emma schmock opp onse Räda bliewe.

Verieescht kaum hia nu de Staut Minden, natieedlich uk wada aune Weser, met soo 45,000 Enwona. Dit wia dan nu de latste jratre Staut, dee wie opp dise Foat trafe wudde. Un wie haude je Tiet, daut wie ons doa mol een bät dolla omkjkije kunne.

Medden enne Staut wia doa dan de Moakjtplauz, waut jie Russlenda woll Basoa saje, nich Wiens? Weens Welm Schult säd daut uk soo. Un doa wia uk de Städ, wua eena de Räda hanstale kunn, un wua dee dan fa een poa Pfennich unja Oppsecht wiere. Daut es en Dietschlaunt enne Städa aulawääjes soo: oppem Moakjtplauz, biem Bonhoff ooda uk sest billewua kaun eena de Räda un de Mootaräda aufjäwe un dan siene Wääj gone.

Un soo spazieed wie dan nu soo een bät derch de Gause.

Wie kjande je daut nu aul, oba eena wundad sikj doch emma wada, woo enj daut opp soone Gause senne kaun. Doa met de Koa foare, daut mott eena ieescht liere, sest sett eena boolt faust un haft dan däm Poliezmaun oppem Hauls. Met de kjliene dietsche Koare, daut jeft noch een schoof kjlandre aus de Volkswagen, met dee jeit et noch. Oba wan doa dan

meteenst soon Amerikauna kjemt, een nia Ford ooda Schew ooda Kreissla, de Dietsche nane de groote Tiere mau Strassenkreuzer, wan doa soona meteenst kjemt, dan es doa fa däm meist nich Rum.

Opp eene Städ stund wie eenfach stell un kjkijte too, woo doa soon langa un breeda Dodge aum Sidewalk mank de aundre Koare tweschenbekje wull. Daut dieed waut, oba schlieslich stunt hee dan doch mete Räda dicht aum Raunt. Oba hee rieekjt doch meist bat oppe haulwe Gaus, soo daut sikj doa twee Koare aul nich jescheit vebiefoare kunne un eena emma ieescht leewa wachte deed. De Maun vonne Koa wia je wajchjegone, wie stunde oba noch emma un kjkijte, woo daut Jewank sikj doa emma wada vestopt. Met eenmol wia doa uk aul een Poliezmaun, jinkj aun dän Dodge enaun, sach daut de rechtich jeparkt wia, stunt een Stootje, de Henj enne Siede, muak schlieslich een scheewet Mul un jinkj wieda.

Un opp soone Gause jeit dan uk noch de Boss. Wua et soo rajcht enj es, doa rieekjt dee aus wan uk noch emma een Enjskje oppem Sidewalk enopp. Dee es oba uk soo aul soo schmaul, un eenem woat dan angst, un eena drekjt sikj plaut aune

Waunt, daut de aundre Lied schmustre doone. Dee sent doa en de enje Gause oppjewosse, de grule sikj nich.

Oba wan dan jrod kjeen Boss kaum, ooda opp soone Gause, wua äwaheipt

nich Koare foare doone, jinkj eena dan un wundad sikj, woo daut bloos soo wia, daut de Lied soo enj wonde un, aus wan eenem daut dan doch wada uk schraklich jemietlich väakaum, soo nobalich.

Oba schlieslich must wie doch wada wieda. Un loos jinkj et. Nu emma jlik nuade. Wie wiere aul nich wiet wajch von Hus un wulle sest aul noanich mea aunhoole. Daut jinkj uk aul toom Owent. Doamet kom wie dan oba aun eene Städ, doa hieed de Woolt opp. Wie haude däm een langet Enj emma to linkje Haunt jehaut. Nu hieed de haustich opp, un fuaz doahinja wia een Flekj Rogg, aul soomea riep. Tweschen Woolt un Rogg eene schmaule Strip kol met Graus, daut doa soo afens metem Woage to foare wia. Un doa wiere dan uk een poa Jleise.

Un nu jinkj ons daut hia soo aus dort bie däm Heihupe: eena nom aundren hild wie stell un kjkjte daut Flekj Rogg aun mete Kaunt biesied. "Met de Kaunt biesied, daut sitt je krakjt aus bie ons oppe Stap en Russlaunt," meent Welm Schult. Oba uk ons, mie un Koope, jinkj daut nich aundasch. Daut es met soone Mennistefoarma woll aulawääjes jlikj, auf en Russlaunt ooda en Canada. Kome dee no soo väl Boaj un Städte, un Riwasch un Welda dan meteenst wada opp jlikjet Launt un habe doa een Flekj Jeträäjd ver sikj, dan motte see stell hoole.

Daut deed wie nu dan uk, un don opp de Kaunt enopp un doa delenjd. Oba hia schoow wie de Råde aul. Wie kaume bat de Akj Woolt, un doa bie de Beem wia schmock Rum fa ons aula toom Sette un doaromshaulwe uk toom Utstrakje. Vom grooten Wajch wia wie nich to seene, un de Wieet vom Launt wudd sikj hia doch woll nich jrod eromdriewe. Wie stalde de Råde aune Beem, un Gisela wudd ons nu

een Vebietsel reedmoake. Soogoa met woamen Koffe ute Termosbuddel.

"Soo," sajcht Schult, aus wie doa soo bie onsem Faspadesch sette, "daut hab wie hinja ons. Bat tus, daut sent aul mau jrod wua een 15 Kilomeeta. Eenundartich Doag sent wie nu unjawääjes jewast. Gisela, kjkj doch emol wooväl Kilomeeta wie toopjefoare habe."

"Ekj kjkjt aul, daut sent krakjt 1101 Kilomeeta."

"Un wooväl es daut dan fa ons Kanada?" fruach ekj.

"Fa junt sent daut ... wacht een bät ... fa junt sent daut zimlich krakjt 700 Miel."

"Schwäwel Hiebat, Isaak," saj ekj to disem, "700 Miel, daut es je meist soo väl aus von Musdarp bat Herbert! Wan wie daut tus vetale, daut jleefft je ons kjeen Mensch."

"Woat bie junt en Canada dan nich Raut jefoare?" frajcht Schult.

"Jo," saj ekj, "en de Städa, doa foare schoons walkje, oba daut es dan bloos toom oajre äwa dee, wan dee eenem vere Koa sent. Uk bie ons soo oppem Launt lieet noch jieda Jung Beisikjel foare, oba daut jeit mau emma bat de School ooda soo batem Noba. Oppe Heiwä, na doa foat kjeena Beisikjel, uk nich eemol een Mootaraut."

"Un uk tofoot jeit doa dan woll kjeena?"

"Tofoot? Nä, tofoot, soona de vehungat je doa ooda vedarscht unjawääjes, wan see däm nich aul verhää dootfoare."

Un ekj vetal an dan, woo wie eemol no Herbert jefoare wiere un don ligje jebläwe, un woo du, Wiens, dan enne wiede Welt

nenjegone wiescht, Gas sieekje, bloos met eene Buddel Koffe enne Henj.

“Nä, wan doa nich Städa sent biesied Wajch un Darpa un nich Woolt, waut es doa dan?” wundat Gisela sikj.

“Weit,” saj ekj, “es doa, Weit, soo wiet aus eena seene kaun, un doahinja uk wada bloos Weit. Un bie Herbert,” saj ekj, “doa sent dan uk noch Gofasch, waut jie en Russlaunt Stapmies säde.”

Soo saut wie doa noch een nat Stoot bie däm Roggeflekj un nobade, äwa Russlaunt, äwa Canada, äwa Dietschlaunt, wua et woll aum baste wia, ooda jewast wia, un worde ons nich eenich. Hechstens soo väl, daut de beid Schulte schraklich jieren mol no Amerika kome wudde un sikj bie ons een bät

eromkijkje. “Oba mau,” meent Jiesbrajcht, “Wan wie dan uk wada trigj no Hus kjenne.” Nä, un ons beid jinkj daut mau krakjt soo, wie wiere froom, daut wie wada trigj no Musdarp kunne, un daut nu aul nich mea lang diere wudd. Un don kaume dan de latste 15 Kilomeeta.

Wiens: Un no dee wia jie woll tofräd, daut jie wada tus wiere?

Bua: Jo, Wiens, daut wia wie. Un wie wiere uk aul meed. Nä, nich enne Been ooda waut, nä, meed vom kijkje. Un daut wia, aus wan ieescht, nodäm daut wie ons een poa Doag vepust, wada goot mennisch jejäte un tus jeschlope haude, aus wan wie nu ieescht rechtich enworde, waut wie aules jeseene un erläft haude. Un woo goot ons daut jegone haud.

Teews: Wia daut dan nu uk aul aules, ooda jinkj et noch wuahan?

Bua: O jo, wie muake noch eenen Tripp, nu oba wada metem Volkswagen. Derch de Luneburger Heide.

Dise Luneburger Heide, daut es eene Jäajent siede von Hamburg un ooste von Bremen un es waut, opp daut aul de Schulte gaunz besondasch stolt sent. Un daut loont sikj woll uk. Schult meend, fa Mensche, de ut Jäajende kome wua et bloos emma boajopp un boajauf jeit un aules unja Woolt es, dee kome goanich soorajcht doahinja, waut en de Heide loos es, waut doa Scheens es.

Aundasch es daut met Lied, soo aus wie, meent Schult, dee ute Stap kome ooda vonne Präarie. Soone sent väl schneiwa, dee seene väl mea. Un daut wia dan woll uk soo met ons: emma mea sag wie, un aules bewudad wie. Daut kunn daut huage Graus senne. Ooda de groote Plake met de bleiwe Bloome. Ooda de groote Beem, Boakje, leekje, Kiefern daut es uk eene Sort Wienachtsbeem, dee doa

eenjemol eenselwies stunde ooda uk wada een Schoofkje toop. Ooda de Wacholdabescha, jo, jo, Wacholda. Ooda meteenst wua een groota Steen, dee, soo aus Schult säd, mol lang trigj oppem les vom Nuadpol hiahää jejlitscht wia.

Daut sag wie aules un horchte, waut Schult doaräwa to vetale wist. Oba uk Gisela säd noch emma waut doatoo, noch soowaut aundat. Soont aus dit: rikjt mau mol, woo daut hia rikjt, un horcht mau mol, woo stell daut hia es. Un wie rikjte dan un horchte.

Un stell wia daut doa uk. Daut gauf doa Städe, doa durf kjeene Koa foare. Doa must eena tofoot gone, ooda metem Raut foare. Ooda met Pied. Jo, met Pied. Städwies fuare doa, waut see dan Kutsche nande. Daut wiere Pieedsfoatieja, soo aus dee enne Mood jewast wiere, aus et noch kjeene lesabone un kjeene Koare gauf.

Mensche wonde doa nich väl, un waut doa wonde, daut wiere von de lichthoaje un bleiwuagje Sort. Un äare Hiesa, dee sach et soo, aus wan dee ut de Tiet

staumde, aus de Steena vom Nuadpol enjewaundat wiere. Soo oolt sach et dee, oba doabie uk wada soo, aus wan doa kjeene aundre nenjepaust haude. Soo weens meent Gisela.

Medden enne Heide drunk wie doa opp eene Städ Koffe. Bie een Gausthus vere Dää unjre Beem. "Loens Klause" stunt doa aune Puat. Wuarom Loens Klause, froag ekj onse Gisela Mejal, waut es daut? Un see vetald dan. Hermann Lons, daut wia een Jeschichteschriewa jewast. Fa däm haud et nuscht Scheenret jejäft aus dise Heide. Von tiedich bat lot, un to jieda Joarestiet haud hee sikj doa romjedräwe. Un haud Tiere un Vääjel un Kjniepasch beluat, woo dee läwde un waut dee deede, un doavon haud hee dan Jeschichte jemoakt. Oba dis Hermann Loens wia nich dee eensja, vetald Gisela wieda, un see rieejd doa een Schoof mea Schriewasch un Dichtasch opp, dee uk emma wada no de Heide jekome wiere un kaume, wiels sikj daut hia meist von selfst schriewe deed.

Jo, soo es de Luneburger Heide, wan eena de Lied mau jleewe well, un ekj wull disem, Koope meen ekj, aul enbille, hee sull uk mau doa bliewe, ekj wudd am Tint un Papia besorje, un wääweet, wan hee sikj dan wua bie soonen Heidesteen unjrem Wacholdabosch hansad un een bät luad, ekj saj, wääweet, auf doa dan nich uk meteenst een Jedicht opp sien Papia kaum. Oba hee wull wada nich. Un soo kjemt daut dan, daut et doa enne Luneburger Heide nu nich uk noch eene Isaak Koop Klause jeft.

Doa enne Heide wia wie äwajens mau soo goot een Dach. Met de Koa, dan es dee nich sea groot.

Wiens: Daut wia dan aulsoo de Luneburger Heide, un dan es je daut woll soo: jie habe dort de Jääjent aum Mää, aun de Nordsee jeseene; jie habe em Siede daut Jebirjlaunt jeseene; un jie habe wiet auf vom Mää un vonne Boaj de Heide jeseene. Wua haft et junt dan aum basten jefolle, na, ekj meen waut aundat, wua feeld junt jie aum dolsten tus?

Bua: Na heea Wiens, aum dolsten tus,

bowen aum Mää... Ekj weet nich, wan wie uk von doa häastaume doone, oba wie sent vom Wota woll aul too lang wajch jewast ... Mank de Boaj ... Ekj säd daut woll aul, wan ekj doa kjlien jeworde un dan doa uk oppjewosse wia, dan wudd et fa mie oppe Welt nuscht Scheenret jäwe aus soone Boajchjääjent. Oba nu ... aus wan fa ons eenem doa to weinich vom Himmel to seene es ... un de Heidejääjent ... de Schulte haude woll rajcht. Un uk fa ons Präariemensche, besonda von Manitoba, es doa schoons aulahaunt ... Oba dan wada, eenem fält doa doch waut: de schwoaate leed fält eenem. Un de groote Weitflekja fäle eenem. Jo, wan et ieeschtemol soo kjemt, dan woat eena en, waut de Weit doch ut ons jemoakt haft, un woo dee eenem faust helt. Em Katekijsem steit nuscht von Weit, oba one Weit, un Menniste one Weit ... Ekj weet nich ...

Wiens: Na jo, daut wiere dan soo de Launtschofte. Oba nu de Mensche, woo jefolle junt de veschiedne Mensche opp de veschiedne Städte?

Bua: Froag mau fuaz, mank woone Mensche wie ons aum dolsten tus feelde. Un daut wia dan bie dise Schulte. Doa wia wie mank onse Lied. Dee haude je Canada nienich jeseene. Wie beid haude Russlaunt nienich jeseene. Un doch, wan wie ons waut vetalde, wie vestunde ons emma aul biem haulwen Wuat. De aundre Dietsche, dee wiere je uk emma frintlich to eenem. Daut mott eena de Lied dort lote, dee woare woll ea lud aus hia een Amerikaunscha Mensch, wan an wää ooda waut dedwää kjemt, oba sest, ekj saj, dee sent frintlich, un soo unjawääjes, dee halpe eenem jieren toschekj, wan eena wua aum Enj es. Un wan dise Schulte doa nich jewast wiere, ons beid wia doa uk auleen nuscht jeworde. Oba soo scheen tus aus bie Schulte, na daut wia wie doa noanich jewast, daut weet ekj.

Wiens: Oba wan dise Schulte nu nich haude Plautdietsch jekunt. Wan jie met dee haude must Huachdietsch råde, wiere dee junt dan uk soo ieejen jewast?

Bua: Nä, daut wiere see nich. Un krakjt doaropp kaum uk dien Vada Schult eenen

Owent. Hee säd, aus hee doa en Bremerhaven ons haud vom Schepp krupe seene hee meend, mie haud hee fuaz jekjant. Don haud hee fa sikj jedocht, daut je leicht haud soo kunt jewast senne, daut hee nu haud Enjlisch met ons råde must. Daut haud dan oba bloos derch siene Mejal jegone, un waut wia daut dan fa een Spaziere jewast. Dan haud hee nich väl Freid aun siene Amerikaunsche Jast jehaut, wan dee sest uk meist soo goot aus siene Vadasch wiere. Soo säd Schult, haud hee doa aum Howe jedocht.

Oba uk, wan wie doa bie Schulte haude must Huachdietsch råde, na ... Dan jeit mie daut uk wada een bät soo aus opp jantsied däm oolen Kjnippsmassa Jaunse. Bie däm es je daut soo: wan wää Plautdietsch rät, dan es daut een Mennist; un wää nich Plautdietsch kaun, daut kaun dan uk kjeen Mennist senne, weens kjeen jescheida.

Na jo, Brooda Koop, dan hast du nu woll soo opp verieescht aules vetalt, waut du von onse Dietschlauntreis vetale wulst. Un wan dise Onkels noch mea weete welle, dan motte see aul froage.

Teews: Un ekj wull uk noch waut froage. Jan Jung oppem Schepp, ekj docht, du wurscht noch doaropp kome, woo kaum daut dan, daut dee Plautdietsch kunn?

Bua: Jo, daut haud ekj am uk jieren jefroacht, oba daut jinkj je nich, de Lied drenjde aul to sea. Oba, ekj vetald de Jeschicht uk Welm Schulte, un dee meend, daut wudd dan uk nich jrod een Mennist, oba eena von de aundre preische Junges jewast senne. Doa en Dauntsich oppe Schöp de Matroosejunges, dee haude mierendeels Plautdietsch jerät, zimlich krakjt soo aus wie. Jo, un nom

Kjrich, aus daut met Dauntsich ut wia, sent von de Junges dan woll een Schoofkje opp aundre Schöp jegone. Uk opp ons griechischet woll. Soo meent Schult, un waut jniasascht du noch, Wiens?

Wiens: Nä, ekj haud je uk noch eene Froag, aul fuaz aum Aunfank. Oba ekj weet je nu uk aul, daut dien Buck dort wua enne Boaj jebläwe es. Woo woascht du daut nu oba wieda metem Buck hoole, blift dee nu aul wajch?

Bua: Wajch? Hee wia woll nich gaunz wajch, doa mott noch een Auflaja jebläwe senne, wiels jistre, aus wie Meddach jejäte haude, wie haude Wrenikje to Meddach, don must ekj mienen Belt noch wada wieda nolote, aul daut dredde Loch. Oba nu komm, Isaak, du sulst je nich wada soo lot bliewe.

Un daut, Nobasch, es dan soo daut Enj von Koop un Bua äare Dietschlaunt Jeschicht, soo aus Bua dee selfst vetald. Eena haud veleicht noch jieren jehieet, woo de beid dan trigjreisde, wada äwa daut groote Wota. Oba daut jinkj an woll soo, aus daut bie soone Trigjreis foaken gone well: eena es nich mea gaunz bie de Sach, eena es met de Jedanke aul haulf tus, un waut eena dan doch erläft, aus wan eena daut aul nich rechtich metkjricht. Äwajens woat eenem daut nich wundre brucke, wan Jasch Bua uk spodahan noch ieremol een Stekjskje vonne "old country" vetale sull.

Un well wie uk aul mau gone, Oom Teews well woll aul hoojone.

Aunhank - Koop un Bua foare no Dietschlaunt

Veenjischde Wieed

Bonsch - bunch - Grupp
bonschwies - by the bunch -
 bie de Grupp
Firtelleisa - fertilizer - Dinjmeddel
Fonjet - funny thing - sposjet Dinkj
Jenj - gang - Grupp
Gofasch - gophers - Stapmies
guddbei - good-bye - Wadaseene
jemist - missed - jefält
jepäwt - paved - jetäat
jubett - you bet - oppiernst
jubettschurleif - you bet your life -
 sechalich
Käbel - cable - Drot
optudät - up to date - niemootsch
Sateleit - satelite - Biehutscha
Sein - sign - Tieekjen
schurenoff - sure enough - woarhauftich
Stretscha - stretcher - Droagbad
Trekjtasch - tractors - Kjätels
Tripp - trip - Reis

Huachdietsche Udrikj

Auf Wiedersehen Audee
Badehose Bodbekjse
Baskenmütze Basken Metz
Bauernhofe Wirtschofte

Biergarten Schenkj
Bundesstrasse Heiwä
Denkmal Denkmol
Fahrrat Foaraut
Felsenwaunt Steen Waunt
Fremdenzimmer Hotel Stow
Gasthaus Gausthus
Gaststätte Restaraunt
Geflügel Jeflieejel
grossartig grootoatich
hats geschmeckt? haftet jeschmakjt?
Diese beid Herren diese twee Ooms
Kopfsteinpflaster Koppsteenpleista
Kurgäste Kuajast
Laustkrauftwagen Trock
Lotsen Pilot oppem Schepp
Mahlzeit scheene Moltiet
Mühle Mäl
Pavillion Pawiljin
Schaffnerin Kondukta
Schwert Schwieet
Seilbahn Loftbon
Springbrunnen Sprinjborm
Strandkorbe Sett biem See
Strassenkreuzer Gaussplästa
Swaut Kommarod
Uttäarinj Tiebie Krankheit
Vielweiberie Välwiewarie
Vorstadt Väästaut
vortrefflich vetraflich
Wiedertäufer Wadadeepa